

Jó Pajtás

2017. XII. 21.

71. évf., 37–38. szám

Fotó: Talló Léna

*Cservenák Marianna
és Vágner Márk,
az idei temeríni
Tini Fesztivál felfedezettjei*

KARÁCSONYVÁRÓ

Adni jó

SZILVESZTERI KÉSZÜLŐDÉS

Szupergyors ötletek

RÜGYFAKADÁS

Életem legszebb ajándéka

SPORT

Fontos jövő évi események

Hét évtized múltán

Egész évben ünnepelt a Jó Pajtás

Nagyszüleitek, sőt dédszüleitek gyerekkorában született meg a Jó Pajtás. Ugye, hihetetlen?! Mégis igaz, mert 1947. január 1-jén Pionírújság néven hagyta el a nyomdát. Az első magyar nyelvű gyermeklap volt a néhai Jugoszláviában, a mi szülőföldünkön. A lap azóta is megjelenik, csak éppen nevet változtatott. Azt is igen régen. Utánanéztem, s kiderült, épp hatvan éve. Az olvasók szavazata alapján lett Jó Pajtás 1958-ban, s ez a név hozzáért.

A lap fejlődése azonban csak ezután kezdődött: 1959-ben színes köntöst kapott, 1960-ban pedig már annyi tudósítója volt, hogy megtartották az első értekezletüket is. Ugyanebben az évben az első külföldi jutalomútra is elutazhattak kis olvasói, úti céljuk Róma volt. 1966-ban megtartották az első Jó Pajtás Nyelvművelő Versenyt, 1970-ben megkezdődött az ofszet nyomtatás, és annyi olvasója volt a lapnak, hogy a számot ma már kimondani sem merjük. 1980-ban a lapkészítők áttértek a fényszedésre, 1998-tól pedig a Jó Pajtás az interneten is

olvatható. Még egy nagyon fontos változás történt, méghozzá 2007-ben, amikor lapunk alapítói jogát átvette a Magyar Nemzeti Tanács. Azóta a Magyar Szó Kft. kiadványaként jelenünk meg.

Kevés újság – különösen gyermeklap – tudhat ennyi évet maga mögött a világon.

Ez a sok év arra kötelez bennünket, hogy továbbra is törekedjünk a vajdasági általános iskolások kedvelt, olvasott lapja lenni. Szeretnénk, ha a magatokénak éreznék kis újságunkat, mert rólatok szól és nektek készül!

Nagyszülői korba cseperedett lapunkat épp egy évvel ezelőtt a korábbi munkatársak köszöntötték. Most a bal oldalon látható képválogatással próbáljuk a jubileum hangulatát visszaadni, miközben abban bízunk, hogy sokan sokáig lesztek a Jó Pajtás barátai, hogy olvassátok és megveszitek a lapot jövőre is, meg utána is, hogy „közös hullámhosszon” maradjunk akár újabb évtizedekig.

Úgy legyen!

Nagy Magdolna

Zelk Zoltán

December

Az udvaron vaskalapú,
krumpliorrú hóember hirdeti,
hogy megérkezett
szélparipán December.

Az ajtóban, a küszöbön,
lapul a házörző eb,
nem szereti ő sem
a vad decemberi hideget.

Az ablakon cinke kopog: „
Jöemberek, jó napot,
nincs eleség az erdőben,
kérek egy pár falatot!”

Az ereszről csüng a jégcsap,
a háztető csupa dér –
ha már itt van, azt se bánjuk,
majd elmegy megint a tél.

A matematika (is) összeköt

Közös erővel elkészült egy különleges (fraktál) karácsonyfa a temerini Kókai Imre iskolában. Ezt a különleges ünnepi fát 1024 kis tetraéderből állították össze az iskola diákjai. A munkából kivette részét az iskola minden osztálya, és az iskola dolgozói sem tétlenkedtek. A felsősök zöld színű formákat készítettek, az alsósok pedig fehér lapon kapták a hálózatot és rajzoltak rájuk. A munka gyümölcse nem maradt el, a legnagyobb hozadék talán mégis az, hogy a közös cél összefogta a kollektívát: gyerekeket, felnőtteket egyaránt. A különleges karácsonyfát már a múlt héten felállították az iskola első emeleti halljában, ami kétségkívül növelte az adventi időszak kellemes hangulatát. A munkát az iskola két matematikatanára: **Erős Ágnes** és **Tóth Krisztina** irányította. Az aprólékos, kézügyességet, kitalást követelő munka eredménye a felvételen látható.

Békés karácsonyt,
meghitt ünnepnapokat,
valamint eredményes,
boldog új esztendőt
kívánunk minden
kedves olvasónknak,
barátunknak, a szülőknak,
a pedagógusoknak, a
terjesztőknek és a lap
valamennyi támogatójának.

A Jó Pajtás következő száma a
rövid téli szünidő után, január
11-én jelenik meg a szokásos
terjedelemben, 28 oldalon,
50 dináros áron.

Hó? Szünidő? Sítalpak? Ki nem várja a téli szünidőt?

Elmondják az óbecsei Sever Đurkić iskola tanulói

Itt a szünidő, s reméljük, hogy vastag hóréteg fedi majd az utcákat, dombokat, s lehet csúszkálni, szánkózni, síelni. Mert sokkal többet ér kint a jó levegőn játszani, mint bent a számítógép előtt ülni.

Az óbecsei Sever Đurkić iskola tanulói, **Zapletán Erika** magyartanár nő tanítványai is ezen a véleményen vannak, név szerint: a hetedikes **Balázs Ronald**, a hatodikos **Balogh Martin**, **Boldizsár Flórián**, **Szabolcsi Szabolcs**, **Mecek Mia**, **Latyák Helga** és **Nagy Karolina**.

Mint minden gyerek, Ronald is várja a téli szünidőt.

– Amikor esett a hó – mondja –, sokat kint játszottunk, építettünk hóembert. Igaz, egy kicsit derékfájós lett, de egy darabig állt. Nagyon várom a szünidőt, hogy ne kelljen tanulni, meg a karácsonyi ajándék is jól jön. A szünetben sokat játszunk majd a barátaimmal, társasjátékozunk, a Ki nevet a végén? társasjáték is tetszik, meg kártyázni is jó. Temerinbe is elmegyek a barátomhoz egy hétre, aztán meg ő jön hozzánk szintén egy hétre. Ez a hó, ami leesett, egy kis ízelítő volt csupán, nagyon jó lenne, ha a téli szünidőben is esne, hogy ereszkedhessünk a tiszai töltésen.

Martin annak örül, hogy a tanárok nem szoktak adni a szünidőre házi feladatot, sem házi olvasmányt.

– Ha nem is kapunk házi feladatot, azért szeretek olvasni. A Geronimo könyveket kedvelem. Azért jó a szünidő, mert akkor nem kell aggódnunk a jegyek miatt. Nagyon szeretem a havat, idén

is építettünk hóembert. Mi minden évben megyünk síelni, s azt már nagyon várom. Ausztriában voltunk legutóbb, ott nagyon szép a táj. Gyönyörködtünk a hegyekben, a nagy hóesésben.

Flórián meg idén utazik Ausztriába.

– A bátyámat meggyűnk meglátogatni Nenzingbe, ugyanis született kisbabájuk. Ott töltjük a karácsonyt, biztos, szép élményben lesz részünk. Ha hazaértünk, Szenttamásra a nagynénémekhez is ellátogatunk... Itthon meg a barátaimmal majd elszórakozunk.

Szabolcs is várja már, hogy sítalpakra álljon.

– Martinékkal utazunk majd a szünetben síelni – meséli. – Eddig Szlovéniába mentünk, a hegyekre. Nagyon szép ott a táj. A szünetben nem kell sem tanulni, sem olvasni, s ez mind nagyon jó. A számítógépen filmet szoktam nézni, a mobiltelefonon meg játékokat játszom.

Miáék a Tarára utaznak a szünetben.

– Az ismerőseinkhez megyünk a Tarára, ott fogunk újívezni. Ott nagy a hó, s majd tányérozunk, ereszkedünk a domboldalakon. Nem viszünk szánkót, mert az nagy helyet foglal el a kocsiban. Mivel idén rövidebb a téli szünidő, három napra megyünk. Olvasni is akarok, ugyanis kaptam egy könyvet, Fehér Klára: Bezzeg az én időmben című könyvét, és a sok ellenőrző, a felelések mellett még nem volt időm elolvasni. Most a szünidőben majd elolvasom...

Helga is utazik, lehet, hogy Szegedre.

– Anyukám mondta, hogy választhatok: Romániába, Budapestre vagy Szegedre mehetünk. Én legjobban Szegedre szeretnék utazni, mert

ott még nem voltam. Itthon majd a barátnőmmel pizsamapartikat rendezünk, zenét hallgatunk, pihenünk, szórakozunk. Ha pedig lesz hó, sokat játszunk kint a hóban.

Karolináék is azért nem mennek síelni, mivel rövidebb lesz a szünidő.

– Idén nem biztos, hogy megyünk a hegyekre, mivel rövidebb lesz a szünidő, s a szüleim nem szeretnék, ha kimaradnánk az iskolából. Jó lenne, ha esne hó, hogy hólabdázhassunk, hóembert építhessünk. Olvasni is szeretnék.

Koncz Erzsébet

Pataki Edit

A tél örömei

*Fagy apó most a vidéken szaladgál,
siet, mégis megáll minden kisháznál.
Az eresze jégcsapokat kopácsol,
az ablakra jégvirágot varázsol.*

*A tavacsát jégpáncélba burkolja,
a lurkókat korcsolyázni kicsalja.
Domboldalra vastagít most hőmezőt,
lesiklásra buzdítja a síelőt.*

*Sok gyerek vív egymással ma hócsatát,
a másik meg szánkójával nekilát,
lesiklani árokpartról, jaj, de jó,
ha felborulsz, vizes páncélt ad a hó*

Tyű, micsoda kalandos világ!

Nem tudhatjuk, milyen lehetett igazából az élet a Földön a dínók világában, de elképzelni azért tudjuk. Amikor meghírdettük a Belecsöppentem a dinoszauruszok világába pályázatunkat, nem sejtettük, hogy a ti fantáziátok mennyire messzire tud menni ebben a témakörben. A legfiatalabbaktól kezdve az idősebb korosztályig változatos, rejtélyes-sejtélyes, kalandos rajzok készültek! Gratulálunk a hajdújárasi, szabadkai, kúlai, magyarcsernyei, palicsi, óbcesei, szenttamási, topolyai,

királyhalmi munkák szerzőinek. A pályázat győztese a **hajdújárasi Mikó-vity Virág**, a Petőfi Sándor iskola ötödikes tanulója lett. Virág rajzát a hátlapon láthatjátok, és meggyőződhetek róla, hogy valóban belecsöppent a dínók világába, sőt meg is szeppent kissé, legalábbis a rajz tanúsága szerint. Munkája részletekben gazdag, színekompóziója kitűnő. Nyereményét, a 4 GB-os memóriakártyát a jövő hónap, azaz a jövő év elején postázzuk.

Köszönjük a közreműködést valamennyi pedagógusnak és szülőnek!

Fehér Bianka, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Dudás Edvin, EmArt Műhely, Szabadka

Farkas Larissza, 2. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Juhász Attila, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Pesti Bence,
EmArt Műhely, Szabadka

Erdélyi Nimród, 6. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Királyhalom

Boja Boglárka, 4. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás

A samusok a temerini Tájházba látogattak

Az óbecsei Samu Mihály iskola harmadikosai és negyedikesei december elején Temerinbe látogattak, ahol megnézték a tájházat. **Francia Banjac Krisztina**, az iskola pedagógusa elmondta, hogy a Bethlen Gábor Alap és a Szekeres László Alapítvány támogatásával jutottak el Temerinbe. Autóbusszal utaztak csaknem hatvanan.

– Megmutattuk az óbecsei gyerekeknek a tájházat, mely hűen őrzi a bácskai hagyományokat, a bácskai kultúrát. Látogatás közben népdalokat énekeltünk, vetélkedtünk, s hagyományos bácskai ebédet fogyasztotunk – mesélte a pedagógus.

Hogy mi minden tetszett Temerinben? Erről a negyedik **Kerepes Lívია, Rácz Édua Kinga**, a harmadikos **Burai Blanka** és **Selymes Lóránt** számolt be.

– A tájházban régi étkezési tárgyakat is láttunk – meséli Lívია –, három lábú lábast, innen az elnevezése a lábasnak. Láttuk a tisztaszobát, ebben a vendégek aludtak, a hátsó szobában pedig a ház lakói. A konyhában ott díszelgett a Házi áldás feliratú hímmzett falvédő.

– Nekem a kézműves foglalkozás tetszett – mondja Kinga. – Sógymából díszeket készítettünk. Mégpedig úgy, hogy összegyűrtük a lisztet

sóval, vízzel, majd csipkét nyomtunk rá, s ez lett a dísz. Most szárad, majd ha kiégetik, elhozzák nekünk. Jó volt az udvaron játszani. Egy bohócba kellett beledobni a labdát...

– Gólyaláb is volt ott – meséli Blanka –, de nem tudtam ráállni. A fabábukat le lehetett golyóval ütni, ez már sikerült. A tájházban régi szokásokkal is megismerkedtünk, mégpedig **Magyar Dániel** történelemtárnak köszönhetően. Disznóvágáskor a legénynek meg kellett mutatnia, mit tud. Ha be tudta tölteni a hurkát, kolbászt, elvehette feleségül a lányt, akinek udvarolt. A lányok nem viseltek kendőt, de ha férjhez mentek, bekötötték a fejüket.

– Nekem is tetszett a kézműves foglalkozás – vallja Lóránt –, meg érdekes volt a régi mosógép. Egy bottal kellett a ruhákat mozgatni. Bácskai ebédet is kaptunk: paprikást meg almás palacsintát. Mindannyiunknak ízlett. Körjátékot is játszottunk, énekeltük: Én vagyok a révészlegény, Én járok a víz tetején, Én fogom az aranyhalat, Virágos, kék kötőm alatt. Könnyű apró halat fogni, De nehéz azt tisztogatni, Könnyű szeretőt találni, De nehéz tőle elválni...

Koncz Erzsébet

A vetélkedőn bizony össze kellett dugni a fejünket!

Akik jól érezték magukat a temerini Tájházban

Teltház volt a zeneiskola újévi koncerjte

December 7-én tartotta meg a szokásos újévi koncertjét az óbecsei Petar Konjović Alapfokú Zeneiskola. A Városi Színház zsúfolásig megtelt. Sokan kíváncsiak voltak a legtehetségesebb tanulók énekére, muzsikájára.

Krajtmár Tamara, a zenede igazgatónője köszöntötte a közönséget, örömet fejezte ki, hogy ilyen sokan kíváncsiak a tanulóikra. Többek között láthattuk, hallhattuk a legkisebbek énekkarait: magyar és szerb nyelven ünnepváró énekeket adtak elő. Felemelő volt hallani a hegedű-, zongora-, citera-, gitár- és harmonikadalkokat. A műsor az Ave Maria eléneklésével ért véget. Szép élmény volt.

A belépőjegy önkéntes adomány volt, melyet a beteg gyerekek megsegítésére fordítanak.

K.E.

Fotó: Koncz Erzsébet

Karácsony éjjel, jöjj már – az alsósok énekkara

A kitartás meghozza a gyümölcsét

Cservenák Mariannához és Vágner Márkhoz, az idei temerini Tini Fesztivál felfedezettjeihez látogattunk el

Aki szeret a könnyűzene vizein evezni, annak nem kell bemutatni a címoldalunkon is látható zenéspárost: a topolyai Cservenák Mariannát és Vágner Márkot. Idén ők vitték el a pálmát a 26. alkalommal megszervezett temerini Tini és Ifjúsági Táncdal-énekes Vetélkedőn. A Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesületnek, vagyis a szervezőknek köszönhetően ez az egyetlen olyan vajdasági könnyűzenei fesztivál, ahol a fiatal korosztály kipróbálhatja magát.

A megmérettetés számos vajdasági magyar tehetséges fiatal karrierének kibontakozására nyújt lehetőséget. A tehetségkutató az évek során „kitermelt” pár emlékezetes hangot, közöttük volt **Kőrösi István, Kapusi Lídia, Hevesi Tibor, Dér Henrietta** is. Az idei vetélkedőn 12 tini és 4 ifjúsági kategóriás versengett az első helyért. A tini kategóriában a topolyai **Cservenák Mariannának**, az ifjúsági kategóriában pedig a helybeli **Bíró Mónikának** ítélte a zsűri az első helyet.

Cservenák Marianna középiskolás lány több kudarc és rossz emlék ellenére újból és újból próbálkozott, s végül a sok munka meghozta a gyümölcsét.

A topolyai lánynak és gitáros társának, **Vágner Márknak** egy nem mindennapi produkcióval sikerült elnyernie a zsűri és a közönség tetszését. A fesztiválon az eddigi évek során nem hallhattunk-láthattunk olyan előadást, ahol az énekest hangszeres zólista kísérte. A tini pár egy kis műszaki hiba ellenére is elvitte a pálmát.

Marianna elmondta, hogy a duó nem először működött együtt, ugyanis mindketten egy banda tagjai, szívesen zenélnek közösen. A Jó Pajtásnak sikerült megismernie és megszólaltatnia az együttes többi tagját is.

Hogyan és mikor kerültél a bandába?

– Egy barátjától, Vanessától hallottam, hogy énekest keresnek Zenatunárol az alakulóféltben lévő **Sky Dreams** együttesbe, így hát jelentkeztem. Ennek már lassan egy éve. Az elején sokat kellett gyakorolnunk. Az akkori szólógitárosunk kilépett, helyébe jött **Pataki Tamás**, majd Márk, s egyre csak bővültünk. A csapat jelenleg öttagú. Basszusgitárosunk **Tomislav Ivanović** (29), **Homolya Dániel** (19) dobos, Vágner Márk (20) ritmusgitáros, Pataki Tamás (20) szólógitáros, én pedig az énekes szerepét töltöm be. A tagok közül nem ismerem mindenkit, de hamar összecsiszolódtunk – mondta Marianna.

Most, hogy összeállt a csapat, milyen sűrűn találkoztok? Mennyit próbáltok?

– Általában heti két alkalommal találkozunk, de most beiktattunk még egy napot, mivel januárban fellépünk egy nagyobb koncerten

A Sky Dreams együttes

Szabadkán, a Mladostban. Ez lesz a csapat első nagy koncertje, amit már nagyon várunk. Eddig kisebb eseményeken mutatkoztunk be, akkor is csak pár dallal, januárban viszont 15 számot tervezünk előadni. Mivel alig egy éve alakultunk, sokat kell még fejlődnünk – számolt be a Tini győztese.

Milyen zenéket játszatok legszívesebben? Mesélj a csapatról!

– Többnyire pop, rock és punk számokat játszunk. Tizenegy dalt tudunk előadni. Van pár átdolgozásunk, s most egy saját számon dolgozunk. Marcsi és én szoktunk összeülni, hogy feldolgozzuk a dalokat és alkossunk valamit. Legutóbb Cserpes Laura Élj pont úgy című dalát dolgoztuk fel. Ez most a legsűrűbben játszott dalunk. Magyar számok mellett külföldieket is átdolgozunk. A lényeg, hogy a saját stílusunkban adjuk elő. Célunk, hogy jó bulit csapjunk a fiataloknak. A megélhetésre még nem gondolunk, ott még nem tartunk. Egyelőre csak a jó hangulat, a szórakozás, a buli motivál minket. A jövőben több saját dalt szeretnénk írni. Legfőbb álmunk, hogy egy saját albummal büszkélkedjünk – hallhattuk Vágner Márktól.

– A csapat színes. Eleinte voltak nézetérések köztünk, de megoldottuk. Mára már egy családként működünk. Csak én vagyok tanuló, a többiek már dolgoznak. Mindenkinek vannak kötelezettségei, de ez nem okoz gondot. A találkozást estére tesszük, így mindenki meg tud jeleni. Sokat vagyunk együtt a munkán kívül is. Szeretünk összejární, partizgatni, beszélget-

ni. Mindenki egyedi, Márk például egy szabad szellem. – Punk vagyok, lázadó! – kiáltott fel nevetve a fiatal srác.

– Tomislav asztalos, Dániel egy bicikligyárban dolgozik, Tamás pedig a családi vállalkozásban maradt. Mindez egy cseppet sem fontos, a barátság összeköt minket! Jelenleg Orahovón vagyunk, a fuvar nem gond. Hamarosan Topolyára költöztetjük a csapatot. Nem adunk fel soha semmit. Ebbe a szakmába nagyon nehéz betörni. Igyekezzünk mindent megoldani! – mesélte a diáklány.

– Mindig megtaláljuk a köztes állapotot. Mindenki van valami jó! – tette még hozzá Márk.

Azt mondjátok, hogy nehéz betörni. Mit jelent ez? Vannak konkurens bandák?

– Topolya környékén nincs olyan sok, de nehéz más helyre meghívást kapni. A kezdő együttesek általában összetartóak. Meghívjuk egymást. Közösen bulizunk, zenélgetünk. Van egy szenttamási csapat, amelyikkel összemegledtünk. Márciusban tervezünk egy közös fellépést is. Egyelőre a szabadkaira összpontosítunk. Az a legfontosabb, ugyanis felvétel készül rólunk – mondta Márk.

– Kapunk videó- és hangfólvételt, melyet szeretnénk a YouTube-ra feltölteni. Ez egy nagyon jó lehetőség, melyet meg kell ragadnunk – fejtette ki az énekes.

Remek kis csapatról van szó, amely minden nehézség ellenére is mindent megold. Sok szerecsét az első nagy fellépésükhöz!

Parányi tetőkerttel gazdagodott a Kókai

A temerini Kókai Imre iskolában az őszi-téli időszak beálltával sem lanyhult a természetvédők tevékenysége. Nemrég tetőkertet alakítottak ki egy olyan helyen, ahol eddig a moha volt az úr. Erről beszélgettünk három szorgalmas természetvédővel:

– Hetente gondozzuk az iskola cserepes virágait – meséli **Bújdosó Márk**. – Munka közben kiláttunk a diákbejárat feletti kistetőre, ahol sok szemét csúfodott. Egy alkalommal kimentem összeszedni a szemetet a tanárnö felügyelete alatt, aki később mesélt nekünk arról, hogy a nagyobb városokban meglepő helyekre, akár tetőkre is növényeket ültetnek.

Az alapötlet kigondolása után elterveztük a munkát. Márk készítette elő a terepet. Vékony rétegben virágföldet szórt a tetőre.

Péter Noémi anyukája és nagymamája mellett kedvelte meg a virágokat. Sziklakerti növényeket hozott: ibolyát, varjúhájat, bazsalikomot, kövirózsát. Ő ültette el a virágokat.

Hajduk László a locsolásról gondoskodott és kerti szerszámokkal látta el a csapatot.

Mindhárman szeretik a természetet, érdeklí őket a kertészet és otthon is sokat segítenek.

– Reméljük, a tetőkert díszé lesz az iskolának és kellemesebbé teszi környezetünket – állapították meg a temerini Kókai Imre iskola természetvédői.

Bújdosó Márk, Péter Noémi és Hajduk László

Munka közben Noémi és Zelenka Angéla biológianár

Lóháton érkeztek a Mikulások

Iskolánk elsőseivel és másodikosaival december 6-án énekszóval vártuk a lovas Mikulásokat. Nagy örömet jelentett ez, nemcsak a gyerekeknek, hanem nekünk, felnőtteknek is, hiszen nem mindennapi látványban és eseményben volt részünk. Hát még a meglepetés!!!

Az egyik Mikulás bácsi a ló hátán levő Mikuláscsizmából elővarázsolta a cukorkát, amit szétszórt a lurkók között. A piros ruhások kérdésére, hogy jó volt-e, mindenki hangos IGEN-nel válaszolt.

Tufegdzic Mónika és Csernyák Szilvia tanítónők, **Petőfi Sándor** iskola, Óbecse

Nekiiramodtak a Mikulások

A napos, mégis fagyos idő ellenére 19. alkalommal is nagy érdeklődés övezte Szabadkán a december eleji Mikulásfutást. A téli hangulatú rendezvény remek kapcsolódást jelentett a családoknak, a Mikulásfutáson részt vettek gyerekek, szülők, nagypapák és nagymamák is. Az ötletadó **Jánosi Elvira** neves ultramaratonfutó szerint a Mikulásfutás egyáltalán nem a versengésről szól, inkább a családról, a rekreációról és a barátkozásról. A rendezvényen megjelent az „igazi” Mikulás is, aki szívesen fényképezkedett a gyerekekkel. A Vigadó termében megnyitották a gyermekrajzok alkalmi tárlatát, minden résztvevő oklevelet, a díjazott rajzok alkotói pedig ajándékcsomagokat kaptak. A gyermekek műhelymunkán is alkothattak, karácsonyi díszeket készítettek, ezeket pedig haza is viheték. A Mikulásfutás után a szabadkai Gyermekszínház télapóműsorral kedveskedett a közönségnek.

L. M.

Fotó: Gergely Árpád

Sikeres volt a VIII. Gion Nándor Olvasási Verseny döntője

December első hétvégéjén Újvidéken megtartották az általános iskolások számára a Gion Nándor Olvasási Verseny idei döntőjét.

Hetvenöt diák érkezett. **Kollár Mária**, a verseny főszervezője üdvözölte a jelenlévőket és jótanácsokkal látta el a versenyzőket. A csapatok hat-hat feladatlapból álló csomagot kaptak, s már munkához is láthattak. Az eredményhirdetés után a diplomák és az ajándékkönyvek kiosztása következett.

Az ötödik-hatodik osztályosok kategóriájában 10 csapat mérte össze a tudását. A temerini diákok kiválóan szerepeltek. A VI. c osztály tanulói: Turai Edina, Pásztor Anna és Kalmár Krisztina megszerezték az első helyet, az ötödikesek: Bakos Orsolya, Utcai Klári és Bottyán Klaudia a harmadik helyen végeztek.

A magyarországi támogatásnak köszönhetően a vetélkedő legjobbjai (vagyis az első helyezettek) 2018 nyarán eljuthatnak egy balatoni táborba, a többi díjazott pedig meghívást kap a Gion Nándor Irodalmi Táborba.

Az első helyezettek: Kalmár Krisztina, Pásztor Anna, Turai Edina

A harmadik helyezett csapat: Utcai Klári, Bakos Orsolya, Bottyán Klaudia

Ünnepi díszek Moholon

Az Aranykezek kézimunka-egyesület szervezésében XII. alkalommal rendezték meg a karácsonyi kiállítást és vásárt a moholi művelődési otthon nagytermében. A házigazda egyesület kézimunkázói mellett a rendezvényen kiállított a helyi Csobolyó Művelődési egyesület néhány tagjai is. Sokféle technikával készült kézimunkákat, valamint karácsonyi díszeket és kiegészítőket láthattunk. A karácsonyi kiállítás és vásár megnyitóját a moholi Novak Radonić Általános Iskola tanulóinak zenés irodalmi műsora tette ünnepélyesebbé. csin

Fotó: Csincsik Zsolt

Régi idők karácsonya

Különdíjban részesült **Raffai Lenke**, a szabadkai Đuro Salaj iskola 4. c osztályos tanulója A régi idők karácsonya a pusztán és a tanyavilágban elnevezésű karácsonyi razpályázaton, melyet a hajdújárasi Rózsa Sándor Civil Szervezet hirdetett meg. A díjkiosztásra a művelődési otthonban került sor. Az istentisztelettel egybekötött karácsonyi műsor megerősített bennünket a hitben, szeretetben, egymás megsegítésében. Köszönjük a nagy élményt, a mézeskalácsot, a finom forralt bort, teát, sült tököt!

Stojiljković Andrej, 4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

A szabadkai J. J. Zmai iskola 4. c osztályának tanulói is jelentkeztek A hajdújárasi Rózsa Sándor Civil Szervezet által meghirdetett, A régi idők karácsonya a pusztán és a tanyavilágban című razpályázatra. Legsikeresebben **Kávai Renáta** és **Kujundzsity Tifani** szerepelt, megszerezve az 1., illetve a 2. díjat.

A J. J. Zmai iskola 4. c osztályának tudósítói

Egyszer véget ér

Szilveszter, sötét éjjel. Bent a szobában pezsgősüveg durranása hallatszik, nevetés csendül. És újból beigazolódik az a mondas, hogy még egy évvel idősebbek lettünk.

Az idő gyorsan múlik, és ha eltelik néhány évtized, mi is ősz hajszálainkat fogjuk számolgatni a tükörbe nézve. Lehetséges, hogy néha majd kritizáljuk a fiatalokat, mint ahogyan most ránk tesznek megjegyzéseket az idősebbek. De azért boldogan fogadjuk majd a köszönéseiket, hisz örülünk, hogy minket is észrevesz valaki az utcán.

Most még fiatalok vagyunk, és nem tudni, mit tartogat számunkra a jövő. Én úgy gondolom, ezen nem kellene aggódni, hiszen „ha az egyik ajtó bezárul, a másik kinyílik”. De életünkben okosan kell kihasználnunk minden pillanatot, mert egyszer úgyis véget ér az ifjúságunk, és akkor rájövünk, hogy kár volt annyit aggódni. Mert biztosan az is igaz, hogy mindennek megvan a maga ideje.

Generációnk tagjainak időskorát úgy képzelem el, hogy majd örülünk egymásnak, ha találkozunk az utcán. Megállunk és jókat beszélgetünk. Vagy télen összeülünk egyikünknel a meleg szobában, és meséljük egymásnak a történeteinket. Persze egy kicsit majd mindig kiszínezzük ezeket a történeteket, hogy érdekesebbeknek tűnjenek. Lehet, hogy a végén olyan cifra mesék kerekednek belőlük, hogy senki sem fogja elhinni őket.

Azt is elképzelhetőnek tartom, hogy időskorunkban sokkal boldogabbak leszünk, mint most, fiatalon. Mert az idősebbeket már az apró dolgok is boldoggá teszik. Mi pedig most, amikor csak tizenhárom évesek vagyunk, sok dologból nagy problémát csinálunk. Az iskolában például csaknem mindennaposak a kisebb összecsapások, viták a nagyszünetben az udvaron, de akár osztályokon belül is.

Azt hiszem, ezen kellene változtatni. Kevesebbet kellene vitázni, egymást kritizálni, veszekedni. Minél kevesebb aggódással élni fiatal életünket, hogy időskorunkban örömmel tekinthessünk vissza gyermekkorunk visszahozhatatlan éveire.

László Laura, 7. osztály, Szervó Mihály iskola, Muzslya

Mátyás király udvari bolondja voltam

Egyszer Mátyás király idejében csöbe húztam a szakácsot:

– Hé, szakács, az uralkodó azt üzeni, hogy nem kér semmit ebédre!

Közben Mátyás és Beatrix ebédelni akartak, de nem hozott semmit se a szakács.

– Hozzátok elébem azt, aki nem főzött ebédre!

Erre én felkaptam a nyúlcpőt és uccu neki, vesd el magad. Eger váránál kérdezték az emberek:

– Hova, hova, uram bolond?

Erre nem válaszoltam, de Mátyás király nem volt rest, kopogó szemmel felült a lovára és egy-két óra múlva úgy kiporolta a ruhámat, hogy még most is fáj.

A szakácstól bocsánatot kért, én pedig ezen törtem a fejem:

– Nem tudta a főzőmester, hogy én csak vicceltem?

Mátyás király pedig figyelmeztetett:

– A hazug embert előbb utolérlik, mint a sánta kutyát.

Tóth Endre, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Adventi készülődés

Szülföldemen, Bácskában, a két legjellegzetesebb hagyomány a karácsony előtti időszakban az adventi koszorúkészítés és az adventi kalendárium készítése.

Az advent szó latin eredetű – adventus Domini – az Úr eljövele a jelentése, ez az ünnepet megelőző várakozás, felkészülés időszaka. Kezdeté november 30-a, vagy a hozzá legközelebbi vasárnap. Karácsonyig tart. A legtöbb anyuka ilyenkor adventi koszorút készít, melyet négy gyertyával díszít. Minden vasárnap meggyújtunk egy gyertyát, és advent negyedik vasárnapján mind a négy gyertya ég. A gyertyák: a hit, remény, öröm és szeretet szimbólumai. Eredetileg három lila és egy rózsaszín gyertya áll a koszorún, de ma már más színű gyertyákkal is díszítenek.

A gyerekek nagy kedvence az adventi kalendárium. Ezt én is szoktam készíteni a húgommal. Minden évben mást és mást találunk ki: a lényeg, hogy advent minden napjára a kalendáriumon levő kis zsebekbe picit ajándékot helyezünk, egy kis csokit vagy törölógumit vagy más apróságot.

Nagyon sok más emberrel együtt én is szeretem ezt a csodálatos időszakot, a készülődést a karácsony ünnepére.

Csajkás Petra, 7. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Karácsony Tündérlakban

Napsütötte, deres reggelre ébredtem otthonomban, a tündérkastélyban, amely aznap különös fényárban úszott, hiszen karácsony ünnepe köszöntött ránk.

Azonnal szaladtam kistestvéremhez, a tündérherceghez, hogy elűjságojam neki az örömhírt. Felébresztettem, majd szüleinkkel együtt kisiettünk a Tündérlak főterén álló óriási karácsonyfához. Odaérve nagy meglepetés fogadott mindannyiunkat. Az ajándékok ugyanis hiányoztak alóla. A téren összegyűlt tömeg egy része felháborodottan kiabált, másik része csalódottan téblábolt. Egyesek azzal gyanúsították meg édesapámat, a tündérkirályt, hogy ő csente el az összes ajándékdobozt. Mi tisztában voltunk vele, hogy azok nincsenek a tündérkastélyban, de ezt az ajándékok után sóvárgókkal semmiképp sem tudtuk elhitetni. Elegem lett az egész felfordulásból! Felkekedtem hát, és elhatároztam, hogy addig meg sem állok, míg nem találok meg a Téliapót. Mentem, mentem, mendegéltem. Fűtörészve bandukoltam addig, amíg el nem értem egy hatalmas hegy lábáig. Ott azonban szomorúság töltött el. Nem tudtam ugyanis, hogy képes leszek-e átjutni a túloldalra. Egy hangra lettem figyelmes:

– Te, kislány! Tudom, hogy mi járatan vagy errefelé! Egy dologgal azonban tisztában kell lenned: ezen a helyen csak egy tiszta lelkű tündér juthat át! – hallatszott a távolból.

Nem volt kérdéses számomra, hogy nekem is vannak bűneim, én is vétkeztem már életemben. Elbizonytalanodtam, de az eltökéltség, hogy megbizonyítsam családom ártatlanságát, erősebb volt kétségeimnél. Míg ezek a gondolatok emésztettek, az előttem álló hegy egyszeriben kettényílt. A következő emlékképm az, hogy egy hatalmas palotában csodálkozom rá újra a világra. Kit láttak ott szemeim?! A Téliapó ült ott karosszékeben és sírt. Odamentem hozzá és megkérdeztem tőle, hogy miért zokog, mi történt. Elpanaszolta, hogy minden ajándék időben elkészült, de egyik rénszarvasa eltörte a lábát, s így nem tudott éjjel útra kelni. Kivezetett az istállóba, ahol segitettem neki sinbe tenni a sérült állat lábát. Miután minden akadály elhárult, és indulásra kész volt a csapat, megkértem a Nagyszakállút, hogy én is velük tarthassak. A Téliapó fel is vett maga mellé a szánba, és már repültünk is célunk felé. Egyszeriben ott termettünk Tündérlak határában. A fenyőfához siettünk. Az ajándékok a helyükre kerültek, majd gyors búcsút következett.

Azt az örömet, amit a sok, szép karácsonyi figyelmesség okozott Tündérlak lakóinak! Az én boldogságom viszont még az övéknél is nagyobb volt. Megvédtem családom becsületét, sikeresen teljesítettem egy nehéz küldetést, és megbizonyosodtam róla: bűneim megbocsátást nyertek.

Szabó Rebeka, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Ilyennek láttam a Mikulást – Kiss Emma, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Limonádét készítettem

Egy szép napon elhatároztam, hogy limonádét készítek. Elmentem a boltba és vettem két citromot.

Hazamentem, megmostam, félbevágtam, majd kifacsartam a levét. A citromlét egy kancsóba öntöttem, majd cukorral édesítettem. Jól összekevertem, majd beletöltöttem egy termoszba. Poharakat is kerestem, majd ezt mind beleraktam az iskolatászkámba. Nagyszünetben megkínáltam az osztálytársaim és a tanító nénit. Mindenkinek nagyon ízlett a finom nedű.

Próbáljátok ki ti is!

Fristek Benyámin, 4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Téli mese

Ez a mese nem igazi mese, hanem egy szép téli történet.

A téli szünetben egy reggel, mikor felébredtem, mindent beborított a hó. Ennek jobban megörültem, mint bármilyen karácsonyi ajándéknak.

– Hurrá! Lehet szánkózni!

Elővettem a szánkót, és szóltam a barátnőmnek, hogy találkozzunk a hegyen. Sokáig szánkóztunk, csúszkáltunk ott, de sajnos kisütött a nap.

Hazafelé baktatva szomorúan gondoltam, hogy ez a nap is rövidre sikerült.

Itthon az ablakból figyeltem, hogy lassan megfagy a táj. Mire leszállt az est, a hó is szállingózni kezdett.

– Jaj, de jó!

Vár a hóval fedett hegy! Nem csak én gondoltam így. Amikor odaértem, a barátnőm a hegy aljánál volt. Ám sajnos hiába akartam szánkózni, nem lehetett. Így aztán lenn a völgyben ráültünk a szánkóra, és az odaszűrődő fényben beszélgettünk. A hópelyhek egyre nagyobbak voltak. Mi élveztük, hogy minden csillog körülöttünk. Varázslatos volt az egész.

Aznap este szépet álmodtam, és ami még jobb volt, reggelre nem láttam semmi mást, csak havat – mindenhol.

Szerencse Gréta, 5. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

A barátommal kirándulni voltam

Nemrég voltam Leontinával iskolai kiránduláson. Az út sokáig tartott. Jól éreztük magunkat az út során. Négyen ültünk hátul: Emese, Dominik, Leontina és én. Sokat játszottunk, aludtunk, volt egy vásár is, és nézelődtünk sokat. Vásároltunk, szaladgáltunk. Gyorsan elmúlt az a nap. Jó volt. Jól éreztük magunkat. Hazafelé sem unatkoztunk, hanem jót beszélgettünk. Miután hazaértünk, akkor is mindannyian jól éreztük magunkat.

Katarina Radulák, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

A gyűjtőgető
süni –
Klacsák Patrik,
4. osztály,
Dr. Tihomir
Ostojić iskola,
Hódegyháza

Hazudós mese

A múlt nyáron csigák repkedtek az égen. A disznók lépkedtek a mézben. Az emberek járkáltak az égen. A cicák csúszkáltak a jégen.

Itt a vége, fuss el véle!

Törteli Alex, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Szabadka az én városom

Szabadkán születtem. Nagyon szép, soknemzetiségű város. Van itt mozi, kórház, szép parkok, sétány, cukrászdák, városi uszoda. A sétáerdő biztosítja a gyerekeknek a játszótér. Itt lehet futni, edzeni és vannak teniszpályák.

Szép város Szabadka.

Bleszics Viktória, 3. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Betlehem

Idén is úgy döntöttünk, hogy betanuljuk a betlehemi játékot.

A tanárnő kiosztotta a szerepünket. Volt pásztor, angyal, Mária, József és a mesélő. Voltak próbák. Elérkezett a karácsonyi műsor. Minden gyerek izgult. Egyszer a bemondó bemondta, hogy mi következünk. Izgatottan álltunk a színpadra, de nem szúrtuk el a szövegünket. A szenteste is eljött. Este 6-kor indultunk Dávidhoz. Bejártuk az egész utcát. Amikor készek lettünk, elmentünk Dávidékhoz megpihenni. Teázgattunk és a kapott pénzt szétosztottuk. Majd indultunk az éjfél misére. Ott is eljátszottuk Jézus születését. Mise végére visszamentünk Dávidékhoz és a csomagokat is elosztottuk egymás között.

Mindenki boldogan és fáradtan ért haza.

Bohar Noémi, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Karácsony Tündérlakban

Valaha anyukám sokat olvasott és mesélt nekem. A tündérekről szóló meséket szerettem leginkább hallgatni. Sokszor elgondolkodtam azon, vajon léteznek-e tündérek? Ha igen, hogyan nézhetnek ki? Miként élhetnek? Náluk tényleg mindent a szeretet irányít? Számítalan hasonló kérdés motoszkált és motoszkál még ma is a fejemben. Bár ma már tudom, hogy tündérek csak a mesékben léteznek. Egyszer megkérdeztem anyukámat:

– Anya, vajon milyen lehet a karácsony Tündérlakban?

Ő elmosolyodott, az ölébe vett és így válaszolt:

– Karácsony táján kislányom Tündérlakban is nagy a sürgés-forgás...

Anya mondataira behunytam a szemem, és már nem is az ő hangját figyeltem. Testemet átjárta valami különös melegség, öröm, gondtalanság, végtelen szeretet. Elkalandoztam gondolataimban. Magam előtt láttam egy kis kunyhót. A kemence melege átjárta a helyiséget. A fahéj illatát mélyen szívtam a tüdőmbe. A pici asztalon szorgos kezek buzgón dagasztották a mézeskalácsot. Óvatosan pörögtek a tündérek az asztalka körül, hogy szárnyaikkal nehegy leverjenek valamit.

A nappali sarkában magas, karcsú fenyőfa állt. Türelmetlenül várta, hogy elkészüljön új, pompás ruhája. A szobát kellemes fény töltötte be, a tündérek kisugárzó fénye. Ez a fényzőn cirógatta a fenyőfát is, amint az elkészült karácsonyi díszeket aggatták fel az ágaira. A fenyő friss illata elvegyült a fahéj illatával. Mindenki boldogsággal, vidámsággal telt meg a szíve.

A szoba másik sarkában készültek az ajándékok a gyerekeknek. A színes papírok csörgése megtörte a csendet. Sebesen dolgozó kezek csörgőként töltötték az ajándékdobozokat, amelyek pompásan sorakoztak egymás mellett, várva, hogy örömet szerezzenek a rájuk találó gyerekeknek. Minden olyan csodálatos volt. Az ablakon át pár tündércsemete kíváncsian szemlélte a táncoló hópelyheket, amint szebbnél szebb alakban hullottak alá az égből, betakarva a téli tájat. A szeretet áradt minden kicsi lélekből, minden tárgyból, tündérlak minden zugából.

Ekkor szép lassan kinyitottam a szemem. Tekintetem találkozott anyáéval. Az ő szemében benne volt az egész Tündérlak.

– Szépet álmodtál, kicsim? – kérdezte.

Rámosolyogtam s csak ennyit mondtam:

– Bárcsak mindenhol olyan tökéletes lenne a karácsony, mint Tündérlakban.

Gál Noémi, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Egy nehéz, de szép munka (interjú)

Vasárnap délután elmentem mamámékhoz interjút készíteni. Mint mindig, most is kaláccsal várt. Tejet és túrót árul a piacon. Mamámat Bogdán Máriának hívják. Rögtön a tárgyra is tértem.

Feltehetnék pár kérdést a munkáról?

– Igen, kérdezz bátran!

Mióta foglalkozol tejtermékek árusításával?

– Amióta tatáddal együtt élünk.

Régen is ezzel szeretnél volna foglalkozni?

– Régen nem sok választása volt az embernek, egyébként, szeretem csinálni.

Mást is dolgoztál?

– Igen, jártam napszámba, később pedig tortákat és aprósüteményeket készíttettem megrendelésre.

Miért hagytad abba a cukrászatot?

– Azért, mert már kiöregedtem abból a munkából, de még most is szívesen készítek tortákat az unokáimnak.

Most, vagy régen volt könnyebb eladni az árut?

– Régen a legtöbb háznál volt tehén, mégis könnyebben eladtam az árut. Ma már nincs kereslet a házi dolgok iránt, pedig azok olcsóbbak és minőségesebbek mint a boltiak.

Van valami hobbid?

– Igen, régebben sokat varrtam. Mostanság kötögetni szoktam.

Milyen tejtermékeket készítesz?

– A túró mellett egy ideje sajtot is készítek, de azt csak a szűk rokonságnak.

Meddig szeretnéd folytatni ezt a munkát?

– Ameddig csak tudom. Nem hiszem, hogy az unokáim közül folytatja, de nem is bánom, mert nehezen lehet belőle megélni.

Köszönöm szépen az interjút és további sok szerencsét!

Én nem fogok ilyesmivel foglalkozni, de a mama sajtjánál nincs jobb!

Apró Noémi, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Az én maszathegyi naptáram

Január

Itt az új év
Havas táj,
Bújik már a hóvirág!

Február

Január, február itt a nyár
Hóember is elolvadt már
Kezdődik a maszkabál

Március

Tavaszt köszöntjük
Várva, várva
Végre jó idő
Madarak szállnak.

Április

Április elseje
Bolondok napja
Másokat átverni
Jó érzésnek tartja.

Május

Május egyszerű,
Május szerény,
Május gazdag,
néha szegény.

Június

Tanításnak máris vége
Ücsörgünk a nyári szélben
Strandra megyünk
Nyaralásra készen!

Július

Júliusban nagyon meleg
Fürdeni is jó lehet
Iskolát már várjuk nagyon
Unalmasak már a napok.

Augusztus

Augusztust már unjuk nagyon
Iskolát már jobban várjuk
Fürdeni most már nem megyünk
Iskolába készülünk.

Szeptember

Szeptember a tanév első napja
Tanítást már vártuk,
de most vissza vágyunk
Reggel korán felkelni
Rémálomnak találjuk.

Október

Hullanak a falevelek
Piros, barna, sárga levél.

November

A november egy közösséges hónap
A kopaszodó fák is jegesedni akarnak
Egyetlen szót ismételünk
Karácsonyt már várjuk nagyon.

December

December a legjobb hónap
Szünetet is kezdjük másnap
Néhány nap és karácsony napja
Boldog ünnepeket kíván a hóban!

Ludas voltam

Még csak 12 éves vagyok és nincs sok tapasztalatom, de már velem is történt pár jó és rossz dolog. Volt, ami csak a szerencsén múlt, de ami a múlt héten történt velem, annak semmi köze sem volt Fortuna istennőhöz.

Elárulom, hogy két héttel előbb valami megmagyarázhatatlan lustaság vett rajtam erőt, és mint egy csökönyös kiscsacsi, nem akartam anyu szavát meghallgatni. Ennek a vége az lett, hogy az egész hétvégét át kellett tanulnom. Így a saját vesztembe rohantam. A tabletomhoz hozzá sem nyúlhattam. A tévé elé oda se kuporodhattam, alig volt lélegzetvételnél időm. Hét tantárgyból kellett felkészülnöm. Ehhez hatalmas kitartás és akaraterő kellett. Nem bízhattam a szerencsében, az butaság lett volna. Írtunk ellenőrzőt bioszból, németből, angolból, történelemből, fizikából, szerb nyelvből nagydolgozatot, és emellett még a rendes órákra is kellett készülnöm. Ez nagyon kimerítő volt, de bíztam abban, hogy mindent meg tudok írni ötötre. A siker ízénél nincs is jobb talán. A jó jegyek jutalmaként anya finomat főzött nekem. Visszakaptam a tabletomat és még egy szegedi kiruccanásban is volt részem a hétvégén.

Most már tudom, hogy ha tanulok, akkor csak jóra számíthatok. Igaz az, amit anya mond, hogy az ember a saját hibájából tanul.

Leonov Vörös Máté, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Most még itt vagyunk

Nem mondhatom el magamról, hogy tisztán emlékszem az első tanítási napra, mert akkor hazudnék. De csupa szép emlék marad meg bennem az itt töltött éveimről. Furcsa lesz elmenni.

Ijesztő belegondolni, hogy elválnak útjaink. Bevallom, félek itthagyni az iskolát, amely biztonságot nyújtott, és a jól összeszokott osztályunkat. Nem szeretnék felnőni. Maradnék inkább a társasággal. Ahányszor a ballagásra gondolok, összeszorul a gyomrom. Ilyenkor mindig elhessegetem a gondolatot. Nem tudom, milyen lesz hosszú időre elválni. Új helyre menni, távol a barátaitól. Együtt nőttünk fel. Sajnos, sok osztálytársunk elköltözött, így ők már nem a közösség részei. Rengeteg bolondos napot töltöttünk el az iskola padjait kopatva. Reggelente sem fáradtam köszöntöttük egymást. Azután csöngetésre bús hangulatban indultunk be a terembe. Mikor a tanárookra vártunk, leültünk a földre és beszélgettünk. A hangosabbak szokás szerint fociztak, figyelembe sem véve, hogy nem szabad. Szünetekben elbújtunk, majd magyarázkodtunk az ügyeletesnek, ha megtalált minket, vagy éppen a hetes falazva védett. Ezek voltak a legjobb pillanatok. Igaz, pár tanárnak meggyúlt a baja velünk. Egyszer ordibáltunk, máskor hangosan neveltünk, feldühítve ezzel a tanárokat, és tovább folytattuk tevékenységünket. Nekik ez nem volt inyére. Mindig volt valami problémájuk. Hát nem tudják, mi a jó? Ők is voltak gyerekek, megérthetnék. Eddig rengeteg osztályfőnököt kaptunk. Aki most velünk van, ő a negyedik. Ki tudja, mit hoz a jövő. Vajon én is olyan leszek, mint a nagyszüleim, hogy boldog történeteket idézek fel iskolás életemből, és elmesélem az unokáimnak? Én azokon mindig nevettem, igyekszem majd én is a legjobb és legérdekesebb dolgokat említeni. Ez a ballagás olyan valótlannak és távolinak tűnik. Tartok tőle, hogy túl hamar eljő a búcsúzás ideje. Kíváncsi vagyok, hogy kinek hova visz az útja. Az előkészületeket várom, és az ünnepélyt is. De szeretném kiélvezni a csapattal, és az időt, amíg lehet.

Hiányozni fognak a vidám és szomorú pillanatok. Ez a nyolc év örökre bevésozott a szívembe. Remélem, hogy találkozunk még, és a többiek is emlékeznek ezekre a dolgokra.

Apró Fruzsina, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Karácsony – Szenci Noémi, 4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

MIRŐL MESÉL A MÚLT?

A magyarok és a szlávok

Az Árpád véreből való András és Béla talán nem is tudott már magyarul. Gyerekkorukban kerültek el az országból, majd szláv környezetben éltek. András kijevi orosz, Béla lengyel hercegnőt vett feleségül. De hiszen már apjuk, Vászoly is szláv nevet viselt! Sőt az erdélyi Gyulát, Szent István anyai nagybátyját is inkább a szláv Prokuj néven emlegetik a krónikák.

Ha a magyar nyelvet nézzük, abba is rengenget szláv szó került a honfoglalás utáni időben. Nem csoda. A Kárpát-medencében eléggé ritka népességet találtak Árpád magyarjai, de annak a mintegy 200 ezer lakosnak a nagyobbik része szláv volt vagy elszlávosodott avar. A fejedelmek korában tehát, amíg meg nem történt az egybeolvadás, minden harmadik-negyedik család tagjai valamilyen szláv nyelven beszéltek egymással az országban. De mivel nemcsak egymással volt beszélőnivalójuk, sokan közülük magyarul is megtanultak, ahogy a magyarok közül is sokakra ráragadt a velük együtt élő szlávok nyelve. Mondhatni, kétnyelvű lett az ország népe, legalábbis a Dunántúl

nagy részén, Erdélyben és a Felvidék némely tájain, ahol leginkább keveredtek a szláv lakosok és a honfoglalók. Az akkori szlávokból azonban végül is csak a Dráván túliak meg a Kárpát-medence északi, északnyugati hegyei között élők őrizték meg őseik nyelvét. A többiek vagy a magyarságba olvadtak be, vagy pedig Erdélyben – egy-két évszázaddal később – a gyarapodó románokba.

Nyelvünk szláv szavai azt mutatják, hogy nálunk a kereszténységet is főleg szlovén és más délszláv papok terjesztették a nép között. Az ő krszt szavukból lett nálunk a kereszt, a kresztynból a keresztény, a szvetből a szent, a popból a pap, a bratból a barát, az opatból az apát, az arsikból az érsek, a kracsunból a karácsony és így tovább. De a gazdálkodás szláv szavaiból is igen sok átkerült a magyarba, így a gabona, rozs, zab, kalász, szalma, kazal, asztag, ugar, parlag, barázda, csoroszlja, járom, ösztöke, kasza, kapa, gereblye, villa, számár, birka, marha, csorda, jászol, abrak... hosszú volna mind felsorolni. A legtöbbször ezek közül már volt szavuk a honfoglaló magyaroknak, de az

Árpád ábrázolása a Feszty-körképen

új szó vagy kiszorította a régit, vagy együtt élt tovább a kettő, mint a birka és a juh, a marha és a barom, a kacska és a réce. Ahogy a kétféle eredetű nép is együtt élt, többnyire teljes békeségben, legalábbis az alávetettek, a közrendűek. A szlávok közül is sokan meglelték helyüket az ország rendjében. (Varga Domokos: A magyaroktól Mohácsig c. könyve nyomán)

A finnugor nyelvek bizonyos hasonlóságokat mutatnak egymással akár a szókészletben – leginkább az alapszókincset (mint pl. a testrészeket, számokat) tekintve –, akár a nyelv szerkezetében. Ma 15 élő és 2 holt finnugor nyelvet tartanak számon, illetve azok dialektusait, s ezeket körülbelül 24 millióan beszélik. Vannak nyelvek, melyeket csak néhány ember beszél már, s vannak, amiket több millióan, az utóbbiak közé tartozik a magyar, a finn, az észt. Igaz, a magyarok, a finnek és az észtek nem értik meg egymást, mert a finnugor nyelveken belül a rokonság távoli.

Hanti fiúk harci készültségben

A szavaknál jellegzetesebb a nyelvtani, szerkezeti hasonlóság a három nyelv között, így például mindegyikre jellemző, hogy nincs kötött szórend a mondatokon belül. A két világháború között népszerű volt a nyelvrokonsági mozgalom. A magyarok, a finnek és az észtek akkor egy vicces mondatot is kitaláltak, amely majdnem egyforma mindhárom nyelven: *Eleven hal úszik a víz alatt. (magyar) Eläv kala uiskelee veden alla. (finn) Elav kala uiskleb vee all. (észt)*

HOL ÉLNEK A NYELVROKONAINK?

Eleven hal úszik a víz alatt

A finnugor népek többsége Európában, a Kárpát-medencében, Észak- és Kelet-Európában, a volt szovjet utódállamokban, illetve Nyugat-Szibériában, Oroszországban él. Önálló országuk csak a finneknek, az észteknek és a magyaroknak van. A második világháború idején történt tömeges kivándorlások folytán a világ számos területén találkozhatunk a finnugor népek leszármazottaival.

A manysik és a hantik

Szibériában nagy területen élnek a manysik (vogulok) és a hantik (osztjákok). Obi-ugor népek, nyelvükben ezek állnak legközelebb a magyar nyelvhez. Régen egy nép voltak, kettéválásuk idejét nem tudjuk meghatározni, ők viszont még mindig egynek tartják magukat. A manysik hat, egymástól határozottan különváló nyelvjárást beszélnek. Számuk együttesen nem éri el a harmincezer (a manysik kevesebb mint tízezeren, a hantik mintegy tizenöt-húszezren lehetnek).

A marik (cseremiszek)

A nép hivatalos neve 1918-ig *cseremisiz* volt. A finnugor nyelvek közül a mari törökösödött el a legjobban. Területükön 1552-ben lépett érvénybe az orosz uralom.

A lappok (számik)

Lélekszámuk 75-80 ezer. Európa legészakibb csücskében, a Skandináv-félszigeten élnek. Saját államuk nincs. Lappföldet (a lappok hazáját) a lappok *Sápmínak* nevezik. A külön-

böző nyelvjárásokat beszélő emberek nem értik meg egymást. A lappok rénszarvascsordáikkal téli és nyári lakhelyük között vándoroltak, sátrakban laktak. Ma ilyen sátrakat már csak turistalátványosságként állítanak fel.

Finnek és észtek

Biztosan hallottál már Kimi Räikkönenről, a Forma 1-es pilótáról, aki finn származású, sőt lehet, hogy Nokia telefonod is van, mely szintén finn. Esetleg Skype-ot is szoktál használni, ezt az ingyenes számítógépes telefonos rendszert, melyet észt mérnökök alkottak meg.

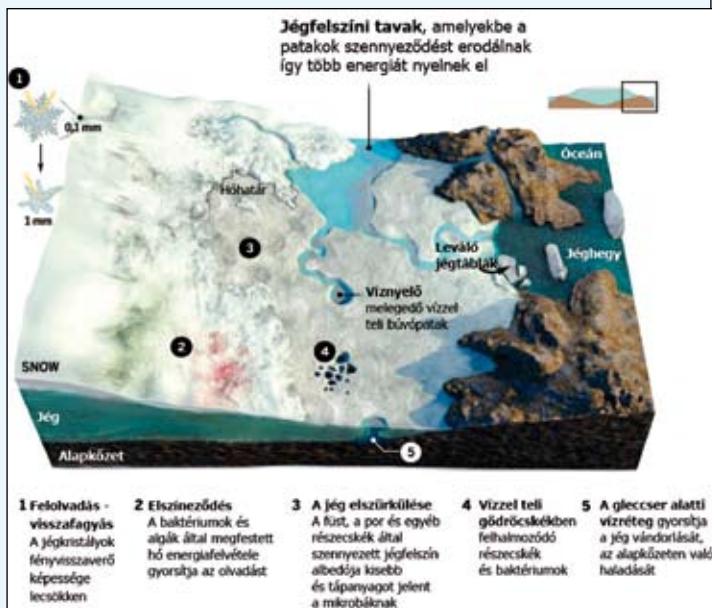
Észt hármassikrek

Észtország fővárosában, Tallinnban van az egyik legszebb középkori városrész Európában. Több nyelvjárás is létezik, melyek közt nagy különbségek vannak. Az észt a finnel és más finnségi nyelvekkel (mint a liv, vót, karjalai) áll közelebbi rokonságban, sőt, a finnek szinte probléma nélkül megértetik magukat Észtországban. (ideak.hu)

Mi történhet, ha eltűnik a sarki jég?

Az elmúlt években az Északi-sark egyes részein bizonyos novemberi napokon a hőmérséklet 20 fokkal magasabb volt az átlagosnál. Bár az Északi-sarkon a felmelegedés legalább kétszer olyan gyors, mint a kontinentális területeken, a hőmérséklet emelkedése önmagában nem ad magyarázatot a grönlandi jég csapadékos eróziójának hatalmas ütemére. A kutatók részben a jégalap megváltozásában és a jégen élő mikrobák és algák aktivitásában vélik megtalálni a magyarázatot. Utóbbiak olyan pigmenteket hoznak létre, amelyek elősegítik a jég napenergia-nyelését. Az Egyesült Királyság Sheffield Egyetemének szakemberei mérésekkel igazolták, hogy a jégfelszín már nem annyira fehér, mint néhány évvel ezelőtt, így jobban elnyeli a látható és közeli infravörös spektrumú napsugárzást. Ugyanakkor a felolvadó és visszafagyó jégkristályok elveszítik tüskés alakjukat, ezzel tovább csökken a fényvisszaverő képességük. A műholdas adatok azt mutatják, hogy a jég a peremterületeken 5 százalékkal sötétebb (Kintisch 2017). Ez arra vezethető vissza, hogy az évszázadok során csapdába esett részecskék koncentrációdtak a jégtakaró olvadási zónájában. Az úgynevezett „dark ice” jelenséghez például az európai gyárak por és füst jellegű szennyezőanyag-kibocsátása és a kanadai erdőtűzek is hozzájárultak.

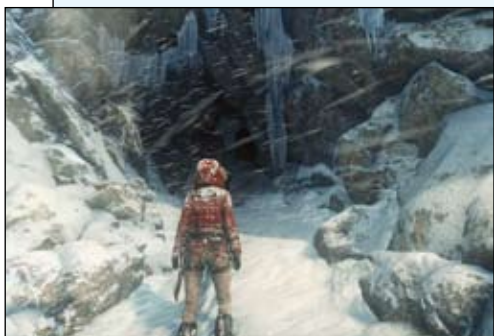
Fotó: Science

Téli jobb téli játékokkal játszani. Mit is érdemes ilyenkor bedobni, hogy ha már mindenképpen fázni kell, legalább élvezettel fázzunk?

Kalandok és függő játszmák

A **Dead Space 3**-at talán már túlzás lenne horrornak tekinteni, amennyire elment az akció irányába, de az tagadhatatlan, hogy a jeges díszletváltás egészen jól mutat. Ha valaki trilógiányi akciót akar egy javarészt havas bolygón, a **Lost Planet** egyes részeiben biztosan megtalálja a számítását. Mégis, akármennyi bajom is volt a **Rise of the Tomb Raider** történetével, tagadhatatlan, hogy talán a legszebb kalandokat itt élhetjük át (feltéve, ha nem lohol a nyomunkban két medve).

Az én szívemhez viszont mégiscsak legközelebb a fantasy áll, és amikor lehull az első hó, mindig elfog a kísértés, hogy feltelepítem az **Icwind Dale** valamelyik részét (amiket szépen fel is újíttott a Beamdog). Kuldarhar meleget adó ősi tölgyfájának sarkában áll egy taverna, ropog a kandallóban a tűz, ideje indulni: jetik és fagyott kísértetek völgyébe tart a csapat. És ha nem is csapattal, hát egyedül is neki lehet menni a világot és időt felzabáló sárkányistennek egy gyönyörű téli kontinensrészen: a

Téli játékok hideg napokra

Farkas Balázs ajánlója

The Elder Scrolls V: Skyrim még a túlvilágot is skandináv derességgel találja.

Téli sportok

Nem mintha túl sokat értenék a sporthoz, de gördeszkáztam és sieltem is... hát gondolom, a snowboard sem lehet rossz. Csak gondolom, mert csak az otthon melegében pörgetem a durva kombókat a kanapéről. Igazi konzolos műfaj ez: az **SSX** köszönőviszonyban sincs a PC-vel, de legalább a **Shaun White Snowboarding** igazi multiplatform snowboard-móka.

Nilván a téli sportok nem merülnek ki a jó öreg deszkában, de azért prominens szereplői a Ubisoft nagy dobásának, a Steepnek is. A sielésre és téli olimpiai játékokra több különféle (még Mario-s) változatot is találhatunk, de ezek mintha soha nem kerültek volna a sikeresebb játékok közé, a **Ski or Die** és a **Bode Miller's Alpine Skiing** között felsorolhatnánk több tucatnyi címet – emlékeztetést nem sajnál.

Jégkocka és hóember

Van a télnek egy cuki oldala is, amit szintén sok játék vesz elő. Az egyik legbájosabb játék, amivel mostanában találkoztam, az **A Good Snowman Is Hard To Build**, amelyben hóembert kell építeni. Ez, amellet, hogy kimeríti a „teljesen téli játék” premisszáját, még rendkívül megkapó is.

Rengeteg apró téli és karácsonyi játék van, felsorolni sem lehet, tehát csak egy kis szubjektív kitérő. Régen, amikor még olyan gyenge gépem volt, hogy nem bírta el a legújabb és legnagyobb játékokat, volt kimondottan két je-

ges tematikájú minijátékom, az egyik a **Frozen Fruits Frenzy**, ami a logikámat tette próbára, a másik az **Icy Tower**, ami az ügyességemet. Nyilván az ilyen apróságokból százával lehetne sorolni (bátorítok is mindenkit, hogy a kedvenceit a kommentekben elárulja).

A **Heroes of Might and Magic III**-ban hallgatni a havas zenei témát, miközben a ló patája alatt ropog a hó, valamiért gyönyörrel tölt el. Ugyanez az érzésem, amikor a **Might and Magic VI**-ban meglátogatom White Cap városkáját, ahol szomorkás zenére hull a hó. És vajon melyik a kedvenc **Dark Souls II** DLC-m?

Érkeztek akár Nathan Drake-kel Tibetbe az **Uncharted 2**-ben, vagy Mario-val a jeges világba a **Super Mario Bros. 3**-ban, zuhanhatok egy hideg bolygó **Ratchet & Clank** társaságában, esetleg veszem a csúszós kanyarokat a **Drive-Club** norvég pályaszakaszán... mindig úgy érzem, egy kicsit hazaérek.

Az ünnepek alatt talán nyílik is lehetőség a szeretteinkkel töltött idő és a (remélhetőleg) adományozásra szánt erőfeszítéseink mellett is egy kis év végi lazításra. (ipon.hu)

Az Oscar-díjas James Marsh minisorozatot készített Dian Fossey életéről. Ennek mindhárom epizódját műsorra tűzi karácsonykor a National Geographic.

A világhírű etológus, Dian Fossey 1966 decemberében utazott az Egyesült Államokból Afrikába, ahol 18 évet töltött a hegyi gorillák tanulmányozásával. Ruandai tartózkodása alatt annyira megkedvelte a fajt, hogy legfőbb védelmezőjükké vált, és a rá leselkedő veszélyekkel nem törődve, felvette a harcot a gorilla-orvvadászokkal. Valószínű, hogy ezért az önfeláldozó szembeszállásáért kellett meghalnia 1985-ben.

Különleges premierrel készül az ünnepekre a Nat Geo

Hegyi házikójában brutálisan meggyilkolták, és gyilkosát mai napig nem sikerült azonosítani.

Az Oscar-díjas James Marsh *Dian Fossey: titkok a ködben* című háromrészes sorozata a magányos gyermekkortól egészen Ruandaig nyomon követi Fossey életét. A műsor kitér kedvenc gorillájával, Digittel való barátságára is. Munkatársaival együtt mélyen megrendült, mikor megtudta, hogy orvvadászok kegyetlenül meggyilkolták az állatot.

Fossey akkor vált egy csapásra világhírűvé, amikor Bob Campbell fényképész – akihez az etológus gyengéd érzelmek fűzték – róla készített fotója 1970-ben megjelent a National Geographic magazin címlapján. Ismertsége segítette abban, hogy széles körben felhívja a figyelmet a veszélyben lévő hegyi gorillák megmentésének fontosságára, 1983-ban megjelent *Gorillák a ködben* című könyve pedig még közelebb hozta az emberekhez azt a különleges világot, amelyben a kutató élt. A könyv alapján azonos című film is készült Sigourney Weaver főszereplésével, aki a Dian Fossey: titkok a ködben című sorozat narrátora is (magyar hangja: Menszátor Magdolna). A műsor sokat foglalkozik Fossey halálának körülményeivel: bemutatja a nyomozás folyamatát és új részletekkel is megismerteti a nézőket a gyilkosság-gal kapcsolatban.

A sorozatban mindemellett lenyűgöző felvételeket láthatunk a hegyi gorillákról, azokról a majmokról, melyek felmenőit Fossey tanulmányozta. Az elkötelezett természetvédő munkája eredményeként a csoport képes volt túlélni az orvvadászat és élőhelypusztítás legrosszabb éveit, és ma is a ruandai erdők élővilágát gazdagítja.

A Dian Fossey: titkok a ködben című sorozatot 2017. december 24-én, vasárnap tűzi műsorára a National Geographic. A nézők aznap 21 órától a sorozat mindhárom epizódját egyben megtekinthetik.

Ismét űrhajósok indulnak a Holdra?

Érdeklődéssel hallhatunk a nemrég bejelentést, miszerint újra embert küld az Egyesült Államok a Holdra. Évtizedekkel ezelőtt ugyanis többször megfordultak űrhajósok a Föld hű követőjén, a Holdon, majd elmaradtak a „kiruccanások”.

Most Donald Trump amerikai elnök jelentette be, hogy az űrprogram újra indul, az első cél a Hold lesz, a második pedig a Mars.

Trump bízik benne, hogy az újabb emberes Hold-misszióval az amerikai asztronauták nem csupán zászlót és lábnyomokat hagynak majd az égitesten, hanem a jövő Mars-küldetéseit is meg alapozzák.

Az aláírásnál a NASA több korábbi asztronautája is jelen volt, például idő-

sebb Harrison Schmitt, aki az Apollo-17 küldetése során épp 45 évvel ezelőtt, 1972. december 11-én lépett a Hold felszínére. Az ünnepélyes aláírás alkal-

mával egy holdkövet is kiállítottak a Fehér Házban. A 3,84 milliárd éves vulkanikus eredetű mintát az Apollo-17 legénysége gyűjtötte be.

Harrison Schmitt, aki az Apollo-17 küldetése során 45 évvel ezelőtt, 1972. december 11-én lépett a Hold felszínére

Bárki sportolhat az e-sport révén?

Évszázadok óta élünk és dolgozunk együtt a gépekkel, ám ezek a kapcsolatok 2018-ban teljesen új szakaszba lépnek és minden korábbinál nagyobb mértékben szövik majd át a mindennapi életünket. Csupán néhány példát emlíünk.

Az e-sportok áttörést hoznak a médiában és a szórakoztatásban. 2018-ban egyre nagyobb számban látunk majd monitorok mögött ülő vagy VR-sisakot viselő játékosokat, akik nagy felbontású, számítógép által generált világokban mérkőznek meg egymással. A játékosok és nézők százmillióinak bekapcsolódása a mindennapok részévé teszi az e-sportokat.

Az e-sportok jelensége egyszersmind szélesebb körű tendenciára is utal: ma már az alapvetően „emberi” tevékenységek is – mint amilyen a sport – digitalizálódtak. A technológia révén ma bárki „sportoló” lehet. Nem szükséges hozzá egy bizonyos fokú erőnlét vagy adott testalkat; akinek gyors a tapintásalapú reakcióideje és jó motorikus képességekkel rendelkezik, az játszhat és győzhet is.

Emellett a hagyományos sportok, mint például a kerékpározás, szintén továbbfejlődtek az adatgyűjtés révén, amellyel azonosíthatók a fokozatos, de nagy jelentőségű előnyök. A jövőben minden szakma technológiai szakma lesz, és a szabadidőnk is digitálisan csatlakoztatott élménnyé válik.

Élet-halál harc a vízért

Mit tudunk a felszín alatti vizeinkről? Mikor háborúztak először a vízért? Mi fán terem a magyar látonya? Íme néhány kérdés azok közül, melyek nemcsak a gyerekek fantáziáját mozgatják, hanem a kutatók számára is érdekesek.

Egyáltalán honnan ered a víz?

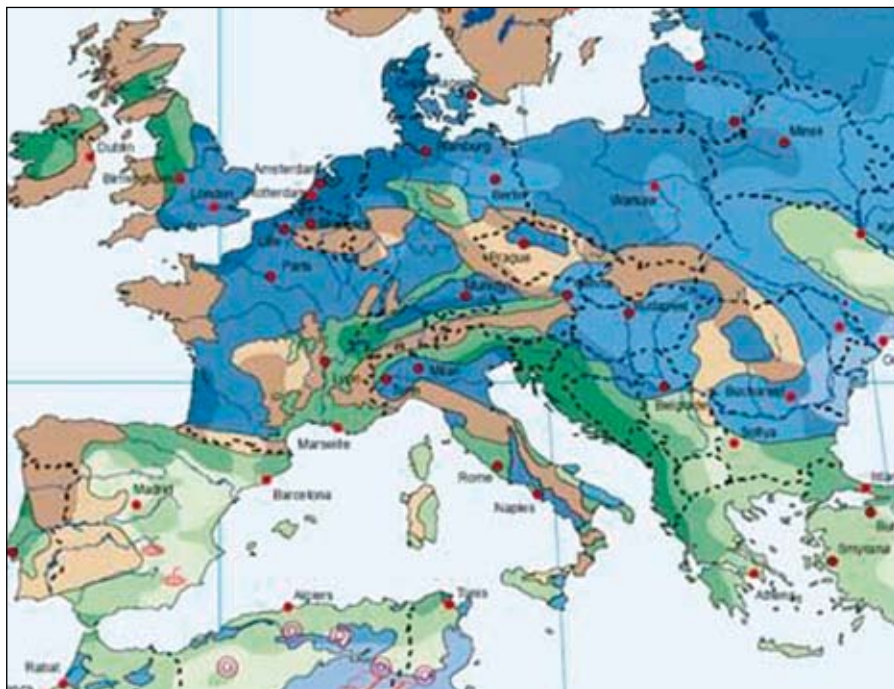
Mindjárt itt az egyik legizgalmasabb kérdés: honnan ered a víz, és hogyan került a Földre? Az bizonyos, hogy a vízmolekulát alkotó egyik elem, a hidrogén az ősrobbanást követően azonnal rendelkezésre állt. A másik elem, az oxigén természetes úton, nagy nyomás alatt keletkezett, vélhetően a csillagok belsejében. Már csak arra volt szükség, hogy a csillagok burka lerobbanjon a magról, s máris minden együtt állt ahhoz, hogy a két atom egymásra találásából megszülessen a víz. A Tejútrendszer bővelkedik is belőle. Hozzánk vélhetően az üstökösök szállították, netán valamelyik kisbolygóval való ütközés során érkezett. Bár a Föld felszínének 70 százalékát víz borítja, ez ne tévesszen meg bennünket: mostani tudásunk szerint bolygónk tömegének mindössze 0,02 százaléka áll ebből a molekulából. S ennek is csak 3,5 százaléka édesvíz, kétharmad része jég formájában, egyharmada a felszín alatt található. A folyékony állapotban levő felszíni édesvizeink az összesnek mindössze a 0,3 százalékát alkotják.

Együtt a természettel

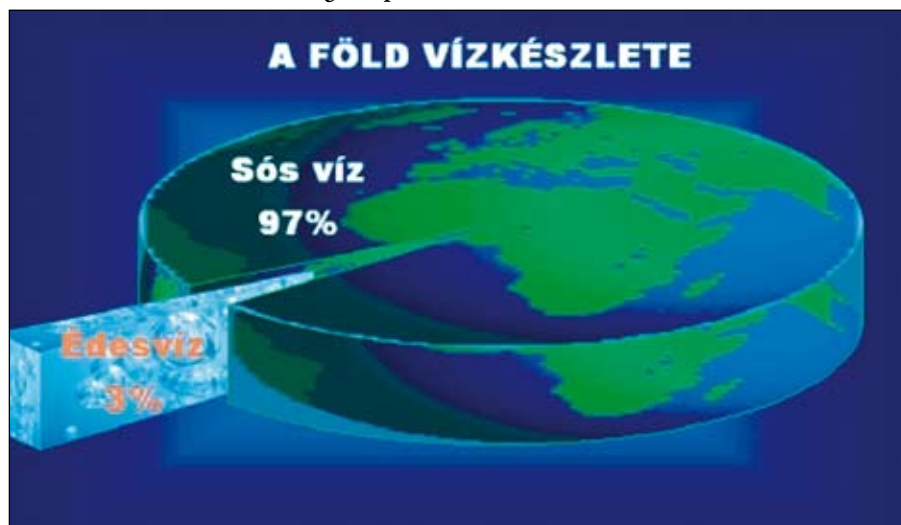
Hogyan viszonyuljunk a természethez? A 18–19. századig az emberek együtt éltek vele, okosan alkalmazkodtak. A falvakban például megfigyelték a víz járását, s annak megfelelően alakították ki a parcellákat, a házhelyeket, és gazdálkodtak. Később, a folyók szabályozása, lecsapolása után az ember mindinkább a természet urának képzelte magát. A legtöbb esetben betűt sem ismerő őseink sok évszázados tapasztalatai gyorsan feledésbe merültek. Hamarosan aztán jelentkeztek az égető gondok – aszály vagy szárazság, belvíz vagy ahogy felénk mondják, talajvíz, árvíz –, amelyek megoldására a tudósok nem kevés kutatási költséget felhasználva végül ugyanazokkal a megoldási javaslatokkal rukkoltak elő, ami az őseink számára magától értetődő volt: együtt a természettel, ne ellene.

Tengervíz az Alföld alatt

A közelmúlt egyik nagy jelentőségű tudományos felismerése: mivel nem létezik teljes

Világtérkép a Föld édesvízkészletéről

mértékben vízzáró kőzet, csupán idő kérdése, mikor éri el egyik rétegvíz a másikat. Az Alföld alatt 2700 méter mélységig találunk vizet. Egy része mélybe szivárgott csapadék, de a régmúlt emlékeként találtak a kutatók tengervízet is – hígult formában. A felszín alatti vizek kutatása azért is nagyon fontos, mert a világ egyik fele a felszín alatti vizeket fogyasztja, a másik fele a felszínről, közvetlenül a folyókból, tavakból oltja a szomját. Európában a fogyasztás háromnegyede felszín alatti vízből származik,

Magyarországon például a 96 százaléka. Vizeink 40 százaléka parti szűrészű kutakból ered. Jelentősége egyre nagyobb. Ha vidékünk valamiben gazdag, akkor a geotermikus energiában bizonyosan. Ehhez képest csak töredékét használjuk ki a lehetőségeinknek. És még mindig a felszín alatti vizeknél maradván: az Alföld négyötöde alatt hévíz található, 1370 termálkútból csaknem háromszázféle ásványvíz folyik. A világban mégis csupán a közelmúltban ismerték el, hogy ezeknek a vizeknek lehet gyógyító hatása – elsősorban az angolok és a skandinávok ellenállása miatt.

Mi fán terem a magyar látonya?

Ha sokáig (május-júniusig) megmarad a belvíz, alig látott növények dugják ki a szárukat a talajból. Közülük is talán a legértékesebb a

Termálvíz, gyógyvíz, vagy ásványvíz?

Termálvíz vagy hévíz az a rétegvíz, amelynek hőmérséklete meghaladja a 30 °C-ot. A termálvíz fogalmát a hétköznapiakban gyakran helytelenül azonosítják a gyógyvízzel. A gyógyvíz különleges oldott anyagokat tartalmaz, melyeknek gyógyító hatása van. Kémiai értelemben az a víz tekintendő ásványvíznek, amelynek literjében legalább 500 mg oldott anyag található.

magyar látonya, amelyet botanikusok a magyar fajták üstökösének neveznek, mivel legalább annyira ritka, mint az égi jelenség. Magyarországon például negyven évre eltűnt, majd az alföldi Pocsaj közelében egy talajvíztócsában tömegével kelt életre. A magyarázat: a magyar látonya magja akár fél évszázadig is elvan a talajban, várva a kedvező körülményeket, hogy kicsírázhasson.

Kevesebb eső, több párolgás

Az egyik legnagyobb változást a Balaton élővilágában egy uszály hozta 1928-ban. A Sión vontatták fel, fenekén olyan dunai kagyló- és rákfajtákkal, amelyek néhány év alatt teljesen átrendezték a Balaton élővilágát. Az egyik legújabb, Balatonba hurcolt faj a vándorkagyló. Különösen az algák számának alakulására van hatással, ugyanis a tó vizét valósággal átszűri. Az éghajlatváltozás intő jelei is felismerhetők már a Balaton életében. Az 1921 és 2012 közötti kilencven évből az első hatvanban – tehát a '80-as évekig – a vízszíntingadozás mértéke kiegyenlítőddött. Az utóbbi tíz évben az ingadozás szélsőségesebbé vált – volna, ha a felső szintjét az ember nem szabályozná. Viszont ötször vált negatívvá a vízszint, míg előtte nyolcvan évig egyszer sem. Több ok is számításba jöhet, de legvalószínűbb, hogy a vízgyűjtőből érkezik kevesebb víz. Valószínű, hogy a jelenség a csökkenő csapadék és a magasabb várható hőmérséklet miatti még jelentősebb párolgás következtében a mostaninál is gyakoribbá válik.

Háború a vízért

Bár az egyik legrégebbi ismert csetepaté is a vízért tört ki két sumer városállam, Umma és Ladas között, a történelem során eddig „mindössze” hét olyan háborúról tudunk, amely a víz birtoklásával hozható összefüggésbe. Az viszont bizonyosra vehető, hogy a víz miatti ellentétek az előttünk álló évtizedekben egyre gyakoribbá válnak. Vagy közvetlenül a vízért törnek ki a háborúk, vagy közvetve, vagyis a

víz hiánya miatt menekülő százmillióknak igyekeznek majd a különféle államok fegyverrel megálljt parancsolni. A vízkérdés ugyanis az energia után a második legsúlyosabb környezeti probléma. A Földön háromszázmillió embernek egy napra annyi víz jut ivásra, tisztálkodásra, főzésre, mosásra és minden egyébre, mint amennyit mi, a világ boldogabbik felén élők a véce egyszeri lehúzása során elhasználunk.

Hardi Péter

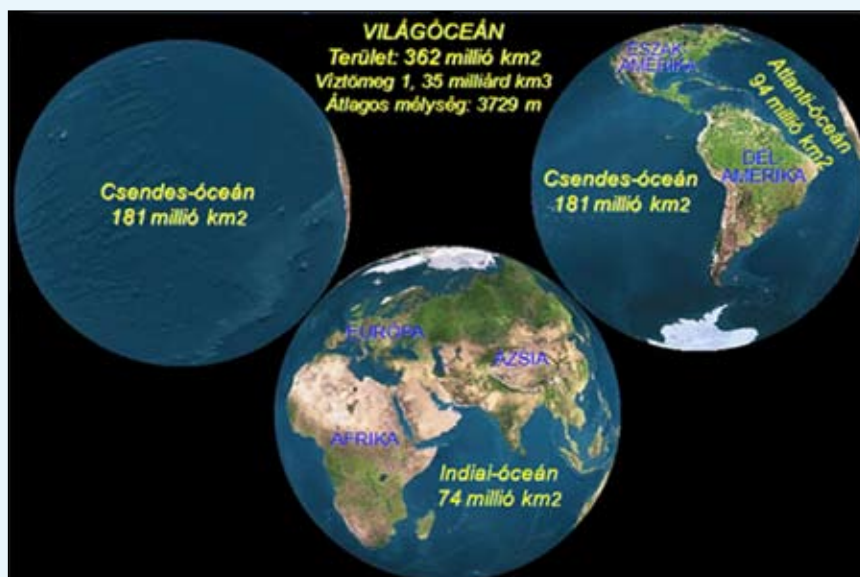
Tudod-e?

* Földünk legnagyobb óceánja a Csendes-óceán, 166,24 millió km²-nyi területével a bolygó felszínének 35%-át, vízzel borított felületének pedig a felét fedi le. Átlagos mélysége 4188 m, legmélyebb pontja a Mariana-árok.

* Földünk legnagyobb tengere a Jeges-tenger vagy Északi-sarki-óceán, amely az Északi-sark környékén helyezkedik el. A Nemzetközi Hidrográfiai Szervezet óceánként tartja számon (hivatalos angol neve Arctic Ocean), de az oceanográfusok körében is elterjedt a tenger megnevezés.

* Földünk legnagyobb tava a Kaszpi-tenger, 371 000 km² -es területével belső, zárt víztömeg Oroszország és Irán között. Legnagyobb mélysége 1025 méter, átlagmélysége 184 méter. A tenger nevet azért kapta, mert amikor a rómaiak először megkóstolták a vizét, sósnak találták. Sótartalma körülbelül 1,2%, egyharmada a tengervíz sótartalmának.

* Földünk leghosszabb folyója a dél-amerikai Amazonas, amely 6296 km hosszú. * A világ egyik legmérgezőbb hala a pöfögőhal. Ha veszély fenyegeti, felfújja magát. Mérge megbénítja az idegrendszert, ellenszerét még nem ismerik.

* Az elektromos áram eléri a 1,8 m hosszúságot és 500 voltos áraműtést tud okozni testének elektromos szerveivel. Ezzel egy embert is képes megölni.

* A világ legnagyobb állata, a bálna 30 m hosszúra és 130 ezer kg-ra nőhet meg. Ez 20-25 elefánt súlyával egyezik meg.

* Testünk több mint 70%-át víz alkotja. Az agy 78%-a, a vér 86%-a, a szív 77%-a, a máj

84%-a, az izmok 70%-a víz. Amennyiben nem fogyasztunk mindennap megfelelő mennyiségű és minőségű tiszta vizet, az anyagcserefolyamataink lelassulnak, szervezetünk szomjazik. A testünk csak úgy tud csúcsteljesítményt nyújtani, ha mindennap 2-3 liter tiszta vizet iszunk. Gyakorlatilag az összes létfunkciónak, egész szervezetünk működésének alapja a víz.

Marley, a kísértet

Hogy az elején kezdjem, Marley halott volt. Ehhez nem fér semmi kétség. Halotti bizonyítványát szabályszerűen aláírta a pap, az anyakönyvvezető és a halottkém, sőt, mint gyászoló, maga Scrooge is. Amit pedig Scrooge jónak lát aláírni, az úgy is van – ezt mindenki tudja róla az üzleti életben. Az öreg Marley tehát halott volt, mint a kapufélfá.

Megjegyzendő, semmi személyes tapasztalatom nincs arra nézve, hogy a kapufélfá mennyivel holtabb más egyéb fadaraboknál. Sőt, bevallom, magam a koporsódeszkát inkább említettem volna, ha már mindenképp ilyen fásult hasonlattal kell élnem. De egyesek szerint van ebben a hasonlatban valami tősgyökeres, és Isten őrizze, hogy avatatlan kézzel ilyen szent dologhoz nyúljak. Ebből még országos veszedelem támadhatna. Nem tehetek tehát mást, mint újból csak azt mondom, hogy az öreg Marley halott volt, mint a kapufélfá.

Vajon tudott-e Scrooge a halálesetről? Már hogy az ördögbe ne tudott volna róla! Hiszen üzlettársak voltak, ki tudja, hány esztendeje már. Azonkívül Scrooge volt Marley egyetlen hagyatéki végrehajtója, egyetlen főörököse, egyetlen barátja és egyetlen hátramaradottja. Ám a gyászeset korántsem sújtotta le annyira Scrooge-ot, hogy mint kitűnő üzletember, egy remek „kötés”-sel ne ünnepelte volna meg Marley temetésének napját.

Marley temetéséről beszélve, megint csak vissza kell térnem oda, ahonnan kiindultam. Tehát ismétlem, semmi kétség nem férhet hozzá, hogy Marley halott volt. Ezt feltétlenül tudomásul kell vennünk, mert egyébként az itt következő történetben semmi csodálatosat nem találunk. Hiszen, ha nem tudnók biztosan, hogy Hamlet apja már az előadás kezdete előtt meghalt, csavargását a viharos éjszakában a bátyák körül szóra sem

méltatnánk. Akármelyik idősebb úriember közölhet végül alkonyat után valami vidám forgalmas utcán vagy – akár a Szent Pál-téren is anélkül, hogy gyermeke gyenge szívét halálra rémítené.

Minthogy Scrooge nem kaparta le az öreg Marley nevét a cégtábláról, még évek múlva is az állott a boltajtó felett: Scrooge és Marley. Mindenki ezen a néven ismerte a céget. Az ügyfelek olykor Scrooge-nak, máskor Marleynek szólították Scrooge-ot. Mindkét névre egyformán hallgatott. Nyilván mindegy volt neki.

De ha arról volt szó, hogy valakit, akit körme közé kaparintott, megkopasszon, akkor Scrooge nem ismert kíméletet. Az üzletfelet megszarolni, kiforgatni, térdre kényszeríteni, utolsó cseppig kipréselni, ehhez valóban pompásan értett a vén bűnös! Kemény és éles volt, mint a nyers kavics, amiből semmiféle acél nem képes kicsikarni a nemesebb érzésnek egyetlen szikráját sem. Titokzatos, zárkózott és magános volt, mint egy osztriga. A lényéből áradó hidegség megfagyasztotta arcvonásait, barázdákat szántott bőrébe, kivörösítette szemhéjait és kékre festette keskeny száját, amit ha szóra nyitott, nyekergő, visszataszító hang hagyta el ajkát. Haja, szemöldöke és borostás álla is fagyos-deres volt. Ezt a fagyos klímát mindenüvé magával vitte. Kutya-hideg áradt szét boltjában és a karácsonyeste sem volt képes őt magát és környezetét egy fokkal sem felmelegíteni. Hőség és fagy hidegen hagyták. A kánikula sem tudta felhevíteni, a zimankó se vacogtatta meg. Nem volt szélvihar, ami fagyosabb lett volna, s a

Charles Dickens

Karácsonyi ének

(Részlet)

szakadatlanul zuhogó eső sem volt kérlelhetőlenebb nála. Jégverés, égháború, zúzmara, dér, hóvihar, mintha csak jelzői lettek volna fanyar egyéniségének. Az elemek megnyilvánulásai közül legfeljebb a jótékony tavaszi esővel nem lehetett őt vonatkozásba hozni, hiszen Scrooge bármi volt inkább, mint jótékony. Magános sétaín senki sem állította meg, senki sem mondta: – Hogy van, kedves Scrooge? Nem látogatna meg egyszer? – Még a koldusok is messze elkerülték és nem akadt gyermek, aki megkockáztatta volna, hogy: – Bácsi, kérem, hány óra van? – kérdéssel útját állja. Soha életében nem történt Scrooge-al, hogy férfi vagy asszony megkérdezte volna, merre van ez, vagy az az utca vagy tér. Még a vak koldus kutyája is dühösen mordult rá, ha megpillantotta, mintha csak azt mondta volna: „Világtalan gazdám, az örök sötétségnél is rosszabb ez a sötét tekintet!”

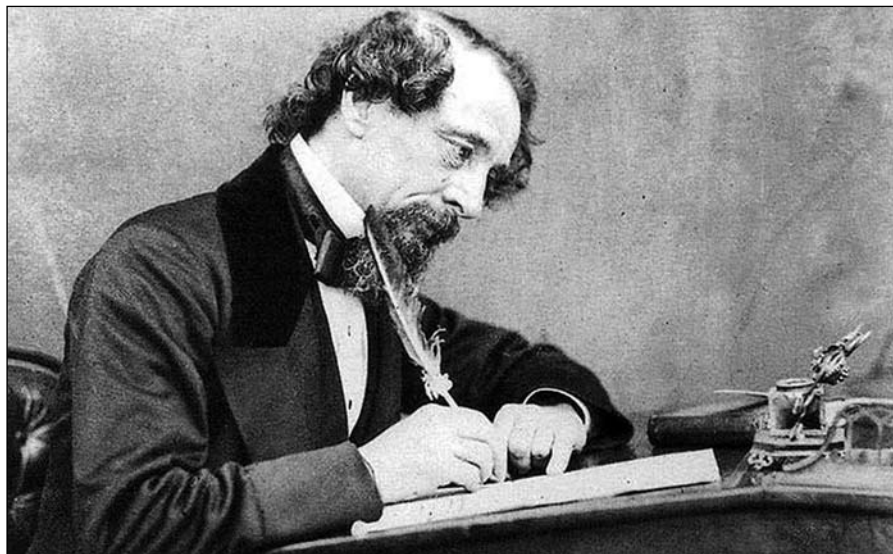
Ám Scrooge-nak jó volt ez így! Nem is akart mást, mint észrevétlenül, minden emberi érzés és kapcsolat nélkül lopakodni át az életen.

Egyszer egy este – éppen szent karácsonyeste volt – az öreg Scrooge javában dolgozott az irodájában. Csípős hideg idő volt, hozzá még köd is terjengett. Behallatszott, amint a járókelők keményen topogtak, átfagyott lábukat melegítették. A toronyóra épphogy elütötte a harmat, de már sötét volt; úgyszólván egész nap nem is volt világos. A szomszédos ablakokban már gyertyalángok lobogtak, mint imbolygó vörös fantomok. A köd beszívargott a réseken és kulcslyukakon és odakint olyan sűrű volt, hogy a szűk kis udvar túlsó végében álló házaknak csak kísérteties árnyalakja látszott. A sűrűn leereszkedő ködfelhő olyan volt, mintha óriás sörfőzőüst nehéz párja lenne. Scrooge nyitva hagyta irodájának ajtaját, hogy szemmel tarthassa segédjét, aki sötét kis odájában leveleket másolt. A főnöki szobában sem égett valami nagy tűz, de a segéd szobájában már csak egy darab szén maradték parazsa pislogott. A szenesláda Scrooge szobájában volt, és ha a didergő segéd arra vetemedik, hogy egy lapát szénért menjen, az öreg holtbiztos rámondul, hogy keressen magának másik állást. Így tehát szegény feje nem tehetett mást, mint bebújt kötött lélekmelegítőjébe és a gyertya lángjánál próbálta melengetni magát. Szegényes fantáziájú ember létére, nem sok sikerrel.

– Boldog karácsonyi ünnepeket, bácsikám, minden jót kívánok! – kiáltotta hirtelen egy vidám hang. A hang Scrooge unokaöccsége volt, aki oly észrevétlenül lépett be, hogy az öreg csak a mondókájára figyelt fel.

– Hagyjuk ezt a számárságot – mondta mogorván. A fiatalember a fagyos ködben, úgy látszik, sietve jött és úgy kimelegedett, hogy most kipirult arccal, csillogó szemmel állt az öreg előtt. Forró lehelete látható páráként lebegett csinos álla körül.

– De bácsikám, csak nem akarsz azt mondani, hogy a karácsony számárság. Ezt magad sem gondold komolyan.

– De mennyire! Boldog karácsony! Tán te is boldog vagy? Mi okon? Mi jögon? Egy ilyen ágrólszakadt szerencsétlen flótás, aki szegény, mint a templom egere.

– Most megfogtalak – válaszolt a fiú még mindig incselkedő hangon –, ha a boldogság csak pénzkérdés volna, te igazán nem lehetnél ilyen mogorva és elégedetlen. – Scrooge nem sokat törte a fejét, hogy a fiúnak valami szellemes választ adjon, hanem egyszerűen csak legyintett:

– Hagyd már abba ezt a számárságot.

– Ne mérgeledj, bátyám – mondta szelíden a fiú.

– Már hogyan mérgeledné, mikor a világon annyi ostoba fickó jár-kei szabadon! Boldog karácsony! Már hogy az ördögbe lehet, mondjuk a te számódra boldog? Boldogság talán, hogy egy csomó kiadásod van és egy garasod sincs? Vagy hogy egy évvel idősebb lettél és egy fillérrel sem gazdagabb? Hogy esztendő mérlege csupa veszteség? Nos, ha rajtam múlik, mindenkit, aki boldog karácsonyt emleget, a betlehemes jászol elé kötnék, ha ugyan nem mindjárt a saját karácsonyfájára akasztanám fel.

– De bátyám!

– De öcsém! – mondta az öreg szemmel láthatóan türelmét veszítve. – Hagyj most már békén. Úgy ünnepelem a karácsonyt, ahogy nem tetszik.

– Hiszen, ha megünnepelnéd. De inkább csak káromlod – válaszolta az unokaöcs.

– No, de most már elég legyen öcsém, légy boldog a karácsonyoddal, hozzon neked most is annyi hasznót, amennyit eddig hozott.

– Vannak dolgok, amikből sohasem húztam hasznót, noha megtehettem volna – ilyen a karácsonyi ünnep is! Ha a karácsonyünnep közeledett, világosan éreztem és tudtam, hogy az év legszebb időszakához értem. Mert ez az ünnep – eltekintve szent jelentőségétől és eredetétől, ha ugyan el lehet ettől tekinteni – a megértés, a szeretet, a jótékonyág áldott ünnepe volt számomra. Ünnep, amelyen férj és feleség háznépükkel együtt megnyitják szívüket és jobban érzik, mint bármikor, hogy nem önös érdek utalja őket egymásra, hanem rendeltetésszerűen lettek útitársakká az életúton, hogy kitartsanak egymás mellett a sűrű! Egy morzsányi aranyat, egy ezüstszilánkokat nem juttatott nekem soha a karácsonyom és lám, mégis hiszem, hogy jót tett velem és boldoggá tett mindig! Isten áldása legyen szent ünnepem!

A segéd odújából elfojtott, de észrevehető tetszésnyilvánítás hallatszott. Szegény feje, zavarában olyan hevesen kezdte piszkálni a kis maradék parazsat, hogy az egyet pislantva, végképp kialudt, miközben zord főnöke ráreccsentett: – Még egy szó! És álláskereséssel ünnepelhet!

Aztán öccséhez fordult:

– Micsoda szónok veszett el benned! Nem kár ily képességeket elveszítegetni? Tulajdonképpen a parlamentben volna a helyed!

– Ne mérgeledj, kedves bátyám, jer inkább holnap el hozzánk! Szívesen látnánk ünnepi ebédre.

– Engem akartok vendégül látni? Lássátok inkább az öreganyátok... – és végig is mondta a káromkodást a maga meglehetősen cifrán kacskaringós mivoltában.

Miről szól a legtöbb ember számára a karácsony? A szeretet ünnepe? Jézus születésnapja? Sokféle, egymás mellett is jól megférő jelentése lehet az ünnepnek. De bizonyos, hogy ez a legfényesebb, legünnepibb, hosszú megelőző időszaka pedig az ádvent, a készülődés ideje. Gyertyák, fénycsúcsok, kirakatok, karácsonyfák, fahéj és alma, a kandallóban ropogó tűz, édességek és válogatott finom falatok. Vagy az üdítő reklámok piros pozsgás Santa Claus figurája (aki nem ugyanaz, mint a mi Mikulásunk).

Ugye milyen idilli, tökéletesen gondtalan? És mi van a másik oldalon? Rohanás az üzletekbe a hozzávalóért, futás az ajándékokért, fenyővásárlás (nem mindenkinek az angyalok hozzák a karácsonyfát), félévi nagydögák, izzadó tenyér a karácsonyi műsoron. Pedig nem szükségszerűen

A karácsony szelleme

kellene ilyennek lennie a világnak decemberben! Hiszen a régi időkben ez az időszak a pihenésről is szólt, az őszi aratás, szüret és a tavaszi mezőgazdasági munkák között a számvetés, a tervezés és a megnyugvás, pihenés időszaka volt.

És ha teljesen beborít minket a tanulnivaló, a sok teendő (jobb esetben még a hó is kicsit), sőt arra gondolunk, hogy milyen nehéz nekünk és mennyire elegünk van – mindezekért végül kárpótól minket a szenteste és karácsony napja. Ám mi van azokkal, akik nem szeretik az ünnepet? Vagy azokkal, akik egyedül vannak karácsonykor? A magányos idősök? A család nélkül felnövekvők? A keresztény világ egyik legnagyobb ünnepének fényében megcsillan

azok körvonala is, akik nélkülöznek, akik egyedül vannak, akik rosszul érzik magukat a bőrükben.

Charles Dickens is ezt mutatja meg híres regényében, és ezekben a hetekben szerencsére nagyon sok ember tudja, látja és érzi, hogy figyelniük kell egymásra, a szűkölködőkre. Lehet, hogy valaki nem tűnik szegénynek, de hisz a szegénységnek annyi története van! Látod: egy gazdag ügyvéd is lehet szegény, szenvedhet hiányt szeretetben. Dickensről nem is oly régen azt olvastam valahol, hogy ő teremtette meg a karácsonyt. Ha ez kissé túlzás is, de bizonyos, hogy úgy láttatja ezt az ünnepet, ahogyan kevesen képesek. Miközben Scrooge találkozik a három szellemmel, visszatér az életbe,

és újra megtanul szeretni, kiteljesedik a karácsonyi ének.

Legyen számotokra is teljes az ünnep: öröm ajándékot kapni, de ne feledjétek el, adni is, akár néhány jó szó formájában a szomszéd néninek, vagy anyukátoknak, aki olyan finom ünnepi ebédet főzött. Meghitt ünnepet és sok jó könyvet a téli szünidőre!

Herédi Károly

A Himnusz és a Szózat rabul ejt

Félszáz versenyző a szabadkai szavalóversenyen

Az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete tizennyolcadik alkalommal hirdette meg a Himnusz és Szózat szavalóversenyt, amelynek döntőjét december második hétvégéjén a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon rendezték meg. A megmérettetésen az általános iskolák hetedik és nyolcadik osztályos tanulói, valamint középiskolások bizonyítottak. A döntőn 51 versenyző vett részt 31 iskolából, Vajdaság egész területéről, sőt felvidéki és horvátországi versenyzők is érkeztek. Ezúttal is azok versenyezhettek, akik az iskolai selejtezők alkalmával a legjobbaknak bizonyultak. Az egybegyűlteket **De Negri Ibolya**, az ÉMPE elnöke köszöntötte.

zat magyarságunk alapköve – hallottuk egyebek közt Gombár Szerénától.

Paskó Csaba, a Magyar Nemzeti Tanács Végrehajtó Bizottságának a tagja a saját életéből merítve elmesélte a résztvevőknek, hogy ő a Himnusz és a Szózatot a nagymamájától tanulta meg, mert akkoriban az iskolában nem tanították. Eszébe jutottak a káplánok is, akikhez hittanra járt és a hittan órákba csempészték be Szent István életét, a magyar történelem momentumait. Paskó Csaba a versenyzőknek azt tanácsolta, hogy ne csak rutinból, hanem szívből szavalják a Himnusz és a Szózatot.

A zsűrit **dr. Némédi Imre**, **dr. Havas Judit**, **dr. Hózsza Éva**, valamint **Ágoston Pribilla Valéria** alkotta. A díjazottak oklevelét és értékes könyvjutalmat kaptak, valamint kiránduláson vehetnek részt.

Díjazottak

Himnusz: első lett Francia Flávia (Csáki Lajos Általános Iskola, Topolya), második Szemendri Tamás (Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse), megosztott harmadik Tóth Viktória (Testvériség-Egység Általános Iskola, Bajsa) és Májer Tímea (Vörösmarti Általános Iskola, Horvátország), különdíjat Dékány Máté (Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola, Szabadka) és Herbatényi Zsolt (Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse) kapott.

Szózat: első lett Károlyi Egon (Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve) és Varga Nóra (Dióförgépatonyi Móróc Zsigmond Alapiskola, Szlovákia), a második Répási Nikolett (Samu Mihály Általános Iskola, Óbecse), a harmadik Varga Panna Dorotea (Laskói Általános Iskola, Horvátország), a különdíjas pedig Kocsis Zsanett (Cseh Károly Általános Iskola, Ada).

Lukács Melinda

Akárcsak az előző években, a szavalóverseny védnöke ezúttal is Magyarország Szabadkai Főkonzulátusa volt. Köszöntőbeszédet **Gombár Szeréna** konzulasszony mondott:

– A Himnusz és a Szózatot csak büszkeséggel és méltósággal lehet szavalni. A versenyzőkben azt a magyar méltóságot és büszkeséget látjuk, ami bennünket, felnőtteket is emlékeztet arra, hogy kik vagyunk, honnan jöttünk és merre tartunk. Bárhol is élünk, a Himnusz és a Szó-

ÜNNEP AZ ISKOLÁBAN

A magyar tagozatok megvendégelik a szerb osztályokat

A topolyai Csáki Lajos Általános Iskolában minden évben tartanak Mikulás-napot. Ilyenkor a magyar tagozatok megvendégelik a szerb osztályokat. Ünnepi műsorral, sós és édes csemegével vendégelik meg őket. Elmesélik honnan ered a hagyomány. Ezt a szívélyes fogadtatást ők Szent Száva napján viszonozzák, ilyenkor mi látogatunk el hozzájuk.

Kopunovity Dániel, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Évfordulók 2018-ban

75 éve született

Brasnyó István író, költő (1943–2009)

Petri György költő (1943–2000)

Schwajda György drámaíró (1943–2000)

80 éve született

Szilágyi Domokos erdélyi költő (1938–1976)

90 éve született

Bacsó Péter filmrendező, forgatókönyvíró (1928–2009)

Varga Katalin ifjúsági író (1928–2011)

120 éve született

Sinkó Ervin író (1898–1967)

Széchenyi Zsigmond vadászíró, utazó (1898–1967)

125 éve született

Szenteleky Kornél író, költő (1893–1933) (a képen)

200 éve született

Görgey Artúr honvédtábornok, vegyész, emlékiratíró (1818–1916)

250 éve született

Kármán József író (1768–1795)

20 éve hunyt el

Wass Albert író (1908–1998)

75 éve hunyt el

Rejtő Jenő író (1905–1943)

80 éve hunyt el

Karinthy Frigyes író, költő, humorista (1887–1938)

90 éve hunyt el

Tóth Árpád költő, műfordító (1886–1928)

120 éve hunyt el

Arany László író, költő, népmesegyűjtő (1844–1898)

180 éve hunyt el

Kölcsey Ferenc költő, a Himnusz szerzője (1790–1838)

Összeállította: **Thuróczy Gergely**, az *Új magyar irodalmi lexikon* és a *Magyar életrajzi index* adatbázis alapján.)

Pisztráugsüger, a tengerentúli

A mikor adott esetben bajkeverőt monddunk, akkor a halra, egy adott halfajra gondolunk. A bajt nem ez a hal idézte elő, csupán kiváltotta jelenlétével. Ebben a történetben a hal szerepét a pisztráugsüger tölti be, a tényleges bajkeverő pedig a hozzá nem értő horgász. És ha végigfutunk a történeten, megállapíthatjuk, hogy a félreértéseket nem a mai felnőtt horgászok váltották ki. Ők egy tévhitgyűjteményt örökölték elődeiktől, de az ő hibájuk, hogy szilárdan ragaszkodtak hozzá. Azokról a tévhitekről van szó, amelyeket a pisztráugsüger váltott ki, és amelyek továbbra sem tisztáztak. Vegyük át együtt az anyagot!

A pisztráugsüger tengerentúli halfaj, Észak-Amerikában őshonos, és az ottani pörgető horgászok körében a legnépszerűbb ragadozó. Eddig minden rendben is van, csak éppen a hal neve sántít. Ennek körülírása végett elő kell venni a hal tudományos, azaz latin nevét: *Micropterus salmoides*. A mikropterusszal (így kell ejteni) minden rendben van, a zavart a szalmoides (így ejtendő) okozta. Ez a szó ugyanis „szalmonidesen” azaz pisztrángosan, lazacosan hangzik. A szó valójában ugrót, kiugrót, szökkenőt, ugrándozót... jelent, hangzása azonban pisztrángos. Ezért lett ebből a halból pisztráugsüger. Ezzel a névösszetétellel nemcsak a magyarban, hanem a szerbben, a horvátban, a németben, az oroszban... és még egész sor más nyelvben is találkozunk.

Tájainkon a pisztráugsügerrel először idestova negyven éve találkoztunk, az elterjedt híresztelés szerint Magyarországról érkezett a csatornahálózaton keresztül, az elsőket Bezdán környékén fogták. Feltételezik, hogy halgazdasági állományból elmenekült egyedekről volt szó. Tájainkra való érkezése után a halszakértők nyomon követték terjedését, majd hamarosan megállapították, hogy nem viselkedik úgy, mint a többi tájidegen halfaj.

Azokról a fajokról van szó – a halaknál maradunk –, amelyek nem éltek vizeinkben, de az ember különböző megfontolásból betelepítette őket. Ezek a beavatkozások rendre tévedésnek bizonyultak. Volt, hogy olyan étrendet tulajdonítottak a halnak, amellyel az tényleg nem rendelkezett; azt a táplálékcsoportot fogyasztotta, amellyel őshonos halaink táplálkoztak; egyesek ikrá- és ivadékpusztítónak bizonyultak, bár ilyenből őshonos halaink között is van bőven... A pisztráugsügerrel is kezdetben a legkülönfélébb – többnyire kedvezőtlen – híresztelések keltek szárnyra, idővel azonban bebizonyosodott, hogy azokból szinte semmi sem igaz.

Míg a tájidegen fajokon idővel kiütköztek azok a tulajdonságok, amelyek károsak az őshonos víziállat- és növényvilágra, addig a pisztráugsügernek ennyi év elteltével sem lehet semmit felróni. Vegyük sorjába!

Az egyik vészjósló állítás szerint a pisztráugsüger hatalmas, és nagyra nyitható szájának köszönhetően irtóalman pusztítást végez az iva-

dékban és a takarmányhalban. Ebből kifolyólag elnyomja az őshonos ragadozókat, elsősorban a csukát és a süllőt. Erre nem került sor. Azokban a vizekben, amelyekbe a már ott levő süllő és a csuka mellé a pisztráugsüger is bekerült, az őshonos ragadozók állománya nem sínylette meg a jövevény jelenlétét. A süllő és a csuka megfogatkozása ezekben meg más vizekben is a túlhalászás, a szabályok be nem tartása, a vízszennyezés... következménye. Márpedig mindezt az őshonosok mellett a jövevény is megsínylette.

Azt a híresztelést, mely szerint a pisztráugsüger előszeretettel vadászik békára, a tájainkon megfelelő kutatás hiányában sem megerősíteni, sem cáfolni nem lehet.

Egy másik híresztelés szerint a pisztráugsüger előszeretettel fogyasztja a törpeharcsát. Arról a szűrő, és minden csalira ráharapó, évről évre tömegesebb apróságról van szó, amelyet eddigi ismereteink szerint egyetlen horgász sem szeret. A pisztráugsüger törpeharcsa-fogyasztásával kapcsolatban tudni kell, hogy miután eléri az ötcentis méretet, a törpeharcsának már nincs természetes ellensége, így a pisztráugsüger sem az. Addig ugyan eszi, de eszi a többi ragadozó is, a harcsa és a csuka sokkal tovább, mint a pisztráugsüger. Ezt kísérletek eredményei bizonyítják. Ám ha így van, miért mondják a horgászok másként? Jó a kérdés, de van rá válasz.

A pisztráugsüger rendkívül népszerű a pörgető horgászok között. Előszeretettel horgásznak rá, fáradságot és pénzt nem kímélve távoli tájakra is elutaznak, hogy foghassák. Ezért el-

híresztelték állítólagos törpeharcsa-fogyasztó tulajdonságait, hátha a vízgazdák betelepítik azokat a vizekbe, ahol sok a törpeharcsa. Erre nem került sor. Márpedig nem árt tudni, hogy a pisztráugsüger állományát szinte mindenütt Európában mesterségesen tartják fenn. Azért van belőle, mert folyamatosan halasítanak vele, magától sehol sem szaporodott el annyira, hogy állománya hosszú távon önfenntartó legyen. Ha az ember huzamosabb időn át nem lép közbe, a pisztráugsüger kiveszhet tájainkról.

A horgászok által legkedveltebb telepített hal sehol sem tudott úgy elszaporodni, mint a nemkívánatosak. A pisztráugsüger elszaporodása fő akadályának egyes szakemberek a hullámverést tartják. Akár hajók, akár szél okozza. A szóban forgó hal ivarérettségét hároméves korban éri el, ivni májusban szokott. A hímek a sóderes-homokos mederfenéken tányérszerű gödröt mélyítenek, amelybe iváskor a nőstények 1000–10.000 kb. 1,5 mm átmérőjű ikraszemet raknak. A megtermékenyített ikrát a hímek védik, de érzékenysége miatt a kelési arány gyenge.

Ezért kell(ene) mesterséges szaporításból származó egyedekkel benépesíteni azokat a vizeket, amelyek a pisztráugsügernek jó életfeltételeket meg terített asztalt biztosítanak. Az átgondolt halgazdálkodás mindig eredményesebb a megalapozatlan híreszteléseknél. Aztán nem árt tudni, hogy a pisztráugsüger kedvelő horgászok nem viszik el szákmányukat, hanem azonnal visszaengedik. A halat így is lehet szeretni!

Nahát! Az ördög műve?

Sok mindent varrtak már az ördög nyakába, de biztosan nem tudták, hogy egykor néhány teljesen hétköznapi dolgot is az ördög művének tartottak. Például: a villát, a hangszereket vagy a telefont.

Bár már az ókori görögök is használtak egy villaszerű eszközt a húsdaraboláshoz, csak a hetedik században jelent meg a Közel-Keleten mint evőeszköz. Amikor a velencei dózse a 11. században feleségül vett egy bizánci hercegnőt, az olaszokban gyanakvást keltett, hogy a hölgyemény aranyvillával eszik. Azt tartották, hogy az étel Isten ajándéka, és ha evőeszközt használunk, az azt jelenti, nem tartjuk Isten ajándékát méltónak arra, hogy a kezünkhöz érjen. Amikor a hercegnő elhunyt pestisben, sokan Isten büntetését látták a dologban.

Az iszlám hagyományban általános vélekedés, hogy a hangszereket a sátán találta ki, mert féltékeny volt Da'ud (a bibliai Dávid) hangjára. Egy másik legenda szerint Káin leszármazottja, Tubál találta fel a lantot, a tamburát és a fuvolyát. Ugyanakkor a kereszténységben is előfordul, hogy a sátánt zenészként ábrázolják.

Ambrose Bierce író szerint a telefon „az ördög találmánya, amely lehetetlenné teszi, hogy távol tartsuk magunktól a kellemetlen embereket”. Persze csak viccelt, de amikor a telefont feltalálták, sokan valóban az ördög kezét látták a dologban. Svédországban például azt hitték egyesek, hogy a drótok villámot vagy gonosz szellemeket idéznek meg.

Furcsa találmányok

Az emberi elme határtalan, ezt a feltalálók már számtalanszor bizonyították a történelem során. Néha olyasmit is készítettek, ami minden képzeletet felülmúl... Lásd képeinket!

A hordozható rádió egyik furcsa fajtáját láthatjuk a képen: 1931-ben egy amerikai feltaláló egy szalmakalapra erősített egy lejátszókészüléket

1932-ben az Egyesült Államokban elektromosan fűtött mellényt kaptak a közlekedési rendőrök

Egy 1936-os találmány, a Hamblin-szemüveg segítségével a büszke tulajdonos ágyban, vízszintes helyzetben is tudott olvasni, a királyi kényelmet a szemüveg tükre biztosította

M. Goventosa de Udine olasz feltaláló mutatja be 139 km-es óránkénti végsebességre képes egykerekes motoros találmányát a közönségnek 1931-ben. Megelőzte a korát

Az életéért küzdő fa

Az amerikai Washington államban található Olympic Nemzeti Parkban látható az a különleges fenyő, amely a gravitációval dacolva egy széles hasadék felett egyensúlyoz, és amelyet csak néhány gyökere tart. A fa alól egy patak mosta ki a talajt, amely itt ömlik az óceánba, és bár gyökereinek többsége a levegőben lóg, a fa lombja zöld, és a parti viharoknak is sikeresen ellenállt eddig. Bár hivatalos neve nincs, a Kaloloch kemping mellett látható különlegességet a legtöbben az élet fájának vagy szökevény fának nevezik.

Mese a csodaszarvasról

Gaal Mózes az elmesélő

Élt egyszer egy óriás. Űgy hívták, hogy Ménrót. Ennek a Ménrótnak volt két fia. Az egyiket Hunornak, a másikat Magyarnek nevezték.

Ez a két fiú egyebet sem tett, mint vadászott a rengeteg erdőben. Erősek is voltak, bátrak is voltak mind a ketten. Az eleven farkast is megfojtották, az oroszlánnal is megbirkóztak. Egyszer elmentek vadászni. Hunor is vitt magával száz embert. Magyar is vitt százat. Bizony sokan voltak. Űgy-e bát kétszáznál is kettővel többen?

Amint az erdőbe érkeztek, mindjárt megpillantottak egy gyönyörű szép szarvast. De az olyan nagy és olyan szép volt, hogy szóval ki se lehet mondani. Tizenhat ága volt az egyik sar-

vának, tizenhat a másiknak. A csodaszép szarvas nagyon megtetszett Hunornak és Magyarnek.

Mindjárt utána is iramodtak – mert hát lóháton voltak –, hogy elfogják. No hiszen, mint a nyíl, oly sebesen rohant a szarvas. Még a vilámnál is, a szélnél is sebesebben tudott futni. Dehogy érték utol, a nyílvesző sem fogott rajta. Egyszer előbukkan, másszor eltűnt.

Mondta a kétszáz vitéz Hunornak és Magyarnek:

– Menjünk haza, úgysem tudjuk megfogni a szarvast.

– De bizony nem megyünk, ha a világ végéig is kell szaladnunk utána. Előre, csak előre!

Üldözték tovább a csodaszarvast reggeltől estig.

Másnap is, harmadnap is előtűnt a szarvas, mintha csak csalogatni akarta volna őket:

– Jertek utánam! Jertek!

Harmadik nap egy szépséges szép erdő széléhez érkeztek. A fű a ló hasáig ért ott, az erdő tele volt vadállattal, s egy kék vízű tó állott a közepén. A mezőn ezer meg ezer virág – hej, de még ennél is szebbek voltak a tündérleányok, akik a mezőn játszottak. Éppen kétszáz ketten voltak ők is.

Bezzeg nagyon megijedtek, mikor Hunort és Magyarat, no meg a kétszáz vitézt megpillantották. El is akartak szaladni.

Hát a csodaszép szarvas hova lett? Eltűnt hirtelen, mintha a föld nyelte volna el.

Hunornak és Magyarnek nem kellett már a szarvas, de annál inkább kellett egyiknek is, másiknak is, egy a tündérleányok közül.

A bizony, a két legszebbik két királyleány volt, a többiek pedig a szolgálóleányok.

Hamarosan közrefogták őket, s Hunor is, Magyar is kiválasztotta a magáét, a kétszáz vitéznek is jutott egy-egy. Éppen mintha kiszámították volna.

Sírtak a leányok, mint a záporosó, de Magyar megvigasztalta őket:

– Ne sirjatok, leányok! Mi azért jöttünk, hogy elvegyünk titeket feleségül. Tetszik nekünk ez az ország. Sátrat verünk, itt maradunk mind. Vadat hozunk az erdőből, halat fogunk ki a tóból, s ti majd főztök nekünk ételt. Meg fogunk titeket becsülni. Nem vagyunk mi rablók, hanem vitéz emberek.

És úgy is történt, amiképpen Magyar mondotta. Sátrat ütöttek a tó partján, s mindjárt egész ország támadt ott.

Évek teltek, évek múltak, s az ország mind nagyobb lett, mind több sátorra, mind nagyobb erdőre volt szükségük.

Hunornak a gyermekei, s gyermekeinek a gyermekei is úgy felszaporodtak, hogy egész nemzet lett belőlük. Ezeket aztán elnevezték hunoknak.

Emese álma

Valamikor régen... régen élt a kék vízű tó mellett, a magyarok régi hazájában, egy öregember. Ögyek volt a neve, a feleségét pedig Emesének hívták.

Egyszer Emese elaludt a sátorban és igen szépet álmodott. Azt álmodta, hogy leszállt fejére egy turulmadár, s csőrével megérintette szépen, gyöngéden az ajkát; abban a pillanatban ezüst patak eredt meg az Emese kebléből, de olyan szép patak, hogy gyönyörűség volt nézni. Az ezüst patak folyt, folyt, nőttön-nőtt, ide-oda kígyózott, s végre valóságos folyam lett belőle. Mind arra folyt, merre a nap nyugszik le...

Ezt álmodta Emese.

Egy öreg, fehérszakállú ember eljött Ögyekhez, mintha csak az Isten küldte volna. Emese elmondotta az álmát, s kérte, hogy fejtse meg neki, mit jelent.

Hát az öregember nagyon csodálatos dolgot mondott.

– Azt jelenti az álmod, édes leányom – mondta a bölcs öregember –, hogy neked egy fiacskád fog születni, s az fölkerelkedik a magyarokkal, mint az ezüst patak, s megy napnyugta felé. Azért megy, hogy új hazát keressen a magyaroknak. Az új haza szebb lesz, mint ez a mostani. A patakból folyam lett – úgy álmodtad, leányom, a kis magyar seregből pedig, mire az új hazába ér a fiad – erős, nagy nemzet lesz... Áldjon az Isten tégedet ezért a szép álomért!...

Emese csaknem sírt örömeiben, amint ezeket a szavakat hallotta.

És az öregember igazat mondott. Emesének fia született, s ezt a fiút elnevezték Álmosnak. Szép, bátor fiú volt, erős vitéz lett belőle, s mikor

férfikort ért el, összegyűjtötte a magyarokat s ezt mondta nekik:

– Halljátok, magyarok, minket a jó Isten nem arra teremtett, hogy örökké csak halásszunk és vadásszunk. Mi erősek vagyunk, nekünk van kardunk, nyilunk, van paripánk és van bátorság a szívünkben. Induljunk el új hazát keresni! Ne féljünk senkitől!

– Addig megyünk napnyugat felé, amíg a legeslegszebb országot megtaláljuk. Ott szépen megtelepedünk, s jaj annak, aki reánk támad!

Tetszett ez a beszéd a magyar vitézeknek.

Százan, de ezren is kiáltoztak:

– Vezess, Álmos, te légy a mi vezérünk!

Így történt, nem másképp, hogy a magyarok lóra ültek, s elindultak a kék vízű tó partjától

Volt pedig Álmosnak egy hős fia. Árpádnak hívták. Ebben a fiúban telt Álmosnak a legnagyobb gyönyörűsége. Mert Árpád szép, erős, bátor és egyenes lelkű ifjú volt. A csatában mindig elül harcolt, akire lesújtott a kardjával, az többé nem kelt fel a földről.

Szerették is Árpádot a magyarok.

Mikor Álmos már kiüregedett a harcból, Árpádot tették meg vezérnek.

Fölemelték őt a pajzsukra és körülhordozták. A hét főember között úgy tették őt a legfőbb emberré.

De ez még nem volt elég.

Előhoztak egy arany serleget, s azt egy kőoltárra tették. Aztán a főemberek karddal megsítozták a karjukat, a kiömlő piros vért belecsorgatták az aranyserlegbe mind a heten. A hetedik pedig maga Árpád volt.

Szóltott ekkor a legöregebb a vezérek közül:

– Ebben az aranyserlegben összekeveredett a vérünk, s ebből a vérből egy-egy cseppet iszunk, és megesküszünk, hogy hűséges vitézek leszünk Árpádnak, a mi fejedelmünknek. Szót fogadunk neki, s amerre visz, oda megyünk mind. Aki pedig Árpádnak nem fogad szót, annak mi ontjuk a vérért.

És a hét magyar vezér egy-egy cseppet ivott az aranyserlegből, aztán megesküdtek a magyarok istenére, hogy Árpádnak hűséges vitézei lesznek.

Így indult el Árpád, hogy azt az új hazát, amit Álmos hiába keresett, megtalálja, a bizony, hogy megtalálja és elfoglalja.

Mit gondolsz, fiacskám, vajon megtalálta-e, vajon elfoglalta-e?

Mese a fehér lóról és az aranyos nyeregről

No, hát Árpádról szól ez a mese. Arról az Árpádról, akit fővezérnek választottak a magyarok.

Szép, fehér lova volt Árpádnak, drága aranyos nyerge, nehéz kardja és olyan szeme, mint a sasnak.

Ment a magyarokkal, ment rengeteg erdőben, melynek sem vége, sem hossza nem volt. Felmászott a hegyek tetejére, melyeken hó villogott télen-nyáron. Egy kissé megpihent, aztán ment tovább még nagyobb erdőkön, még nagyobb hegyeken át.

Egyszer csak a legeslegmagasabb tetőre érkeztek. Ott aztán megállottak, mert több hegy nem volt, csak síkság. Folyók, halmok, gyönyörű völgyek voltak nagy messze; várak és városok látszóttak mindenfelől.

Ekkor előlépett az öreg Álmos, összefogta a két kezét, és mint egy kicsiny gyerek, olyan örömmel kiáltott:

– Ez az új haza! ... Ez a csodaszép haza! ... Ezt rendelte nekünk az Isten! ... Ó be jó, hogy láttam! Eredj, hős fiam, Árpád, szerezd meg ezt a hazát a magyaroknak, s akkor ezer esztendő múlva, sőt még azon túl is örökön-örökök adani fognak tégedet.

Álmosnak kibuggyant a szeméből a könny és sírt nagy örömeiben.

Árpád megölelte apját s így szólott hozzá:

– Édes apám, tőled tanultam én a vitézséget, nem feledkezem meg arról soha. Én ezt az új hazát megszerzem a magyaroknak. Azt akarom, hogy a te öreg csontjaid ebben a földben nyugodjanak.

A magyar vitézek kihúzták a kardjukat, s lelkesen kiáltották:

– Ez a föld a mienk lesz! Elfoglaljuk s meg is fogjuk tartani. Ennek a földnek új nevet adunk, s az Magyarország lesz.

Aztán vidám lakomát ültek és készülődtek a harcra. A bizony, a harcra, mert nem adta a magyaroknak ingyen senki azt a szép országot. Sok büszke király volt az országban. Az egyiket úgy hívták: Zalán. Sok volt neki a katonája, sok volt a szolgálja, sok a pénze. Ez a Zalán csak kacagott, mikor meghallotta, hogy jönnek a magyarok.

– No, hát csak jöjjenek, majd csinálók belőlük szolgát, s velük is szaporodik szolgálóimnak a száma.

Árpád pedig leküldötte hozzá egyik vitézét, s azt izente neki, hogy van még nagy föld más országban, menjen oda a népével.

Zalán szörnyen megharagudott Árpádra és a magyarokra. Gyűjtött is hamarosan irtózatoss nagy sereget. És mondogatta, hogy majd megtanítja azt a rongy népet. Úgy bizony, rongy népnek hívták a magyart.

Ez a rongy nép pedig őt tanította meg emberségre. Úgy megverte a Zalán seregét, hogy abból a seregből csak egy-két ember szaladt el élve. Zalán futott, s Nagy-Bolgár országig meg sem állott.

Árpád pedig fényes sátrat veretett a Tisza mellett, éppen ott, ahol hajdanában, "Világverő Attila"-nak állott a palotája.

Hanem a szomszédban, a Duna másik partján lakott a tót király, aki még Zalánnál is erősebb volt.

Szvatopluknak hívták. Úgy-e furcsa egy neve volt?

No, hát ez a Szvatopluk király örvendett az új szomszédoknak. Árpád meg akarta a kövér tót királyt tréfálni.

Elküldött hozzá egy furfangos magyar vitézt. A magyar vitéz vitt egy gyönyörű hófehér lovat, a lovon szépséges aranyos fék és aranyos nyereg volt.

A kövér tót királyhoz így szólott a furfangos magyar vitéz:

– Tótok dicső királya, Árpád ajándékba küldi neked az aranyos nyeret. Nem kér egyebet tőled, csak egy kicsi vizet a Dunából, egy marék földet és egy marék füvet.

A tót király kacagott. Bezzeg tetszett neki a szép ló, az aranyos fék és az aranyos nyereg.

Jókedvűen mondotta:

– Derék ember lehet az a te urad! Hogyne adnék én neki vizet a Dunából, adok bizony füvet is, földet is, hanem aztán jó szomszédok legyetek.

A furfangos magyar megtöltötte kulacsát vízzel, tépett füvet a mezőről, s kiásott egy marék földet – aztán visszament Árpádhoz.

A kövér tót király pedig örvendett a szép ajándéknak, s gondolta magában:

– Istenem-uram, milyen ostobák azok a magyarok!

Várj csak, mi történt azután.

Árpád lóra ültette a magyar vitézeket, átúszott a széles Duna folyamán, s egyszer csak ott termett a tótok királyának az országában.

Szvatopluk majd kipukkadt mérgében, mikor meghallotta.

– Mit keresnek az én országomban! ... No, várjatok csak, magyarok, majd megtáncoltatlak én titeket.

Ezt kiabálta, s olyan kék lett az orra, mint a pulykáé, mikor haragszik.

Megint odament a furfangos magyar vitéz a tót királyhoz, s erős, parancsoló szóval monddta:

– Hallod-e, tótok nagy hasú királya, hát te még itt vagy? Mit keresel te még itt? Hiszen a minap eladtad nekünk a vizedet, a füvedet, a földedet – el bizony az egész országodat, adtunk is érte fehér lovat, aranyos féket és aranyos nyeret. Talán bizony már elfelejtetted? Szedd fel a sátorfádat és eredj Nagy- Tótországba! ... Ez a föld az Árpádé!

Tyhű, hogy felugrott Szvatopluk a trónusról, még az aranyos koronája is reszketett a fején.

– Üssétek agyon a fehér lovat, dobjátok a Dunába az aranyos nyeret, dobjátok a fű közé az aranyos féket! ... Ilyen-olyan, szedtevette magyarja, majd meglátjuk, ki itt az úr!

A furfangos magyar vitéz csak nevetett:

– Mondok én neked valamit, tótok kövér királya. Ne üttesd agyon azt a szép lovat, mert akkor a mi kutyaink falják fel; ne dobod a Dunába az aranyos nyeret, mert azt a mi halászaink fogják ki; s ne rejtse a fűbe az aranyos féket, mert azt is a mi kaszásaink találják meg, ha majd kaszálnak a réten – s neked abból nem lesz semmi hasznod. Inkább ülj fel a szép fehér lóra s addig fuss, ameddig a szemed lát ... mert ni, jönnek már a magyarok.

Jöttek bizony, s a kövér tót király is hamar összeszedte katonáit. De ha tízszer annyi lett volna is, mint amennyi volt – meg se kottyant volna Árpádnak.

Úgy aprították a magyarok az ellenség fejét, mint nyers tököket. A kövér király nekiugrott a Dunának, s odaveszett.

Így aztán a tót király országa is a magyaroké lett. És az egész szép országot, mely a nagy, égből nyúló hegyeken innen volt, elnevezték Magyarországnak. Magyar folyó lett a Dunából, Tiszából, magyar hal úszkált benne s magyar nyíl terítette le az erdő vadjait. Lengő sátrak előtt vígan lobogott a tűz, s a mezőn ezer meg ezer magyar paripa legelészett... Minden magyar volt itt, még a nap is szebben sütött az égen, még a csillagok is fényesebben ragyogtak éjjel.

Árpád összehívta a magyar vezéreket s messze csengő hangon monda nekik:

– Ezt a földet vérrel szereztük, vérrel oltalmaztuk meg! Amíg a magyar vitézek karjában erő és kezében kard lesz, nem szabad odaadni senkinek. A magyarok Istene nem hagy el minket, ha vitézek maradunk!

A hunok hazát keresnek

Sok-sok esztendeig békességben éltek Szittyaországban Hunor és Magyar ivadécai. Úgy elszaporodtak, mint fűszál a réten, s alig fértek el egymástól. Ha a hun halász ki akarta vetni hálóját a folyóba, rátámadt a magyar halász:

– Ez az én folyóm, keress magadnak halat máshol!

Máskor meg a hun pásztor kergette el a magyar pásztor barmát a legelőről:

– Itt az én marhámnak terem a fű, szedd fel innét a sátorfádat!

Egyszer aztán azt mondták a hunok vezérei a magyarok vezéreinek:

– Az itt a hiba, testvérek, hogy kicsiny már Szittyaország két ilyen nagy népnek. Gyertek, keressünk közösen más hazát, ahol jobban elférünk.

– Nem úgy lesz az! – felelték a magyarok.

– Ha megint közös hazában telepszünk meg, megint csak nem férünk el egymástól. Hanem ha ti itt hagytok bennünket, és kerestek magatoknak új hazát, akkor nekünk, magyaroknak elég nagy lesz Szittyaország.

– Igazatok van – mondták a hunok, és föl-szedve sátraikat, elbúcsúztak a magyar testvérektől. Megígérték nekik, hogy ha olyan hazára

találnak, amely őket is be tudja fogadni, akkor hírt adnak magukról.

Volt a hunoknak egy szentnek tartott sasféle madaruk, a turulmadár. Az röpködött előttük, az utat mutatva, mikor megindultak új hazát keresni napnyugat felé.

Sok országot bejártak, sok népet legyőztek a hunok, míg elértek a Duna mellé, a mai Magyarországára. Itt a római nép volt az úr, mégpedig igen nagy úr. A világ egyik szélétől a másikig ért a római császár hatalma.

Nem is nagyon ijedt meg a római császár, mikor meghallotta, hogy jönnek a hunok.

– Legalább egy néppel több lesz, aki engem szolgál – mondta kevélyen, s megüzente a hunok királyának, hogy aranyban fizesse neki az adót.

A hunok királya pedig azt üzenete vissza:

– Én az adót nem arannyal fizetem, hanem vassal. Küldeni se küldöm, hanem magam viszem.

S amit ígért, állta is. Úgy zúdult a hun lovassok förtége a római császár hadinépére, hogy lehetetlen volt előttük megállni. Futott a római, győzött a hun, s véres csaták után megdöbbantotta a hunok királya lábával a földet:

– Ez a föld pedig most már az én fajtámé marad a világ végezetéig!

Ezt a hun királyt, aki népének új hazát szerzett a Duna–Tisza mentén, Attilának hívták.

Az Isten kardja

Attila már az új hazában volt, mikor egyszer különöset álmódott. Azt álmodta, hogy meghasadt az ég, leszállt belőle egy ősz öregember, s egy kardot kötött a király oldalára. De nagyon különös kard volt az. Arany a markolata, s az volt a legkülönösebb, hogy amint a kardot kezébe vette, egyszerre maga előtt látta az egész világot, rengeteg erdőt, végtelen tengereket, fényes városokat, rettentő hadseregeket. S ahogy megsuhogtatta a kardot a világ négy tája felé, hát az erdők meghajoltak, a tengerek meghasadtak, a városok lánggal égtek, a hadseregek földre hulltak.

– No, ez különös álom volt. Ugyan mit jelenthet? – tűnődött a király, s magához parancsolta tanácsadó papjait, a táltosokat, hogy fejtsek meg álmát.

– Nem nehéz ezt megfejtetni, nagyúr – mondta a legöregebb táltos. – Azt jelenti ez, hogy Isten a maga kardjának mását adja neked, s te azzal hatalmad alá hajtod az egész világot.

Abban a szempillantásban suhog az ajtófüggöny, s az őrt álló vitézek egy pásztorfiút vezetnek a király elébe. Különös kard volt a fiú kezében, aranymarkolatú. Odanyújtotta a királynak.

– Hol vetted ezt, te fiú? – kérdi ámulva Attila.

Leborul a pásztorgyerek a földre, szava akad.

– Ahogy ma hajnalban nyájamat terelgettem, uram királyom, észreveszem, hogy sántít a fehér üsző, és véres nyomot hagy a lába. Körülnézek, mi szúrhatta meg ezen a selyemfűvön? Hát ennek a kardnak a hegye állt ki a földből. Odamegyek, ki akarom húzni, láng csap ki belőle. Ijedtemben elszaladtam, és csak messziről néztem, hogy lo-

bog lánggal a kard. Egyszerre aztán ellobbant a láng, s mire odaértem, már kint volt a földből az egész kard, ott feküdt a fűvön. Fölemeltem, és elhoztam neked, nagyúr, mert téged illet!

– Ez az Isten kardja! – kiáltották a táltosok.

Attila pedig felnézett az égre, suhintott a karddal keletre, nyugatra, észak felé, délnek, és ezt mondta hozzá:

Csillag esik, föld reng: jött éve csudáknak!

Ihol én, ihol én, pörölyje világnak!

Sarkam alá én a nemzeteket hajtom:

Nincs a kerek földnek ura, kívül rajtam!

(Idézet Arany János Buda halála

című elbeszélő költeményéből.)

Ha a fej meghal, utána vész a test is. Attila után széthullott roppant birodalma. A meghódított népek fellázadtak, a hun utódok egymás ellen fordították a fegyvert. Véres csatákban elhullottak Attila fiai. Csak egy maradt közülük életben, a legkisebb, legkedvesebb: Csaba vezér. Mikor a felszabadult rab népek megosztották Attila országát, Csaba vezér összegyűjtötte a megmaradt hunokat, és azt mondta nekik:

– Messze, messze, ahol a nap támad, Szittyaország földjén élnek a mi jó rokonaink, magyar testvéreink. Ha akarjátok, elvezetlek oda, s együtt jövünk vissza, újra elfoglalni Attila apánk országát.

Föl is kerekedett erre a hun sereg, mindössze néhány ezer vitéz asszonyostul, gyerekestül, de Erdély havas hegyeinél nem jutottak tovább. Ott a Réka-patak partján megállottak, és Csaba megfigyelte a hun csapatokat.

– Egyik fele velem jön Szittyaországba, hírt vinni a testvéreknek, másik fele itt marad a magas bércek közt, és visszavár bennünket.

Azokat, akik ott maradtak, megtanította kőből, fából házat építeni a sátor helyett, s azt mondta nekik:

*Meddig a tűz hideg nem lesz,
meddig a folyó le nem foly,
meddig télre tavasz derül,
meddig égből jön az áldás,
addig, jó népem, itt székelj!*

És lett e nép neve székely. S hogy nagyobb kedvük legyen a sok ellenség közt itt maradni, megígérte nekik Csaba vezér, hogy hadával tüstént visszafordul segítségükre, ha azt üzenik, hogy bajban vannak.

– Üzenhettek tűzzel, vízzel, hírmondótok lehet a levegő vagy akár maga földanyánk is.

Alig lovagoltak el Csabáék egynapi járóföldre, rettentő szél zúgatta körülöttük az erdőt, hozta az üzenetet a levegő:

– Vissza, Csaba, vissza, bajban van a székely!

Rögtön visszafordultak a hunok, s mind levágták az ellenséget.

Aztán újra megindultak Szittyaország felé. El is mentek jó darabon: megáradt folyó állta útjukat. Viz hozta az üzenetet:

– Vissza, Csaba, vissza, bajban van a székely!

Harmadszorra már hetedhét országon túl jártak, mikor jeges förtөгег zúdult rájuk rettenetes égzengéssel, villámlással. Égi tűz hozott üzenetet.

Visszafordultak, megint megmentették a székely véreiket az ellenségtől. Azután már akadály nélkül elértek Szittyaországba.

A magyarok nagy szeretettel fogadták a hun testvéreket. Megosztották velük sátraikat, kenyérüket, meghallgatták hírmondásukat Attila örökeiről, és végre azt mondták nekik:

– Most még gyengék vagyunk arra, hogy átvegyünk akkora örökséget. Sokasodnunk kell még arra. Maradjatok nálunk addig, azután majd együtt induljunk!

Le is telepedtek Csabáék a magyarok közt. Szépen meg is öregedtek, szemüket is lehunyták örök álomra, s a magyarok eltemették őket szép zöld hantok alá, lovastul, kardostul.

Ott aludtak aztán száz meg száz esztendeig háborítatlanul. Akkor megint ellenség fogta körül a székelyeket Erdélyben. Még nagyobb, még hatalmasabb, mint azelőtt. Egy álló hétig harcolt a székely, de hiába! Sok volt az ellenség!

Sötét éjszakán utolsó csatájukat vívták. Reszketett, dobogott lábuk alatt a föld a nagy viaskodásban, s a székelyek öregjei sóhajtoztak:

– Hej, Csaba apánk, most már te sem segítsz meg bennünket!

Bizony, most is megsegítette.

Székely lábak dobogása végigszaladt hetedhét ország földjén, s megrezzentette a halott hunokat a zöld halmok alatt.

– Ébredj, Csaba, ébredj, bajban van a székely!

Abban a pillanatban Erdélyország fölött nagy csörgés-csattogás támadt az égboltozaton. Zabla csörgött, kard csattogott, Csaba vezér ragyogó lovasai tűntek föl az égen a csillagok között.

– Ne hagyj magad, székely! Itt vannak Csabák! Égbe halottak segítik az élt! – Új erőre kaptak a székelyek.

Az ellenséget pedig megvette a rémület. Elhánnya fegyverét, futott esze nélkül, ki merre látott. Egék országútján robogó lelkekkel ki tudna csatázni?

A székelyek megszabadultak. Csaba vitézei pedig visszatértek a zöld halom alá azon az úton, amelyiken jöttek. Az a fényes fehér út azonban, amit paripáik patkói tapostak, megmaradt az égen, s ma is ott világít. A Tejút az, amelyet a székely ember ma is Hadak útjának hív. Megláthatjátok az égen minden este, ha fölnéztek rá.

A magyarok útra kelnek

Ötszáz esztendeje volt már, hogy a hunok elváltak a magyaroktól, és elindultak új hazát keresni. Ötszáz esztendő alatt a magyarok is megszaporodtak Szittyországban, és elég erősnek érezték magukat arra, hogy Attila örökét meghódítsák.

Mielőtt elindultak volna a nagy útra, a nép öregjei, vezérei, táltosai összeültek tanácsot tartani.

Hét törzsből állt akkor a magyarság. Mind-egyiknek megvolt a maga külön vezére, és egyik se avatkozott a másik dolgába. Bizony, ez nem volt jó olyan nemzetnek, amely harccal, háborúval akart új hazát szerezni.

A darumadarak is vezért választanak maguknak, mikor útra kelnek, mondták a nép bölcsei, nekünk is egy fejedelem kell, akinek mindenki szót fogadjon. A hét törzs hét vezére közül Álmost választották meg a magyarok fejének, aki legöregebb és legbölcsőbb volt köztük. A hét vezér aztán megvágta karját, és véré egy serlegbe folyatta, annak jeléül, hogy amit fogadnak, vérükkel, életükkel is megvédelmezik.

Álmos aztán öregsége miatt fiára, Árpádra bízta a főhatalmat. Elindultak, s el is jutottak hegyeken, vizeken, ellenséges országokon keresztül egészen addig a földig, amely Attiláé volt valaha. Lassú és hosszú út volt ez. Elöl lovagoltak a fegyveres vitézek, utánuk következtek a négykerekű ökrös szekereken a nők és a gyermekek. Ezek között terelgették a szolgák az óriási nyájukat, marhákat, juhokat, amelyek tejfel és hússal látták el a vándorló népet.

Amely ország népe barátságosan fogadta őket, azon békességgel haladtak át, ahol ellenük szegültek, ott karddal nyitottak utat maguknak.

Így értek el a sok harc és hosszú pihenők közt a Vereckei-szorosig.

A rege szerint, mikor odáig értek, seregüstül csaptak le rájuk a táborukat kísérő turulmadarak, s karmaikkal, csőrükkel vagdalkozva kényszerítették őket, hogy ne kanyarodjanak észak felé, hanem a hegyszoroson át nyomuljanak be mai hazájukba. Árpád seregei Munkács váránál ereszkedtek le a síkra, ott tartottak pihenőt. Álmos itt meghalt, eltemették, Árpád fejedelem pedig megkezdte a honfoglalás nagy munkáját. Rendbe szedte seregét és népét, erről nevezték a helyet Munkácsnak.

Pereszka futása

Abban az időben, mikor Árpád fejedelem a hazát kereső magyarokkal eljutott a Tisza partjái, a Tisza még nem volt olyan jámbor folyó, mint amilyen ma. Most már, hogy a tudós vízi mérnökök összevissza méríkskelték, töltések közé szorították, hol meglátsították, hol meggyorsították, most már olyan kényelmesen balag a Tisza, mint valami öregember.

Akkor még, ezer esztendővel ezelőtt, rakoncátlan folyó volt. Néhol úgy kicsapott a medréből, hogy a közepéig se lehetett látni a szélétől. Máshol meg úgy összeszorult, hogy a tót pásztorgyererek paritnya nélkül is áthajították a gömbölyű kavicsokat egyik partról a másikra. (Mert a tótok lakták akkor a Duna–Tisza síkját.) Hanem ahol keskeny volt, ott kipótolta mélységben. Olyan örvényeket vetett, hogy az is elszédült, aki messziről nézte.

Árpád tábora éppen ezért már a harmadik napja türelmetlenkedett Alpárnál a Tisza-parton. Csónak nem volt annyi, hogy átvihesse a töméntelen sokaságot, lovastul átúszni pedig nem lehetett az örvények sötét torkán keresztül. Gázlót meg nem találtak, olyan sekély vizet, amit átlábolhatnának a lovak.

Árpád vezér kedvetlenül töprenkedett a sátorában, mikor az emberei két tót parasztot vittek elébe. Az egyik fehér hajú, dacos nézésű öregember volt, a másik hosszú nyakú, hosszú lábú, alázatos legény. Ott fogták el őket valahol a Tisza partján.

– Emberek – mondta nekik Árpád –, melyiket tudna valami alkalmas gázlót a Tiszán, ahol átmehetnénk a másik partra a népemmel? Aki kisegít a bajból, annak akármilyen kívánságát megadom.

Az öreg tót összeszorította a száját, csak a fejével integetett, hogy ő azt se tudja, mit kérdeznek tőle. Hanem a hosszú lábú térdre borult Árpád előtt.

– Uram, hatalmas fejedelem, átvettelek én minden népestől, úgy, hogy még a leghitványabb csikónak sem esik baja.

A fehér hajú öregember kékölt-zöldült dühében.

– Ne higgyetek Pereszkanak, magyarok! Szellő a hite, pénz a mindene ennek a nyomorultnak!

Árpádnak tetszett az öregember bátorsága, szabadon is bocsátotta minden bántás nélkül. Még lovat is adatott neki, hogy gyorsabban menekülhessen, mert olyan veszedelem lesz itt, amelyet még nem értek a tótok.

El is indult az öreg, de még futtában is azt kiabálta vissza:

– Hej, Pereszka, Pereszka, akkor is verjen meg az Isten, mikor meg akar áldani!

Pereszka csak mosolygott, s nekiindult a Tisza gázlójának. Nyomában a magyar tábor. Alkonyatra már a túlsó parton voltak, másnap délre már az alpári csatának is vége volt.

Úgy szétszórta a magyarok Zalán király tótjait, bolgárjait, mint a szél a polyvát.

Mindjárt a csata után odaállt Pereszka Árpád elé.

– Az ígéret szép szó, nagy fejedelem! Kérem a jutalmam.

– Beszélj!

– Minden ivadékomat szeretném boldoggá tenni, uram. Pénz elfogy, föld megmarad. Adj nekem annyi földet, amennyit naplementig be bírok szaladni.

– Amit mondtam, állom. Kezdheted, Pereszka!

A hosszú nyakú nem kérte magát. Nagyot fohászodott, és elkezdett szaladni, keresztül a véres csatamezőn. Nem is futott: repült, mint a kilőtt nyíl. Nemsokára eltűnt szem elől.

A magyarok fejcsóválva gondogatták Árpádnak:

– Estéig fél országot beszalad a gólyalábal. A mai csatában Pereszkanak lesz a legtöbb nyeresége.

Mire a nap áldozóban volt, akkorra visszafelé futott már Pereszka. Nem volt már akkor semmi emberi formája a telhetetlennek. Az arca mint a főtt rák, még a szeme fehérje is véres volt a kiemerültségtől. A szája akkorára táva, hogy majd

elnyelte a fejét, mégiscsak az orrán keresztül bírt még egy kis lélegzetet venni. Egész teste remegett, mint az agyonnyargalt lóé, de azért nem állt meg, mert a napnak egy keskeny karaja még a föld színe fölött piroslott.

A magyarok integettek, kiabáltak neki:

– Elég lesz már, te boldogtalan!

De akkor már se hallott, se látott. Mikor a nap utolsó csíkja is lecsúszott az égről, akkorra Pereszka is megállt, de úgy, hogy meg se mozgult többé. Holtan bukott Árpád lábához, megölte a fáradtság és a kapzsiság.

Alpár búzatermő mezőin egy nagy darab földnek még ma is az a neve: Pereszka futása.

Egerek mezeje

Egerek mezejének azt a tájat hívják, ahol a Berettyó a bihari hegyek közül kiszalad az Alföldre. Áldott búzatermő föld az, csak fölszántani nehéz. Lépten-nyomon porladó csontokba, rozsdás vasakba, törött páncéldarabokba akad az eke.

– Nagy temető lehetett itt valaha – emeli meg ilyenkor a kalapját a szántóvető ember.

Nagy volt biz az: egy egész nemzet temetkezett bele valamikor. Mégpedig vitéz és hatalmas nemzet: nyilázó besenyők.

A besenyő nép atyafi volt a magyarral, de nagyon rossz atyafi. Csak a nyelve volt rokon a két népnek, a lelke nem. A magyar már akkor templomot épített az Istennek, házat magának, s hazájának hívta a földet, mely kenyeret adott neki.

A besenyőnek nem volt hazája, kóbor nép volt, sátor alatt élt, mezítelen kard képében imádták az Istent. Nevét rettegte minden szomszédja, mert a besenyő szilaj volt, mint a pusztai farkas, ravasz, mint a róka, gyors, mint a sólyom.

Utoljára László király idejében látogatták meg a magyar földet a besenyő atyafiak. Véres arcú hírnökök lihegve jelentette érkezésüket a királynak.

– Ha Isten velünk, ki ellenünk? – öltötte fel páncélját nyugodtan a szent király, és összekürtölte fegyvereseit.

Mire Várad alá értek a magyarok, akkorra a martalóc had fölprédálta Erdélyt, s már a bihari hegyeken gyűjtögette az erdőket. A föld népe jajveszékelve bujdosott a vad harcosok elől, és térdén állva könyörgött László királynak:

– Fordulj vissza, urunk királyunk! Csekély erőddel a halál torkába igyekszel. A besenyők annyian vannak, mint a sáskák.

– Ha Isten velünk, ki ellenünk? – kérdezte megint a szent király, s elszántan vezette kis seregét a Berettyó völgyéig.

Éppen napszállat idején értek oda, s a király át akart úsztatni a folyócskán, mikor a kereszt-szegi monostorban megcsendült az esti harangszó. A király leszökött paripájáról, és példát mutatva vitézeinek, könyörögve emelte fel szeméit az égre.

– Urunk, Istenünk, te vagy a mi kardunk, te vagy a mi kelevézőnk!

Abban a pillanatban olyan rémületes üvöltés verte fel a napszállat csendjét, hogy maga László király is riadtan kapott hatalmas csatabárdjához.

Az imádságban megriasztott sereg pedig ijedten rebegte:

– A besenyők!

Hirtelen körös-körül kigyulladtak az erdők, és vérvörös világot vetettek a besenyő csordára, amely lopva kerítette be a magyarokat. Tenger sokan voltak, szinte hajladozott alattuk a föld, s nyers kacagásukat borzalom volt hallgatni.

A besenyő vitéznek könnyű volt ráismerni a magyarok közt a királyra. Kimagaslott egy fejjel minden katonája közül.

– Azt üzeni neked az én királyom, hogy rakd a lábához fegyveredet! – mondta gögösen a besenyő.

Szent László pedig megsuhogtatta fél kézzel rettenetes csatabárdját, és mosolyogva felelt:

– Azt üzenem a te királyodnak, hogy ha olyan nagyon szeretné a fegyveremet, vegye el.

Ebben a percben egy egérke szaladt végig a király bíborköntösén, s apró lábaival fölkúszva a csatabárdra, megtelepedett annak a hegyében.

– Rossz jel! – sügtak össze László vitézei, de a király megint csak azzal fedtte meg őket:

– Ha Isten velünk, ki ellenünk?

– Az Isten messzebb van ám, mint az egerek – nevetett csúfodárossan a besenyő, s visszament az üzenettel a többiekhez.

Azoknak azonban semmi kedvük se volt elmenni a magyar király híres csatabárdjáért, azt gondolták, hogy ráérnek arra reggel is. Addig a magyarok meg nem szökhettek, ha csak szárnyuk nincsen. Akkor pedig egy szálíg lenyilazhatják őket, mint a verebet.

A magyarok is érezték, hogy a halál árnyékában vannak. El is szánták már rá magukat, csak a király parancsát várták. Akkor aztán neki a besenyő tengernek, ahol legsűrűbb!

László király azonban mintha megfelejtette volna a veszedelmet. Végighevert a fűben, és kedvtelve simogatta az egerecskét. Örült neki, hogy olyan hamar hozzáédesedett. Olyan ott-hon érezte magát a király tenyerében, akár a fészében. Még cincogott is, mintha csak a cimboráit hívogatná.

A vezérek csudálkozva nézték a játszadozó királyt, végre a fehér hajú Bese nádor odaállt elébe:

– A besenyők elcsendesedtek, királyom. Csak az örök virrasztanak a tábortüzeknél. Hátha keresztülvághatnánk magunkat!

– Nincs még itt a mi óránk – nézett fel a király a csillagos égre, s azzal kieresztette tenyeréből az egerecskét.

A kis állat cincogva tűnt el a fűben, de kisvártatva megint előkerült, mégpedig másodmagával. Körös-körül futkosták a királyt, mintha csak biztatni akarták volna, aztán nekivágtak a tücsökmuzsikától hangos mezőnek.

Bese nádor nemsokára megint odaállt a király elé. Engedelmet kért tőle, hogy közelebb lopódzhasson a besenyőkhöz. Meg akarta lesni, mit terveznek.

– Eredj! – intett neki a király.

A nádor meg is indult, de alig ment néhány dárdahajtásnyira, ijedten fordult vissza.

– Uram király, úgy nyüzsög a mezőn az egér, hogy nem lehet tőlük járni. Mintha lába nőtt volna minden göröngynek.

Csakugyan úgy látszott a csillagok világánál, mintha megindult volna az egész mező, s millió apró láb tipegése nyomta el a tücsökszót.

– Ha Isten velünk, ki ellenünk? – emelte ég felé kezét a király, aztán paripájára szökött, és hadirendbe állította vitézeit. – Most már aztán kard ki, kard!

Kezdett már bukdácsolni a hajnal az ég ablakán, mikor a kürtök megharsantak, és a magyarok nekivágtak az ellennek.

– Fegyverre, fegyverre! – rikoltoztak a besenyő örök.

Abban a percben talpon volt az egész tábor. Minden besenyő vitéz előkapta a feje alól a nyíl-fegyverét, s mind megriadtan dobta el magától.

– Hova lett a nyilamnak a húrja?

Hiába kapkodtak fűhöz-fához: az egész besenyőtáborban nem volt egy nyíl, amellyel löni lehetett volna. Egytől egyig valamennyinek a húrját elrágták a mezei egerek.

Nyíl nélkül a besenyő nem tudott harcolni. Akinek volt is más fegyvere, elhajította rémületében, és futott, amerre látott. A megdöbbenés elvette az eszüket, és belekergette őket a magyar fegyverekbe.

Mire a nap fölkelt, akkorra csak volt a besenyő nemzet. Akik kegyelemre megadták magukat, azokat László király a Mátra völgyeiben telepítette le. Ott aztán elvegyültek a magyarságban, mint esőcseppek a tengerben.

Híre-neve se maradt a besenyő nemzetnek. Hanem temetőhelyüket ma is Egerek mezejének hívja a nép.

Árpád, a honalapító

Sokféle nép lakta a magyar földet ezer esztendővel ezelőtt, mikor honfoglaló őseink ideértek. Legtöbbet számított köztük a morva nép meg a bolgár.

Azt mondja a rege, hogy Árpád fejedelem aranyos nyergét, gyémántos fékű paripát küldött ajándékba a morva királynak. Nagyon megörült

a morva király az ajándéknak, és azt mondta Árpád követének:

– Tisztelem gazdátat, mondd meg neki, hogy jó szívvel vettem ajándékát. Azt látom belőle, hogy engedelmes szolgám akar lenni.

– Megmondom, uram – mosolygott a követ. Hamarosan azonban megint visszatért.

– Mit hoztál már megint? – kíváncskodott a morva király.

– Üzenetet hoztam a magyarok fejedelmétől. Azt üzeni, hogy most már tisztul az országodból, ha eladtad nekünk.

– Hogy adtam volna el?

– Bizony eladtad. Megvettük tőled az aranyos nyergű, gyémántos fékű fehér paripán.

Felingerült erre a morva király, és azt felelte:

– A fehér lovat agyonüttem, aranyos nyergét vízbe vettem, a gyémántos féket fűbe rejtetem.

– Nem tesz semmit – legyintett a követ. – Az agyonütött ló húsát a mi kutyáink eszik meg, az aranyos nyergét a mi halászaink halásszák ki, a gyémántos féket a mi vitézeink találják meg.

Megfűvatta erre a kürtöt a morva király, de nem ért az semmit. Seregét úgy szétkergették a magyarok, mint a forgószelet a szalmát.

Azután a bolgár királynak küldött Árpád dús ajándékokat. Az is nagyon megörült, s azt kérdezte a követőtől, mit adjon ő ezért.

– Nem kíván az én uram semmit – felelte a követ –, csak egy kulacs vizet a Tiszából, egy marék földet a mezőből meg egy marék fűvet a rétről.

– No, a te urad nagyon szerény ember – mondta a bolgár király –, szívesen látnám vendégül.

Csak akkor hiült el szegény feje, mikor Árpád nagyon sokadmagával állított be vendégségbe, s a vendégek kardot, buzogányt hoztak magukkal kés, villa helyett.

– Mit akartok? – kérdezte ijedten.

A magyarok azt felelték, hogy az országot akarják, amelyből már zálogot adott víz, föld és fű képében. El is vették az országot az alpári csatában.

Ez mind csak rege, annyi igazság azonban van benne, hogy Árpád ésszel és karddal szerezte a hazát.

De nemcsak földet szerzett a népnek, hanem törvényt is adott nekik, amellyel megtarthatja az új hazát a világ végezetéig. Pusztaszer síkján tartották az első országgyűlést, amely érdem szerint felosztotta az országot a honfoglalók közt.

Nagyétkű Kórogyi

Nagyétkű Kórogyi nem volt valami deli levante, akinek vitézi tetteit ország-világ ismerte volna. Jámbor kukta volt a Nagy Lajos király udvarában, s késnél, villánál egyébbel nem tudott hadakozni. Azzal azonban igen tudott bántani. Amelyik sült malacra ráfogta a fegyverét, abból egy porcogó sem maradt meg magnak. De még egy kemence rétest is megevett rá, s egy tarisznya diót azon hajastul elopogtatott utána. Akkor aztán azt mondta, hogy most már elverte az éhét.

Az udvari apródok sokat elévődtek a nagyétkű kuktával, hanem a főszakács egyszer megunta

a tudományát. Megjelentette a királynak, hogy nem lehet meggyőzni a Kórogyi Péter étvágyát.

– Főleszi az egész udvari konyhát, királyom – panaszkolta félig bosszúsán, félig nevetve.

Lajos király nem szerette maga körül a sok léhűtő népet, de a nagyétkű Kórogyi dolgán mégiscsak elnevette magát.

– Amúgy békességes, jó fiú?

– Nem vét az a légynek se, uram király, csak éppen az étvágyával nem bír. Semmit rá nem bízhatok a konyhán, mert amit süt-főz, mind maga éli fel.

– Sebaj – nevetett a király –, ennyit csak elbír még a magyar király udvara. Viseljétek gondját, hogy panasza ne lehessen ránk. Ritka tudomány az övé, hátha még hasznát is vehetjük valamikor.

Ettől fogva igazán gyöngyölete volt a nagyétkű Kórogyinak. Most már nemcsak az éhét verhetette el, hanem jól is lakhatott kénye-kedve szerint. Ki is gömbölyödött, mint a duda, s mikor az olasz hadjáratba indult Lajos király, gurítani kellett a táborban a nagyétkű Kórogyit, mint a hordót. Rimámkodott is a főszakácsnak, hogy hadd maradhasson ő otthon házörző pásztor-nak, de azt meg nem indította a könyörgés.

– Minden gulyánkat fölennéd, mire hazakerülnénk! Kiinnád rájuk a Duna vizét. Gyere velünk, atyámfia, böjtöld meg egy kicsit a sok dínom-dánomot.

Nem is szenvedte meg úgy senki az olasz hadjáratot, mint a nagyétkű Kórogyi. Maga a király is akárhányszor csak úgy körme közül ebédelt, s bizony a jámbor kuktának se igen terítettek asztalt. Csak akkor volt jó neki, ha egy-egy narancserdőbe bevehette magát. Úgy ette az aranyalmát, mint más ember a cseresznyét szokta. Hanem azért mire Nápolyig léértek, csak úgy csörgött már a csontja. Egyéb húsféléhez nemigen jutott az istenadta, hacsak varjút, verebet nem nyilazott. Utoljára pedig azok is kerültek a magyar tábor, annyit riasztgatta őket a nagyétkű Kórogyi.

Három hétig tartott Nápoly ostroma, mikor a szorongatott olaszok követeket küldtek ki Lajoshoz egyezkedés végett. Nagy kísérettel jöttek a követek, válogatott hadinéppel, szálfatermetű vitézekkel. Mutogatni akarták a magyaroknak, hogy nincs nekik mit félni a magyaroktól.

Maguk fitogtatására vitézi tornát is játszottak a mezőn, dárdát hánytak, kopját törtek, s utoljára egy toronytermetű olasz levante nekiugrott a

tábor mellett legelésző gulyának, fölkapta a leg-erősebb ökröt, s odatette Lajos király elé.

– Ilyen legényeket nevel az olasz föld, magyar urak! – fordultak oda kérkedve a nápolyi követek a királyhoz.

Csudálkozó morgás futott végig a magyar urakon, Lajos király azonban kicsinylőleg legyintett a kezével.

– Különbet tudnak ennél a magyar legények! A legkisebb kuktám is megeszi azt az ökröt, amit ti megemeltetek!

Az olaszok nevettek a tréfán, azonban Lajos király komolyan előparancsolta a nagyétkű Kórogyit. Éppen saskákat szedett az istenadta a mezőn, s átkozta az olasz földet, hogy különb húst nem terem.

– Készülj az ebédre, Péter fiam – mondta a főszakács –, meg kell mentened a magyar becsületet. Meg kell enned az ökröt.

Azt mondta rá Péter kukta, hogy ő arra mindig készen van, csak az ebéd készen legyen. S addig is, míg elkészül, megevett előljáróba két kukoricakenyeret. A követek közül pedig az egyik kiment a konyhába, vigyázni, hogy elkészítik-e az egész ökröt. A másik meg odaült a nagyétkű Kórogyi mellé, hogy ugyan hova teszi azt a tenger húst.

Hát biz azt nézhette egész estig, ahogy Péter a gallérja mögé hajigálja. Remekelt a főszakács, csinált vagy harminc fogást az ökrökből. Sütötte pecsenyének, főzte becsinaltnak, készítette borsos lével, tárkonnyal, tejfölös mártással, gyömbérről, kavarta káposztával, keverte mindenféle fűszerszámmal. Péter pedig ette lélegzet nélkül, az egyik szája végén tömte befelé a húst, a másikon szórta kifelé a csontot, s mire mindent leeresztgetett a horpaszába, alig látszott ki a csonthegyek közül. Akkor aztán azt mondta nagy alázatosan:

– Tán hozhatnák is már azt az ökröt, mert ez a sok mindenféle pász-pász majd el találja venni az étvágyamat!

Lajos király olyan jóízűen nevetett, hogy a könnye is kicsordult bele, a követek pedig ész nélkül takarodtak vissza Nápolyba, s kinyitották a város kapuit a magyarok előtt. Olyan emberekkel nem lehet harcolni, akik közül a legalábbvaló is egy ökröt eszik meg egy ültében, s még akkor azt kérdezi, hogy hol van a többi.

Így vette hasznát Lajos király a nagyétkű Kórogyi tudományának, s volt rá gondja, hogy többé ne kelljen neki tücskön, vereben élni.

Hervoja hazatérése

Közel a Dráva vízéhez, rengeteg erdők közt, magas hegy ormán meredt az égnek Hervoja vára. Most már jóformán csak a helye meg a neve van meg. Egy-két omladékfal, egy-egy rakás kő, benőve mohával, befutva borostyánnal. Kőkenybokrok sűrű bozótja aljában a téli zöld kövér indái futnak. Kék virágkelyhei sehol olyan csodálatos nagyra nem nőnek, mint ezen a vad helyen. Ember soha nem jár erre, madárnak is csak a legvadabbja vetődik ide: a ragadozó sas, a kegyetlen sólyom.

Sok száz esztendővel ezelőtt nem volt pompásabb vára az országnak Hervoja váránál, hatalmasabb ura Hervoja vajdánál. Tíz vármegye hallgatott a parancsára. Kétheti járóföld mind őt vallotta gazdájának. Várából sohase fogyott ki a vendég. Örökös Zsigmond király is megfordult a nagyúrnál, aki nagy szívességgel fogadta ugyan, de dölőfősségét nem tudta eltakarni. Egyszer nagy magabiztában azt mondta a királynak:

– Úgy nézz engem, uram király, hogy a te trónusodat az én vállam tartja. Ha én egyszer megrázom magamat, összedől a trónod.

Zsigmond király elnyelte a sértést, mert csakugyan szüksége volt Hervoja barátságára. Kívül-belül sok volt az ellensége. Hanem azért csak nem soká tartott a barátság.

A Dráva mentén a fejedelmi birtokok határosak voltak a Hervoja erdejével. Egyszer a király vadászai egy hatalmas szarvast kergettek, amely átmenekült a Hervoja tölgyeseibe. A vadászok utánairamodtak, de mire lenyilazták, akkorra ott termettek a vajda szolgálói is. Magukénak követelték a vadat, mert az ő földjükön esett el. Az udvari vadászok nem engedtek, nagy csetepaté támadt, s a vajda emberei véres fejvel mentek haza panaszt tenni.

Másnap Hervoja összeszedte a csatlósait, berontott a fejedelem erdeibe, s bosszújában olyan garázdálkodást vitt benne véghez, hogy ezt már Zsigmond se hagyhatta szó nélkül. Katonákat küldött a dölőfős nagyúr ellen, hogy láncra verve vigyék eléje. Hervoja nem hagyta magát, szembeszállt velük, de bizony elvesztette a csatát. A király hadai minden birtokát elszedték, s körülvették a várat is, ahol meghúzta magát.

A bosszút lihegő embernek egy gonosz gondolata támadt. Behívta a maga segítségére a törököt, akik akkor jártak először Magyarországon. Mind szétverték Zsigmond hadait, s elborították az egész Dráva mentét. Égettek, pusztítottak, amerre jártak, földönfutóvá tették sok vármegye népét, s ezerszámba hurcolták ki magukkal a rabul ejtett magyarokat.

Hervojának nem telt öröme a diadalban. Mikor meglátta a szörnyű pusztítást, felébredt a lelkiismerete. Nézte a vár bástyáiról, hogy a török hadak kitakarodtak az országból, s mikor látta, hogy szidalmazták ég elé emelt ököllel a szerencsétlen rab magyarok, kétségbeesve kiáltott fel:

– Jaj nekem, jaj nekem, amiért eladtam a hazát!

Hajadonfővel futott le a várból, ahová vissza se tért többé. Ész nélkül bujdosott a vadon erdőkben hosszú esztendőkön keresztül. Vadállá-

tokkal lakott, s maga is egészen vadállat formájú lett. Haja, szakállja földig nőtt, ruhája lerongyolódott, ijedten menekültek el a favigók, erdőke-rülők, ha olykor találkoztak az erdei rémmel, aki mindig csak azt hajtogatta:

– Jaj annak, aki eladja a hazáját!

De jaj volt Hervoja várának is. Abban a percben, ahogy a vajda elfutott belőle, elszáradtak a várkert hatalmas fáit, pompás virágai. Lehányták levelüket a szomszéd erdők, elfonnyadt az utolsó fűszál is. Kiapadt a várkút, kiapadt a vár alatt csörgő kis patak. Az Isten sújtó keze nehezedett mindenre.

Jött egyik tavasz a másik után, de Hervoja várában nem virított ki soha többé a virág. Borzadva került a tájat mindenki, s a nép közt szájról szájra járt az a jóslat, amit egy remete mondott:

– Hervoja vára addig marad pusztá, míg a gazdája haza nem tér. Mikor majd egyszer visszaön, nagy pompával, diadalmenettel, akkor megindul a csörgő patak, kihajtanak a fák, füvek, virágok.

Senki nem bízott abban, hogy teljesedjék a jóslat. Az erdő vad lakója úgy eltűnt, hogy senki se látta többet. Hiába kereste ifjú felesége, hiába várta vissza aranyhajú kisfia. Apa nélkül kellett felnőni az istenadtnak, és öröm nélkül. Nem állt vele szóba még az utolsó szolgagyerek se. Egy játszótársa volt csak, szomorú édesanyja, akit sohase látott nevetni. Sírva kelt, sírva feküdt, s viaszsárga orcával, mint az árnyék, bolyongott az elhagyatott várban.

Mikor az aranyhajú gyermek legénnyé cseperedett, egy reggel odaállt az édesanyja elé ki-gyulladt szemmel.

– Édesanyám, én elmegyek katonának, a hazát szolgálni. Addig nem látssz, míg le nem mosom az apám gyalázatát.

Az anyja ráborult, szerette volna ölelő karjával örökre magánál tartani. Kije marad a nagy üres várban, az egész világon, ha a fia is elhagyja? De azért csak annyit mondott neki:

– Áldjon meg az Isten! Segítsen meg az Isten!

Az ifjú Hervoja elment. Névtelenül beállt közkatonának Hunyadi János seregébe. Nagy szükség volt a fiatal, erős karra. A török, mióta Hervoja vajda behívta, úgy megszerette ezt

a szép országot, mint az árvíz, s csak Hunyadi seregei bírtak nekik ellenállni.

Nagyobb ijedelem nem volt a töröknek az ifjú Hervojánál. Haragos oroszlán nem harcolhatott volna nála nagyobb dühösséggel. Mindig elől járt a csatákban. Hunyadi nemsokára vezérnek tette meg a fiatal hőst, akiről senki se tudta, kicsoda. Csak mikor egy diadalmas csatában szíven szúrta a török kopja, és haldokolva hullott le a lováról, ezzel a vallomással sóhajtotta ki a lelkét:

– A Hervoja fia vagyok. Jóvátettem az apám bűnét.

Az elhagyatott várban pedig a szegény öregasszony egyre várt, jön-e már az ő fia, akinek hírét se hallotta sok esztendő óta. Éjt-napot ott töltött ablaka könyöklőjén, hogy minél előbb láthassa jövetelét.

Jött is nagy pompával, diadalmenettel. Elöl ötven gyászuhrás vitéz, hátul ötven gyászuhrás vitéz. Közben hat fekete lovas halottasszekér, rajta nehéz koporsóban az ifjú Hervoja. Mosolygott, mintha élne, s halott kezével szorította hősi kardját.

Mikor a menet a várútra kanyarodott, az erdőből lihegve törtetett elő egy fehér hajú, fehér szakállú, törődött öregember, s az ég felé emelt fejével fölkiáltott:

– Hervoja hazatér!

Abban a percben elvágódott, s többé föl se kelt. Az öreg Hervoja volt. Azon a helyen temették el, s azon a helyen, az erdők sűrűjében ma is kopár, fekete a föld. Nem terem rajta semmi.

A föld érzi, hogy keblében hazaárulók porlad.

De a várkert egyszerre virágba borult, ahogy a kapun befordult az ifjú Hervoja diadalszekerre. A patak vize fölfakadt szelíd csobogással, s kihajtottak a fák és bokrok, hogy még nagyobb legyen a temetési pompa.

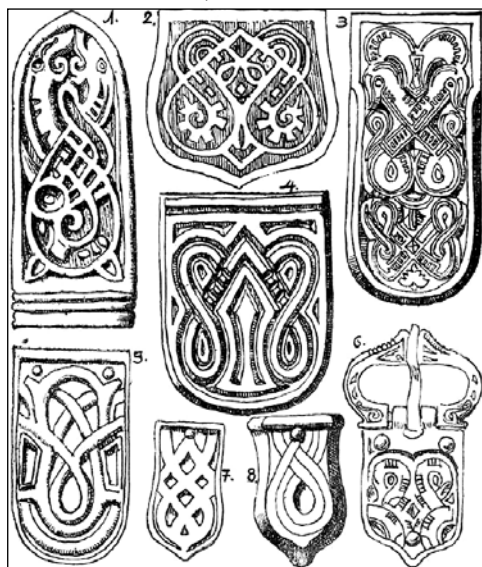
Az ifjú hős után nemsokára meghalt az anyja is. Oda temették a fia mellé. Hervoja vára pedig elpusztult, kő kövön alig van már belőle, benőve mohával, befutva borostyánnal. Kőkenybokrok sűrű bozótja aljában a téli zöld kövér indái futnak. Kék virágkelyhei sehol olyan csodálatos nagyra nem nőnek, mint azon a helyen, ahová az utolsó Hervoját temették. Még a temető földje is háládatos ahhoz, aki a hazáját szereti.

(Mondák Rad Édua Helén honlapjáról)

Mi fán terem az iparművészet?

Hogyan forrhatott össze ez a két szó: ipar és művész? Hiszen az ipar rideg mesteriség, a művészet pedig szenvedélyes hivatás. Az iparművészet híd e kettő között. A formatervezés vagy design (dizájn) célja pedig az, hogy csészénk, ruhánk, könyvünk, autónk ne csak használható, hanem szép, tetszetős is legyen. Az iparművészetnek számos fajtája van, most csak néhányat érintünk.

Ősi jelképek az iparművészetben

Az ősi és a népi kultúrában a mester még művész is volt, de munkáit nem azért díszítette, hogy cifrábbak, eladhatóbbak legyenek, hanem azért, mert igényelte a szépet, meg akarta mutatni tudását, és üzeni akart. Ugyanis minden motívumnak jelentése volt, s ezt az egész közösség ismerte. Népünk évszázadok, sőt évezredek óta művésze sok mesterségnek – bukkantunk rá az erdélyi Napsugár gyermeklap korábbi számában erre az érdekes összefoglalóra. Ezeréves arany, ezüst tarsolylemezek, veretek, csatok, korongok sokasága bizonyítja a magyar ötvösök

A herendi porcelángyárban először a Távol-Keletről származó porcelánkészletek eltört darabjait pótolták, de oly sikeresen, hogy egyfajta európai műhellyé váltak. Saját tárgyak gyártásával később kezdtek el foglalkozni. A gyárból évente egymillió porcelántárgyat szállítanak ki több mint hatvan országba

messze földön híres művészetét. A lemezt meleg szuokra tették, úgy domborították bele az ősi jelképeket.

Késői utódaik, az erdélyi magyar és szász ötvösök is remekműveket alkottak. A tűzzománc készítésének titkát a kelták, az szkíták, a magyarok hozták be Európába. A rekesz- és sodrony-zománc fém körvonalak rajzolják ki a mintát, és határolják el a színeket.

Misztótfalusi Kis Miklós a betűmetszést művelte páratlan művészi tökéletességgel. Amszterdamban a legelismertebb nyomdász volt, hazájában bíróság elé állították. Alkotásai Európa értékes könyvművészeti kincsei, betűit ma is használják. Korábban a festett üveglablak főleg a gótikus, a mozaikkép a bizánci templomok díszeként volt, a szecesszió idején lakóházakban, középületekben is megjelent. Róth Miksa alkotásai Mexikóban, Oslóban, Hágában, Marosvásárhelyen is láthatók.

Hajdan a paloták termeinek falát kézzel varrt vagy szőtt, mesés mintázatú és színezésű gyp-

júszőnyegek, gobelinek („goblenek”) borították. A XX. században Ferenczy Noémi újíttotta meg a magyar gobelin- és kárpitművészetet. Művészek voltak a hajdani takácsok, ruhatervezők, varrónők is. A díszmagyar főúri viselet, de szabásában, díszítésében a népviseletet idézi. A történelmi és a népi jelleg ötvöződik néhány mai ruhatervező modelljeiben is. Az aranyművesek, kristályfaragók művészi megmunkált ékszereket, kegy- és dísztárgyakat készítettek. A szecesszió korának ékszerei kisebb anyagi értéket, de több eredetiséget hordoznak. A herendi (Veszprém közelében) porcelángyártás 180 éves. Ma is virágzik, ám kézzel festett, papírvékony porceláncsodák oly értékesek, hogy azokat csak kevesen tudják megfizetni. A pécsi Zsolnay család porcelángyára 150 éve kápráztatja el a világot a színes-mázás kerámiával, majolikával, porcelánnal. Ezek egy része szökökutakat, középületeket díszít.

Roth Miksa ablakdísz

Tudod-e? Ki az ötvös?

Az ötvösség vagy ötvösművészet a fémeknek főleg kézi erővel történő művészi megmunkálását jelenti. Használati és dísz tárgyak, kegytárgyak, díszedények tartoznak az ötvösség körébe, külön ágazat az ékszművészet és a nemesfémmel való dekoratív művészet. Magyarországon a XV. századtól kezdve virágzott az ötvösművészet, főleg a Felvidéken (mai Szlovákiában) és Erdélyben (mai Romániában).

Zsolnay-kút Pécsett

Fahéjillatú karácsony

Coccolino az ablakpárkányra könyökölve nézte a késő decembéri hóesést. Hosszú ideje várta már, hogy végre leessen az első hó, mert nagyon szerette nézegetni a hófödte dombokat, behavazott háztetőket.

– Tizenkettő... – mondta csendesen, majd elmélázva várta a következő hópelyhet, mely a nyitott ablakon keresztül az orra hegyére esett. Az öreg kandallóban vidáman pattogott a tűz, a sötét szoba falain ugrándozva táncoltak a pajkos fények. – Tizenhárom... – potytyant meleg orrocskájára a következő hópelyhe, és azonnal el is olvadt. Nem maradt más utána, csak egy leheletnyi nedvesség az orra hegyén. Szerette a telet, most mégis unottan és magányosan könyökölt az ablakpárkányon. Nagyot sóhajtott, majd halkán bezárta az ablakot. Csak most vette észre, hogy apró mancsai egészen elgémberedtek a hidegben, és közelebb lépett a kandallóhoz, hogy megmelegesse őket.

– Olyan szép volt a tavalyi, meg a tavalyelőtti, meg az azelőtti karácsony... – sóhajtott szomorúan. – Itt ültünk a tűz körül, mindannyian, fahéjas teát kortyolgattunk, és beszélgettünk. Nem is emlékszem már, hogy miről is beszélgettünk...

Hát persze! Róka Peti (aki egyébként egy roppant kedves róka, és a legjobb barátom) elmesélt egy hosszú-hosszú történetet az ükapjáról, Vukról. Tátott szájjal hallgattuk, és közben jóízűen nevtünk. Aztán Mókus Márk barátom mesélte el egyik legendás felmenője, Misi Mókus kalandjait. Micsoda nagyszerű történet volt az! A levegőt megtöltötte a csodálatos fahéj illata, a boldog arcokon a karácsonyfadíszek színes ragyogása cikázott, és titokban már mindenki arra várt, hogy végre megcsendüljön a picike csengettyű, mely az ajándékosztás idejét jelzi... és most senki sincs velem, egyedül vagyok...

Coccolino szemei megteltek könnyel. Ezen a karácsonyon hiába várta barátait. Nem volt fahéjillat, nem volt csengettyű, és nem voltak barátok sem.

– Vajon mi lelte őket? – tűnődött. Hiszen tegnap, amikor összefutott Nyuszival, Nyuszi rendkívül zavarba jött, elpirult, és nagyon úgy tűnt, hogy valamit rejteget a télikabátja alatt. Erre Coccolino is elpirult, és megpróbált úgy tenni, mintha nem vette volna észre Nyuszi zavarát, de titokban biztos volt benne, hogy Nyuszi a neki szánt ajándékot rejtegeti. Milyen boldogan ugrándozott akkor hazafelé! Ütközben ő is beszaladt a boltba, és sürgősséggel megrendelte a létező legnagyobb csokinyuszt, mert annak Nyuszi minden évszakban nagyon örült, nemcsak húsvétkor. Sohasem ette meg őket, hanem elégedetten

berakta a nagy üveges almáriumba, ahol már ott sorakozott az összes eddig kapott nyuszi.

– Majd mindet egyszerre fogom megenni, ha eljön az ideje! – magyarázta a többieknek, és nagy gonddal megigazította azokat, amelyekről úgy vélte, kilógnak a sorból. Legkedvesebb időtöltése ugyanis gyűjteményének rendezgetése volt.

– Én nem tartogatnám őket ennyi ideig... – ingatta a fejét Mókus Márk, aki épp olyan torkos volt, mint egykori őse, Misi Mókus.

– Ami ennivaló, azt meg kell enni. Punktum.

– Még meg talál romlani... – mondta óvatossággal Róka Peti.

– Lehet, hogy már le is járt a szavatossági ideje! – tódította Mókus Márk.

– Soha! Még hogy a csokinyusznak lejár a szavatossági... micsodája! Nem holmi marhapárizsi ez, barátom! Annak lejárási a... a szavatosa, vagy mije, de a csokinyusznak, azoknak soha! Mert ezek nem elég, hogy nyuszik, de még csokiból is vannak ráadásul!

– Milyen aranyos volt, ahogy körmeszadaktáig védte a csokinyuszikat! – Coccolino egészen elrészelt, ahogy visszaemlékezett a régi karácsonyokra.

– Egyáltalán nem zavarta, hogy folyton csokinyuszikat kapott ajándékba. Sőt: Mókus Márk egyszer megpróbálkozott egy marcipánrépával, de Nyuszi kerek-perc visszatartotta, és egészen vörösre vált, amiért nem csokinyuszival lepték meg! És most nem kell neki a csokinyuszim... Megint majdnem elsírta magát, úgyhogy gyorsan megpróbálta másfelé terelni a gondolatait.

– És Róka Peti? Neki mindig valami más adtam ajándékba. Na jó, csak a mintája meg a színe volt más, egyébként minden évben puha, meleg sálat kötöttem neki. Nagyon szereti a sálakat, ugyanis... Hihi – kuncogta el magát Coccolino – emlékszem, egyik télen az összes sálat a nyaka köré tekerte, amit valaha kötöttem neki! Azt mondta, azért, mert nagyon meg van fázva. Én persze tudtam, nem meri bevallani, hogy egyszerűen csak úgy a szívéhez nőtt valamennyi, hogy nem tudott választani közülük... olyan édes volt, ahogy rekedtes hangon, erőltetetten köhécse és krákgva beült a megszokott helyére, a kandallóm melletti öreg karosszékre, és hamarosan úgy belemelegedett a beszélgetésbe, hogy egészen megfeledkezett az állítólagos náthájáról. Istenem, mekkorákat nevtünk együtt! Ismét majdnem eleredtek a könnyei, ahogy bánatosan ringatta magát a kandalló melletti puha karosszéken.

– Hát, akárhogyan is próbálom, ezen az estén semmi másra nem tudok gondolni, csak rájuk! Most már ha akarta volna sem

tudta volna megállítani a könnyeit. Egyszerűen nem értette, miért fordultak el tőle a barátai. Csak zokogott, zokogott vigasztalhatatlanul. A kakukkos óra este nyolcat ütött. A távolban bánatos kutyacsaholás hallatszott, és valaki megkocogtatta az ablakot. Coccolino megdörzsölte vörösre sírt szemeit. Az öreg fotel karfája egészen nedves lett a könnyeitől. Körülnézett, és csak most ébredt rá, hogy a karácsonyfa feldíszítése és az ajándékok csomagolása közben annyira elcsigázódott, hogy beledőlt a karosszékre és elnyomta az álom. Odament az ablakhoz, és a ház előtt megpillantott egy hatalmas, szikrázó, hóból épített Coccolino macit. Körülötte ott ugrándoztak és integettek a barátai, az arcuk pirosan ragyogott a ropogós, friss levegőtől. Coccolino felkapta a télikabátját, és kirohant hozzájuk.

– Ezt a macit neked építettük, fogadd tőlünk szeretettel! Remélem, nem késtünk sokat! – mondta Nyuszi, és úgy megölelgette jobbról-balról, hogy csak úgy ropogtak a csontjai. Coccolino azt sem tudta, hogyan palástolja hatalmas izgalmát és boldogságát!

– Hát mégsem felejtettek el engem! Hát mégis szeretnek! – gondolta magában, aztán betessékelte az átfagyott társaságot a meleg, fahéjillatú szobába. Mindenki elfoglalta a helyét, előkerült a fahéjas tea és a ropogós diós kalács. Róka Peti (aki egyébként egy roppant kedves róka, és Coccolino legjobb barátja) elmesélt egy hosszú-hosszú történetet az ükapjáról, Vukról. Tátott szájjal hallgatták a történeteit, és közben jóízűen nevték. Aztán Mókus Márk mesélte el egyik legendás felmenője, Misi Mókus kalandjait. Micsoda nagyszerű történet ám az! A levegőt megtöltötte a csodálatos fahéj illata, a boldog arcokon cikáztak a karácsonyfadíszek fényei, és titokban már mindenki arra várt, hogy végre megcsendüljön az angyalica picinyke csengettyűje, mely az ajándékosztás idejét jelzi...

Ovlachi Aliz

Mozgasd meg magad!

Szeretnéd megmozgatni magad, de nem tudod, hogy mit csinálj? Mi segítünk! Összegejtöttük a legjobb téli sportokat.

Elő a korcsolyákkal!

A jégkorcsolya nagyon régóta közkedvelt téli sportnak számít fiatalok és idősek körében egyaránt. Remek kikapcsolódási lehetőség, ráadásul szórakoztat, és mindezek mellett még égeti a zsírt is. Megmozgatja a feneket, combot, vádliat, de még a hasizmok is beindulnak tőle. Fárasztó ugyan egy idő után, de remek lehetőség arra, hogy jókedvűen és lazán mozogj.

Snowboard

A snowboard sportnak még a nevében is benne van, a „hó” kifejezés, ami egyértelműen arra utal, hogy téli sportról beszélünk. A síeléshez hasonlóan a snowboard is veszélyes sportnak számít. A sportág elsajátítása sok eséssel kezdődik, de ha valaki ügyesen megtanulja,

nagy élvezetet nyújt. Főleg a lábakat és a gerincet mozgatja meg.

Sílécek a vállon, irány a sípálya!

A síelés a korcsolyához hasonlóan remek lehetőséget nyújt ahhoz, hogy kikapcsold az agyad és mozogj. Ugyanakkor nagyon sok veszélyt is rejt magában ez a sport. Nagyon figyelni kell arra, hogy a síléceket megfelelően, súlyhoz egyeztetve csatoljátok fel, valamint vegyetek fel sínadrágot, kesztyűt és kabátot, mert a sípályán csúnyán el lehet esni. Jobban jártok, ha vízhatlan öltözetet viseltek, mert könnyen felfázhattok, ha nem figyeltek oda magatokra.

Vegyük elő a szánkónkat!

A szánkózás jól ismert sportnak számít évtizedek óta. Szüleink is sokszor mentek a nagy hóban szánkót húzni és hajtani. Az egyik legegyszerűbb sport, egyben a legkényelmesebb is. Bárhol lehet csinálni, ahol sok a hó, és ahol egy aprócska domb is megtalálható. Azok számára,

akik a szánkót húzzák, remek mozgási lehetőséget nyújt, ugyanis erősíti a karizmokat és a lábat is. Olcsó és egyszerű, ám mégis szórakoztató sportnak számít. Jól öltözzetek be, mielőtt neki-vágnátok, mert nagyokat lehet borulni a szánkóval, és könnyen átázik a nadrág meg a kabát is, ha nem figyeltek oda!

Jégkorongozás, avagy a fiús sport

A jégkori szintén világhírű sportnak számít, bár köztudott, hogy inkább a fiúk űzik. Az viszont tény, hogy nagy állóképességet igényel, és az is biztos, hogy minden izmodat átmozgatja, így feszültséglevezetésnek kiváló. Kimondottan ajánlatos olyan fiúknak, akik tele vannak energiával, és nem tudják ezt sehol kamatoztatni.

Mióta korcsolyázunk?

Mióta is? Mint az az ősskandináv Frit-hiof-mondából kitűnik, a korcsolyát a vikingek már 700 esztendővel ezelőtt ismerték. Sőt hozzátehetjük azt is, hogy a korcsolya még korábban, már az őskorban is használatos volt. A közép- és észak-európai cölöppítmények leletei között számos csontkorcsolyát találtak. Ez egyszerű marhacsontdarab, amelyet szíjjakkal erősítettek a lábhoz. És a mai acélkorcsolya kinek a találmánya? Éppúgy nem tudjuk, mint azt, hogy ki találta fel a csontkorcsolyát. Egy bizonyos: az acél élű korcsolya Hollandiából került Magyarországra. Talán a 17. században, a Hollandiában járt magyar diákok közvetítésével. Kezdetben persze ez igen egyszerű szerkezet volt. Sima falap, melybe hosszabban vasélt vertek. A 19. században azután kialakult a ma is használatos korcsolyák valamennyi formája, fajtája. Sikerük oly nagy lett, hogy valóságos korcsolyaláz fogta el Európát. Korcsolyázott a német költő Klopstock és Goethe, de korcsolyázott a magyar reformkor nagy alakja, minden sportág igaz barátja: Széchenyi István is. Egyre-másra nyíltak a jégpályák, virultak a jégünnepélyek, a korcsolyázás mind népszerűbbé vált.

Milyen sportesemények várhatóak 2018-ban?

XXIII. téli olimpiai játékokat február 9. és 25. között rendezik meg a dél-koreai Phjongcsangban. Vidékünkre nem jellemző a téli sport, de azért két héten át ismerkedhetünk az alpesisí, biatlon, bób, curling, északi összetett, gyorskorcsolya, hódieszka, jégkorong, műkorcsolya, rövidpályás gyorskorcsolya, síakrobatika, sífutás, síugrás, szánkó és szkeleton legjobbjaiával.

Az év másik nagy sporteseménye a **2018-as labdarúgó-világajnokság** lesz, melyet június 14. és július 15. között

Oroszországban rendeznek meg. Magyarország nem lesz ott, Szerbia pedig Svájjal, az

ötszörös világbajnok Brazíliával és Costa Ricával került egy csoportba.

2015. szeptember 18-án megkezdődött az 1000 napos visszaszámlálás a foci-vb-re

Tudod-e?

Az északi sarkkörön a síelés megjelenése az időszámításunk előtti időszakra tehető. A síelésnek számos változata ismert, például a lesiklás, sífutás, gyorsízés, vadsízés stb. A szó eredeti, norvég jelentése „hasáb”, ami valószínűleg arra utal, hogy a sílécet eleinte fahasábból állították elő. Kb. 8 évvel ezelőtt terjedt el a babapiskótára emlékeztető ún. „carving” léc, mely megkönnyíti a kanyarodást, a helyzetváltoztatást.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Jelige: „Ginger”

Kedves Bizi! Hetedikes lány vagyok, akit (gondolom furcsán hangzik) nemigen érdekelnek a fiúk. Habár – szerelmes vagyok az egyik osztálytársamba. A gondom az, hogy a szomszédos osztályban van egy bukott srác, aki, úgy látszik, belém van zúgva! Bárhogy igyekszik is, de nem az esetem! Valójában annak a másik fiúnak az igazi ellentéte! Az is zavar, hogy tőlem a fiú sokkal, de sokkal alacsonyabb. A vállamig ér. Nem valami szimpatikus alak, ráadásul viselkedni sem tud. Az illemlről életében még nem hallott! Bármit mondok neki, elereszti a füle mellett, és folytatja a hülyeségeit. Szóltam az igazgatónak is, hogy tegyen már valamit, de őt ez az ügy nem érdekelte. A szülei meg azt mondják, hogy ne izguljak, megoldódik majd az ügy. Meg hogy én biztosan meg tudom oldani. Próbáltam már ezt-azt, de nem ért semmit: sem a szép szó, sem a verés, egyszerűen semmi! Már látni sem bírom az alakot! Gyűlölöm és szeretnék megszabadulni tőle! Kérlek, adjál tanácsot, mit tehetnék!

Válasz:

Lássuk csak sorjában, hogy mi is a gond! Van egy tini lány, akibe belezúgott egy másik tini, egy srác, aki rossz fiúnak számít, vagyis a „rosszakrossza”. Sajnos nem írtál arról, hogy hogyan mutatja ki a fiú azt, hogy olyan nagyon szerelmes beléd, és milyen az a viselkedés, amivel üldöz téged. Ha erről többet tudnánk, sokkal hatékonyabb megoldások juthatnának eszünkbe. Egyet sajnállok, hogy a felnőttéltől nem kaptad meg azt a segítséget, amire számítottál, de sokszor a felnőttek nem úgy látják a dolgokat mint a tinik, és a gond sokszor szerintük nem olyan nagy, hogy be kelljen avatkozniuk. Ami a „rosszakrosszát” illeti, ő is csak egy ember, aki arra vágyik, hogy észrevegyék a létezését, emberszámba vegyék, tartozni is szeretne valahova, azt szeretné, hogy szeressék. Ezek nagyon fontos emberi szükségletek, de ő, úgy látszik, az igényeit nem a legmegfelelőbb formában és módon szeretné kielégíteni. Ami a problémád megoldását illeti, lényegében több pozitív dolog is van benne számodra. Az első és legfontosabb az, hogy a fiú nem az osztálytársad, így nem kell egész napot együtt tölteni vele! :) Másodszor, az iskola területe igen nagy, így lehetőség van arra, hogy elkerüld, hogy ritkán fuss vele össze, kevesebb alkalmat adva arra, hogy a vonzalom-kinyilvánítási szertárát rád zúdítsa. :) A barátnőiddel, amikor csak tudjátok, változtassátok meg az útvonalakat hazafelé, és ha összefogtok, többen vagytok együtt, nem lesz alkalma egyedül lenni veled. :) Mivel a kommunikáció minden formáját megpróbáltad vele (szép szó, verés, beszélgetés...), csak egy dolog marad hátra, ami viszont nehezebb lesz, mégpedig az, hogy a lelki büntetés legnehezebb formáját alkalmazzd, az ignorálást, azt, hogy levegőnek nézed, mintha nem is létezne. Nem reagálsz a közeledésére, nem reagálsz, ha szól hozzád, nem viszonzod, ha rád néz. Fontos, hogy ne kezdjétek el vihogni, amikor odajön hozzátok. Ne szóljatok vissza neki, még akkor se, ha begurul mérgében, hogy nem kapja meg a várt figyelmet. Ha nem kap sem pozitív, sem negatív megerősítést a viselkedésére, előbb-utóbb lekopik. :) És végezetül, ha ez sem segít, nem marad más hátra, mint hogy várd a tanév végét, amikor ő már kiöregszik az általános iskolai oktatásból.

Jelige: „Hópihe”

Kedves Bizalmas sorok! 14 éves lány vagyok, és egy igen furcsa kérdés van. A problémám a saját kereszttestvérem. Egy olyan lány, aki elszakított a barátomtól. Nem tudom, hogyan, de elhitette vele, hogy én más szeretek. Sajnos a fiú bedőlt neki, és szakított velem! De ez sem volt neki elég, hanem most azon dolgozik, hogy az egész osztályomat ellenem fordítsa. Sajnos, osztálytársak vagyunk. Szerintem mindenfelét hazudik nekik, mert nem úgy viselkednek velem, mint régen. Mit csináljak, hogy végre békén hagyjon ez az álnok kígyó?! Látni sem bírom! Azt vettem észre, hogy amelyik fiúnak megtetszem, arra ő rögtön rászáll. Meg is fenyegetett többször is, hogy megver. Elmondtam a szülemnek, és ők megtették minden tőlük telhetőt. Az a legszörnyűbb az egészben, hogy sehogy sem tudok szabadulni tőle! Mit tegyek, hogy leszálljon rólam? És mit tegyek, hogy viaszszerezsem a barátaimat, hogy ugyanúgy viselkedjenek, mint régen???

Mit csináljak? Segíts!

Válasz:

Kedves Hópihe!

Fel a fejjel! Ne csüggedj! Ne merülj el a keserűségben a kereszttestvéred miatt. Remélem, könnyít rajtad az a tény, hogy ennek a lánynak valami miatt nagyon fontos vagy, és neked valami olyasmi van, ami neki nincs, különben nem lenne irigy rád. Lehet, hogy a szülei sok mindenben összehasonlítottak benneteket, és benned látják azokat a tulajdonságokat, amelyeket tőle elvárnak, és ezért, ebben az összehasonlításban te vagy a jobb. Ilyen dolgok megtörténnek az édestestvérek között is. A te esetében jó dolognak számít, hogy nem vagytok édestestvérek, és nem családon belüli rivalizálásról van szó. Őt valójában nem kell „testvérednek” tartanod, még barátnak sem, csak egy ismerősnek. A másik jó dolog, hogy nem kell még sokáig túrnod, hisz egykettőre vége lesz a tanévnek és különböző középiskolákba iratkoztok majd. A fiú miatt sem kell nagyon szomorkodnod, mert ha igazán szeretett volna, akkor nem veszi be azt, amit a lány mondott neki, nem szakított volna veled miatta. Ami pedig a barátokat illeti, ők sem mutatkoztak a legszebb oldalukról. Biztos vagy benne, hogy azért maradt még egy-két ember az osztályban, aki nem fordult el tőled, aki szívesen barátkozik, beszélget veled. Barátkozzál velük. És te továbbra is az legyél, aki vagy. Ugyanakkor a szimpátiákkal kapcsolatosan legyél óvatosabb. Ne mutasd ki nyilvánosan, pl. az egész osztály előtt, hogy ki az, aki tetszik. Próbálj meg azokkal is barátkozni, akikkel eddig nem barátkoztál. Jelentkezz be valamelyik iskolán kívüli tevékenységre, táncra, tornára, aerobikra, nyelvtanulásra, művelődési egyesületre stb., ahol újabb ismeretségeket köthetsz, szélesítheted a baráti köröd. A riválisodat pedig ignoráld, tegyél úgy, mintha nem is létezne. Ha látja, hogy a tettei már nem fontosak a számodra, hogy nem tud megbántani, egyszerűen lekopik rólad. És időnként gondolj arra, hogy neked valami olyanod van, ami neki nincs, és ez az, ami nagyon fontos a számára: szülői szeretet, iskolai jó eredmény vagy valami más.

Jelige: „Trió”

Kedves Bizi!

Hetedikes lányok vagyunk. Nekem két nagyon jó barátnőm van, mindkettőt nagyon szeretem, annak ellenére, hogy totalisan különböznek egymástól. Az egyik nyugodt, jót lehet vele beszélgetni, a másikkal viszont jókat lehet hülyülni, totalisan szórakoztató. Az utóbbi időben akkor jelentkezik gond köztünk, amikor mind a hárman együtt vagyunk. Régebben jól mentek a dolgok, nem volt köztünk probléma, de pár hónapja pokoliak az együttlétek. Ők ketten állandóan marakszanak, szemtelenek egymással és durvák. Próbáltam már igazságot tenni köztük. Akkor meg valamelyikük rám haragszik meg. Az is az igazsághoz tartozik, hogy a nyugodtabb természetű barátnőm húzza általában a rövidebbet. Mindkettővel szeretek együtt lenni, és mindkettőjükkel továbbra is szeretnék barátkozni! Félek, hogy előbb-utóbb senki senkivel nem fog barátkozni! Mit tegyek?

Válasz:

Sajnos megtörténhet a legrosszabb forgatókönyv is, hogy senki senkivel nem tud majd tovább barátkozni. Ez benne van a pakliban – ahogy mondani szokás. Úgy látszik, te megpróbálsz kettőjük között fenntartani az egyensúlyt, sokszor békítő szereped van. Lehet, hogy hatásos lesz, ha legközelebb, amikor mind a hárman együtt lesztek, elmondod nekik, hogy hogyan érzed magad ebben a helyzetben, és te hogyan látod a dolgokat. Lehetséges, hogy utána abbamaradnak a veszekedések. Ha nem tévedek, mindennek a hátterében a féltékenység zöld szemű sárkánya csücsül, és mérgezi a környezetet. Hogy pontosan mire mire ébred fel a féltékenység köztük, ti tudjátok a legjobban. Jó lenne azon is elgondolkodnod, hogy az emberek az idő múlásával megváltoznak, változnak az igényeik, érdeklődési körük, a szükségleteik stb. Ez a tiniknél sokkal erőteljesebben jelenik meg. Elég, ha belegondolsz abba, hogy csak egy évvel ezelőtt mi érdekelt, miről beszélgettél velük, és mi a helyzet ma. Lehet, hogy a féltékenység mellett ez a tény is megkeveri a dolgokat. Bennem az a gondolat is megfordult a leveledet olvasva, hogy miért is barátkozol olyan valakivel, aki szemtelen és durva a másikkal. Biztos lehetsz-e abban, hogy holnap nem te leszel abban a helyzetben, amelyikben most a „nyugodt” barátnőd van?! Azok, akik durvasággal, szemtelenséggel, agresszivitással oldják meg a problémákat, ritkán változnak meg. Hosszú időre van szükségük, hogy megértsék, hogy ezzel a viselkedési móddal az életben semmi jó nem érhető el.

Foglald le magad szakítás után

Szakítás után nehéz olyan tevékenységet találni, amivel lekötheted a figyelmedet, hogy ne folyamatosan arra gondold, mit kellett volna másképp csinálnod. Néha csak egy kis figyelemelterelésre van szükséged, hogy segítsen átvészelned a nehéz időszakot.

Például találkozz a barátaiddal, vagy találd meg egy új hobbit! Az sem árt, ha többet foglalkozol magaddal! A családdal töltött idő is segíthet, nem utolsósorban ha többet mozogsz. Még egy bevált tipp: segíts másoknak! A legjobb módja annak, hogy jobban érezd magad, ha **segítesz másoknak**, és megpróbálsz boldoggá tenni őket. A **szakítás** nagyon nehéz időszak, de miért nem próbálsz a lehető legtöbbet kihozni belőle, és miért nem fordítod ezt az időszakot arra, hogy jobb emberré válj?

Ugye, elgondolkodtató!

TESZT

Hogyan éled túl a szakítást?

1. Milyen legyen az igazi?

- a) Legyen vicces és szórakoztató. (5 pont)
- b) Legyen temperamentumos, tüzes. (4 pont)
- c) Ne legyen rámenős. (1 pont)
- d) Legyen rengeteg barátja. (2 pont)
- e) Legyen rugalmas, alkalmazkodó. (3 pont)

2. Ha szombaton este nem mész bulizni, mivel töltöd otthon az idődet?

- a) Áthívom a barátnőimet ottalvós bulira. (1 pont)
- b) A neten lógok. (2 pont)
- c) Tanulok, olvasok. (3 pont)
- d) Megnézek néhány filmet DVD-n. (4 pont)
- e) Semmivel, csak alszom és pihenek. (5 pont)

3. Randira hív egy fiú/lány, de te már korábban megígérted a barátnődnek a mozit arra az estére. Mit csinálsz?

- a) Mérlegelem a szitut: ha nagyon tetszik a srác, nem hagyom ki. (5 pont)
- b) Lemondom a csajos találkát: a barátnőm biztosan megérti majd. (4 pont)
- c) Megmondom a fiúnak, hogy már van programom. (3 pont)
- d) Azonnal igent mondom a randira. (2 pont)
- e) Felajánlom neki, hogy csatlakozhat a mozizáshoz az egyik barátjával. (1 pont)

4. Miért szakítottál a kedveseddel?

- a) Mert mindig veszekedtünk. (2 pont)
- b) Mert soha nem találkoztunk. (3 pont)
- c) Mert megtudtam, hogy más tetszik neki. (4 pont)

d) Mert beláttuk, hogy nem illünk egymáshoz. (5 pont)

- e) Mert nagyon különbözőek voltunk. (1 pont)

5. Mások szerint ilyen vagy:

- a) Független, szabad és laza. (1 pont)
- b) Céltudatos és határozott. (3 pont)
- c) Gondoskodó és figyelmes. (5 pont)
- d) Ragaszkodó és hűséges. (4 pont)
- e) Okos, vicces és kedves. (2 pont)

6. Mi lenne az első kérdésed a randin?

- a) „Szóval, mikor is szakítottál a barátnőddel?” (5 pont)
- b) „Tudtad, hogy sok közös ismerősünk van?” (2 pont)
- c) „Komoly kapcsolatot keresel?” (4 pont)
- d) „Mit csinálsz majd öt év múlva?” (3 pont)
- e) „Nincs valami jó buliötleted?” (1 pont)

7. A legújabb hollywoodi szimpátiád...

- a) Justin Timberlake. (5 pont)
- b) Chace Crawford. (4 pont)
- c) Nick Jonas. (1 pont)
- d) Ashley Tisdale. (3 pont)
- e) Vanessa Hudgens. (2 pont)

8. Az iskola leghelyesebb fiúja/csaja téged hív randizni. Kinek mondd el először a nagy hírt?

- a) Annak, akinek szintén tetszik ez a személy. (1 pont)
- b) A nővéremnek/bátyámnak: kölcsönkérek tőle egy pólót a randira. (4 pont)
- c) Az anyukámnak: vele mindent megbeszélek. (3 pont)
- d) A volt páromnak. (2 pont)
- e) A legjobb barátnőmnek/ barátomnak, hiszen ő mindent tud rólam. (5 pont)

Értékelés

34–40 pont: Újrakezdő

Nem az a fajta vagy, aki nagyon csüggedne egy szakítás után: máris megjelenés néhány buliban. Nem ülsz otthon, ha éppen úgy hozza a sors, hogy egyedül vagy. A jelszó: most vagy fiatal.

27–33 pont: Nyíltszívű

Szerelmes vagy a szerelemben, és rosszul érzed magad, ha nem lehetsz valaki mellett. Ezek a társfüggőség jelei, ezért legyél nagyon óvatos. A hirtelen fellángolások nem mindig tartósak.

20–26 pont: Érett hozzáállás

Egy szakítás sem jelent olyan nagy katasztrófát, mint amilyennek sokan látják. Egy kis keménység jól jön ilyen helyzetekben: fontos, hogy éretten állj hozzá!

14–19 pont: Függő

Szakítás? A legnagyobb tragédia, ami megtörténhet veled. Ha már megtörtént, akkor rengeteget rágódsz, de ezzel csak magadnak ártasz. Egy idő után meg kell értened, hogy ami elmúlt, az elmúlt. Add ki, írd ki, vagy beszéld ki magadból a fájdalmat, amíg jobban nem érzed magad.

8–13 pont: Okos szingli

Az élet arról szól, hogy minden pillanatát élvezd. Fiútéren egyébként is magasra teszed a léceket, ezért cseppet sem keseredsz el, ha éppen nincs valakid. Nem akarsz csak azért összejönni egy fiúval, hogy ne legyél egyedül. Ha viszont elkötelezed magad valaki mellett, akkor az illetőnek legalább három nyelven kell beszélnie...

A karácsony szimbólumai

A karácsonyhoz hasonló ünnepek már az ókorban is léteztek. A keresztények tették először hivatalos ünnepé, melyet kezdetben januárban tartottak. Időpontja a negyedik század végétől helyeződött december 25-ére. A 16. században a reformáció hatására kezdett egyre inkább elterjedni a karácsony. Ekkor már az emberek az otthonukban is karácsonyfát állítottak, melyre különböző szimbolikus díszeket helyeztek.

Fenyő

Már a kereszténység előtti időkben is mágiikus erejűnek vélték az örökzöld fenyőfákat, mivel ezek a téli hidegben sem fagynak meg, és zöld leveleiket sem veszítik el. A fenyő a keresztények szerint az örökkévalóság szimbóluma, a háromszög a Szentháromságra utal, illetve az emberi élet céljára, a mennyországba kerülésre.

Gömb alakú díszek

A gömb a teljességet jelképezi, a gömbdíszek pedig a Földet és a bolygónkat körülvevő kilenc másik égitestet szimbolizálják. Fontos ezért, hogy legalább kilenc gömbdísz biztosan legyen a karácsonyfán.

Ragyogó csillag

Amíg a gömb alakú díszek a bolygókat jelképezik, addig a csillag – csúcsdísz formájában a karácsonyfa tetején – a Nap szimbóluma. A keresztények szemében egyben a Jézus születését jelző betlehemi csillag jelképe.

Színek

Az ezüst árnyalatai a Hold szimbolikus színei. Egyben a gazdagság színe is, ezért érdemes néhány ezüstszerű gömbdíszel is ékesíteni a karácsonyfát. Az arany és az ezüst a férfi és a nő, valamint a Nap és a Hold színe. A gazdagságot idézi, ezért minél több van belőlük a fán, annál szerencsésebb évre számíthat az ember. A piros a termékenység, az élet és a halál, az Új-szövetségben pedig a bűn, az engesztelés, a vezeklés, valamint az áldozat jelképe. A karácsony egyik legkedveltebb színe, mellyel azonban óvatosan bánj: a túl sok piros feszültséget kelt.

Szaloncukor

Ez a hagyományos édesség, mely az angyalokat és szenteket testesíti meg, nem hiányozhat egyetlen karácsonyfáról sem. A szaloncukor francia eredetű őse már a 15. században megszületett, Magyarországra a 19. században jutott el német közvetítéssel.

Csillagszóró

A ragyogó fényű csillagszóró a betlehemi csillag jelképe, mely Jézus születésének hírnöke volt, és amely mutatta az utat a napkeleti bölcseknek. A csillagszóró mellett a folytonosan fellángoló, majd kihunyó élet szimbóluma.

Dió

Kezdetben nem díszítették olyan pazar módon a karácsonyfát, mint manapság. Csupán termések és szalagok kerültek rá. A dió ma is fontos karácsonyi jelkép: a bölcsességet szimbolizálja.

Alma

A karácsonyfát a néprajzkutatók összefüggésbe hozzák a Tudás fájával, melyről Ádámnak és Évának nem lett volna szabad ennie. Karácsonykor az alma az eredendő bűnre és a tudás megszerzésére emlékeztet.

Gyertya

A gyertya a keresztény vallásban Jézust jelképezi. Miközben fényt ad, maga is megsemmisül, ahogyan Jézus is meghalt azért, hogy halálával megváltsa az emberiséget. A láng, a kanóc és az olvadó viasz a Szentháromságnak felel meg, a test, a szellem és a lélek együttese.

Ünnepi gondolatok

Szent ünnep van, gyújtsd a lángot, Dúdold boldog dallamot, kívánj szívből szép világot, Kívánj békés holnapot, lásd a mosolyokon át a gyönyörű csodát, A szívek fénylő angyalát, égen földön várnak ránk. (NOX)

Sokkal értékeesebb a magad alkotta ajándék. – Amíg készíted, mindig arra gondolsz, akié lesz. Nem egy pillanat csak, amíg megveszed, hanem hosszú órák, esték, amíg elkészülsz. Ezalatt beépül az ajándékba a szereteted is. (Kálnay Adél)

A bent didergő éjszakát/sejlő fényre-mény fűti át/szív öröme feldereng/benső béke csöndje cseng/nyugalom derűje száll/s angyalok ideje jár. (Ara Rauch)

Ezt teszi a karácsonyfa. Furcsa kis érzelmekapukat nyit meg az emberben. (Al Ghazali Hesna)

A karácsonyi csoda a szívedben lakik. (Polar Express című film)

Minden szívből szóló karácsonyi ének, a kandalló ropogása és melege, az ünnepi ebéd, a beszélgetés és nevetés, minden képeslap, amit egy barát vagy a család küldött, minden, amit ebből meghallunk, és ami elgondolkodtat bennünket, az maga a szeretet. (Noreen Braman)

Harang

A harang az angyalok érkezését jelzi, és a karácsony hangulatát idézi. Hangja rezgésbe hozza a levegőt, és ezzel pozitív energiával tölti meg környezetét. A pogányok démonűző hatást tulajdonítottak neki.

Szupergyors frizuraötletek szilveszterre

Nem kell ahhoz órákig a fodrászszékben ülnöd, hogy különleges hajkoronával tündökölj az év utolsó partiján. Íme néhány villámgyors ötlet, amellyel te magad is felturbózhatsz a hajkoronádat szilveszter estére.

Loknik

A vonzó fürtökért elsőként dolgozz el a nedves hajtöveken egy kis volumennövelő habot, majd hajtsd előre a fejed, és szárítsd rövid ideig a hajad! Ezt követően készíts választékot! A lány loknikhoz a legjobb, ha középvasasztékot fésülsz, ám ha a '40-es, '50-es éveket idéző hullámokat szeretnél, készíts féloldalas választékot! Legvégül jöhet egy kis fényt adó fixáló.

Bubi-királynő

Brigitte Bardot feltupírozott hajkoronái fantasztikusan passzolnak az ünnepi alkalmakhoz. Ehhez a frizúrához a legideálisabb a félhosszú haj. A hajmosást követően körkéfével szárítsd át a hajadat, igyekezz már ennél a folyamatnál is minél jobban megemelni a hajtöveket! Ha megvagy a szárítással, kezd el tincsenként feltupírozni a hajad, közben a hajtövekre fújhat szűk hajtűket is! A homloknál formázd a frizurád U-alakban, a többi tincset pedig óvatosan kefeld át, majd csavard meg, és rögzítsd hajtűkkel a tarkódhoz. Ügyelj rá, hogy a végeredmény ne legyen olyan, akár egy madárfészek a fejed tetején! Egy masnis hajpántot is tehetsz a hajad első részébe.

Díszíts kedvedre

Ha turbógyors hajszépítésre vágysz, dobod fel a frizurádat sikkos kiegészítőkkal. Ezen a télen reneszánszokat élük a különböző tollakkal, kristályokkal, csipkével és virágokkal díszített hajcsatok és hajpántok. Az egyenesre szárított frizurádba szilveszterkor szinte bármit bele-tűzhetsz. A hajbavalódat gondosan igazítsd a ruhád stílusához.

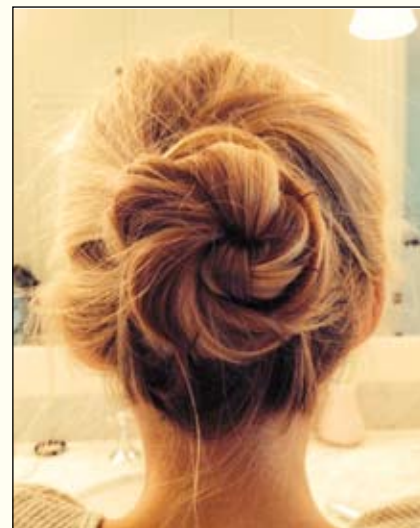
Dívás csiga

Ez a frizura néhány szempillantás alatt elkészíthető. Csupán egy hajgumira és néhány hajtűre lesz szükséged. Az aprócska konty leginkább a sima tincseken mutat jól. Elsőként tehát dolgozz bele a hajadba kevés hajsimító szérumot, különös gondot fordítva a hajtövekre. Ezt követően fésüld a hajad egyszerű lófarokba a tarkód felett, és fogd össze vékony

gumival, majd sodorj egyet a copfodon, tekercsd fel a gumi köré, és rögzítsd hullámcsatokkal. A lényeg, hogy legyél nagyon precíz, ennél a frizuránál a legfontosabb, hogy egyetlen szál se lógjon ki.

Extrém tincsek

Rövid a hajad? Semmi okod bánkódni. Egy jó fazonból bármikor készíthetsz elbűvölően nőies, ünnepi frizurát. Használj volumennövelő sampont és dúsító hajformázó habot, majd közepes méretű körkéfével kezd el egy irányba szárítani tincseidet. Ha a hajad kissé hosszabbra van hagyva a fejtetőn, fésülj féloldalas maxifrufrut/siskát, amelyet most loknikba is formázhat, a fejtetőn pedig borzold össze a hajad egy kis zselével!

Ne dőlj be teljesen a divatnak!

A divat a második legszennyezőbb iparág lett a világon

Nincs egy rongyom! Kevés nő lehet, akinek a szájából ne hangzott volna már el ez a mondat, miközben egymás után hajigálja ki a szekrényéből a ruhakölteményeket, majd újabbakat vásárol.

A divat háromhavonta változik, egyre több öltözetet vásárolunk, a világ ruhaipari termelése 2000 és 2014 között megduplázódott. A távol-keleti gyáraknak köszönhetően rendkívül olcsón hozzájuthatunk egy-egy divatosabb darabhoz – az már más kérdés, hogy milyen minőségűek.

Szomorú valóság, hogy a megvásárolt textilek egy részét nem is viseljük, miközben fogalmunk sincs arról, hogy a divat az olaj után a második legszennyezőbb iparág. Mindenki tudja, hogy a világon az egyik legnagyobb hiánycikk az ivóvíz, de azt már nem, hogy egy pamutpóló elkészítéséhez 2700, egy kiló farmernadrághoz (a gyapottermesztéstől a késztermékig) pedig 10 850 liter víz szükséges.

S akkor még nem említettük a rengeteg permetezőszert és műtrágyát, amit a gyapottermesztéshez használnak, továbbá a textilek előállításához szükséges számtalan káros anyagot.

– A mérgeanyagok nemcsak a környezetet szennyezik, közvetlenül a termékekbe is bekerülnek. A Greenpeace 2011-ben 15 világmárka, többek között az Adidas, a Calvin Klein, a H&M, a Lacoste, a Nike és a Puma ruháiban talált káros vegyi anyagokat. A környezetvédelmi szervezet 18 országban vásárolta meg nagy ruházati cégek Kínában, Vietnámban, Malajziában és a Fülöp-szigeteken gyártott darabjait, és a minták kétharmadában találtak NPE-t: nonilfenol-etoxilátot. A nonilfenol, ha élő szervezetben gyűlik fel, hormonális zavarokat okoz, veszélyezteti a termékenységet és a növekedést. Európában az NPE-k használatát már nem engedélyezik a textiliparban, de Kínában még alkalmazzák a textiliák előállításakor tisztítószerként.

Mit tehetünk?

Svájcban, Németországban és Ausztriában például egyre népszerűbbek a ruhacserék, vagyis a megunt ruhákat egymás között cseréberélik a tulajdonosaik. Másrészt egyáltalán nem szégyen a turkálókban válogatni, a fejlett országokban már ez is a tudatos vásárlás szerves része lett. (Szabad Föld)

Nem árt tudni

– Nyugat-Európában az új ruhadarabokat átlagosan öt hétig viselik.

– A világon évente 80 milliárd ruhát gyártanak, négyszer annyit, mint 20 évvel ezelőtt.

– Az angol nők ruháinak jó része árcímekével együtt kerül a second hand boltokba, vagyis fel sem vették egyszer sem.

– A műszálas textil 200 évig nem bomlik le.

Adni jó

Mit ajándékozzak az osztálytársamnak?

Az ünnepek közeledtével szinte minden közösséget kérdések, dilemmák sokasága foglalkoztat: „Kit lepjek meg?”, „Mit vegyek?”, „Csak ki ne derüljön!”, „Nincs ötletem!”, „Biztosan örülni fog majd neki” és így tovább. Te is dilemmázol? Többféle okból is nehézséget okozhat, hogy milyen ajándékot vegyél az osztálytársadnak karácsonyra.

Van, amikor az osztály úgy dönt, hogy megajándékozzátok egymást, méghozzá úgy, hogy igazságosan kihúzzátok egymás nevét, és ki kit húzott, annak vesz egy kis apróságot. Az ilyen helyzetekből nehezen tudod kihúzni magad. Hiába érzed azt, hogy te ezt a hátad közepére nem kívánod, vagy hogy ez az utolsó dolog, amire költenél a kevéske zsebpénzedből, ha az osztály demokratikusan megszavazta, illik részt vened benne.

A véletlenszerű húzásokkal az a baj, hogy olyat is kihúzhatsz, akit nem nagyon ismersz, vagy egy olyan osztálytársadat is, akit szó szerint ki nem állhatsz. Mit tegyél ilyenkor? Először is, biztosan megbeszéltetek az osztállyal közösen egy jelképes összeget, amit mindenki maximálisan költ az ajándéokra, hogy ebből később ne legyenek félreértések. Ha az, aki neked jutott, nem az egyik kedvenced, és nem szeretnél neki semmi személyeset venni, akkor valami kedves, semleges ajándékot vásárolhatsz neki. Ez abban az esetben is jó, ha olyasvalakit húztál, aki távol áll tőled, akit nem ismersz. Jó választás lehet, attól függően, hogy fiúról vagy lányról van-e szó: gyertya, csokoládé, karácsonyi bögre, valamilyen vicces mikulásos zokni, toll, határidőnapló, karácsonyi vásárokból kapható apró ünnepi dísz tárgyak, ajtóra tehető kis kopogtatók, asztaldíszek.

Ha olyan osztálytársadnak ajándékozol, akit jól ismersz, akivel esetleg barátok is vagytok, akkor sokkal könnyebb dolgod lesz. Olyasvalakinek ajándékot venni, akit szeretsz és ismersz, nagyon könnyű. Tudod, mit gyűjt, miket olvas, mi a kedvenc zenéje vagy filmje, tudod, mi foglalkoztatja, mi a hobbija, vagy épp mire van szüksége.

Ha a ti osztályotokban nincsen közösen megbeszélte ajándékozás, akkor is biztosan gondolkodtál már azon, hogy egy-két hozzád közel álló osztálytársadnak, barátodnak, mit vegyél karácsonyra. Meg akarod lepni őket valamivel? Egyáltalán szerinted egy barátságban szükség van erre? Ez valóban nehéz kérdés.

Nincs szükség arra, hogy drága, de semmitmondó ajándékokkal bizonyítsátok egymásnak a hűségeteket. Mert nem ebben rejlik a lényeg. Hanem abban, hogy számíthattok egymásra a legnagyobb bajban is, akár az éjszaka közepén is. Hogy megértitek egymást, és ha kell, visszahúzzátok a másikat a szakadék széléről. Hogy, ha kell, megosztjátok egymással azt, amitek van.. Karácsony táján sokan érzik azt, biztosan te is, hogy adni „kell”, adni „illik”. Ez nem így van. Adni egyszerűen jó. Szeretetből, barátságból, szerelemből adni a másiknak. Nemcsak azért, mert karácsony van. Ha szeretnél ajándékot adni a barátaidnak, készíthetsz nekik valamit saját magad, vagy meglepheted őket valami aprósággal. Ha nem tudsz ajándékot adni, akkor adj mást: egy ölelést, bizalmat, hűséget, barátságot, szeretetet. Tudnod kell, hogy ez is elég, legalábbis egy igaz barátságban elégnek kell lennie.

Akkor most még egyszer: egy barátságban szükség van arra, hogy megajándékozzuk egymást karácsonykor? Nincsen szükség rá, de ha jólesik, és meg tudjuk engedni magunknak, tegyük meg...

A karácsonyfa története

Manapság szinte nincs olyan ház, ahol ne jelképezné a karácsony közeledtét fenyőág, és magát az ünnepet az, hogy karácsonyfát állítanak. A XIX. század második felétől lett népszerű, de először csak nemesi családokban. Később egyre többen kezdtek el kisebb fenyőágakat díszíteni, és a szegényebb rétegekhez is eljutott az ünnep varázsa.

Ahogy múlt az idő, úgy változtak a díszítési technikák. Régebben inkább igazi gyertyát helyeztek el a fenyőfa ágain, újabban már elektromos égők lepik el a fákat. A legenda szerint a kis gyertyák a karácsonyfa ágán a háromkirályoknak mutattak utat a kis Jézus megtalálásához.

Régen a díszek is egyszerűbbek voltak, és mindenki számára elérhető dolgokból készültek, pl. textilekből és termésekből (dió, alma).

A szaloncukor csak később terjedt el, a két háború között házilag készült édességként került a fa alá vagy a karácsonyi asztalra, és onnan végül magára a fára. A karácsony fontos kelléke még a csillagszóró, melyet a gyerekek előszeretettel használnak, hiszen szépen csillog és meghitté varázsolja a szobát! A fákon mostanság sok-sok műhóval bevont toboz és szép színes üveg, vagy éppen selymes anyaggal bevont dísz kap helyet. Sokan választanak egy-egy szint karácsony közeledtével, és olyan színbe „öltöztetik” fel a fát.

Szokásos párosítás az ezüst-kék, a piros-arany, a sárgászöld-fehér. Persze nem kell ragaszkodni a divathoz, egy karácsonyfa úgy is szép, ha azt akasztunk rá, ami jólesik, és egy boldog és szeretetteljes családdal álljuk körbe!

Kreatív csomagolási tippek – ha sütit ajándékozol

Igazán találó ajándék lehet valami édeset adni a szeretteidnek – például sütit! A legjobb, ha kreatívan csomagolod, nyerj ihletet a következő tippekből!

1. Kínai ételdoboz

Tedd a sütit egy fehér kínai kajás dobozba, majd a dobozt vond be színes papírral. Előveheted a kreatív énedet is, és ragaszthatsz

rá extra díszítésként csillagokat, minidiszeket, csengőket.

2. Cserepes süti

Fess be cserepeket aranyra vagy ezüstre belül, esetleg kívül is, majd különböző színnel csíkozsd be. Ha a cserép belül is megszáradt, béleld ki papírral, majd rakd bele a finom sütit. Végzetül a papírra köss egy színben passzoló szalagot, esetleg apró díszekkel is feldobhatod!

3. Akár a nagyi lekvárja...

Tölts meg egy üres lekváros üveget süttikkel, majd díszítsd szalaggal, csengővel vagy téli figurákkal. Tehetsz a kupakra hőembert, télapót, rénszarvast, ami tetszik – emlékezetes és kreatív ajándék lesz!

4. Télapó zoknijai

A karácsonyi időszakban rengeteg színű, méretű és díszítésű zoknit kaphatsz a legtöbb boltban vagy az utcai vásárokon. Mint gyors, de mégis kreatív csomagolási megoldás is

funkcionál, így a kész sütit is belerakhatod. Ezzel az aranyos ajándékkal biztosan a szeretteid szíve középebe találsz – hajrá!

5. Környezetvédő süticsomagolás

Használj barna papírszatyrokot csomagolópapírként, így környezetkímélő, mégis jól mutató csomagolási megoldást választhatsz! A szatyrokra fess valamit, vagy tegyél szalagokat! A száraz sütit tedd műanyag dobozba, így nem fognak összetörni és morzszálódni.

Körmeök ünnepi díszben

Szeretnéd feldobni picit a körmeid az ünnepekre, de nem tudod, hogy milyen színben pompázzanak a körmeid? Pedig nem is nagy talány: hát a karácsony színeiben!

Íme néhány cuki karácsonyi minta, segítség gyanánt. Norvég mintás pulcsiban, sálban, harisnyában járunk, hópihékkal és műhóval dekoráljuk az ablakot, világító mikulás és rénszarvas van az udvarokon, mindenhol narancs és fahéj illata áradozik. Ha ennyire körülvesz minket a karácsonyi láz, akkor miért ne lehetne éppenséggel még a körmünk is karácsonyi mintás? Adunk is rögtön néhány tippet, hogy milyen lehetne a manikűröd az ünnepekre. Te melyiket választanád?

KÉSZÍTSD EGYEDÜL!

Illatos karácsonyi gyümölcstál

Adíszerre farigcsált narancsok, citromok és lime-ok (zöld citrom) nemcsak igen mutatósak, de fantasztikus illatuk is körbelengi az egész lakást.

Vegyük elő legjobb barkácsstudományunkat, és bátran használjuk fantáziánkat ehhez a különleges asztali díszhez.

Elkészítés:

- Készítsd elő a gyümölcsöket, és mosd meg őket jó alaposan.
- Ceruzával rajzold meg a kívánt mintákat (csíkokat, cakkokat, hullámokat stb.).
- Ezután jöhet a minták kimetszése. A kontúr mentén egy zöld-ségtisztító késsel, linómetszővel vagy narancshámozóval vágd ki a mintát, de arra vigyázz, hogy a kezed ne sérüljön, és ne ejts túl mély bevágásokat. A mintáknak csak a fantáziád szabhat határt.
- A díszített, friss citrusillatot árasztó gyümölcsöket helyezd egy nagy tála.

Karácsonyra folytatások

Az idei karácsonyi időszakban több filmnek is folytatása jelent meg. Az alábbiakban utánajárunk, mely filmeknek készült el karácsonyra a második része, eközben pedig találkozhatunk néhány furcsa családdal is.

A mackó ajándékot keres

A Paddington második részében mindenki kedvenc macija, a dédelgetni való Paddington boldogan éldegél a Brown családdal Windsor Gardensben, ahol az előző részben talált otthonra. Paddington csupa szív és vidámság, amerre csak jár mindenkinek kedveskedik, így nem csoda, hogy roppant népszerű a helyiek körében. A kis mackóra viszont nagy feladat vár: közeleg szeretett nagynénje, Lucy századik születésnapja, ezért méltó ajándékot kell szereznie. Amikor Mr. Gruber régiségboltjában észrevesz egy különleges könyvet, azonnal tudja, hogy az a legjobb ajándék. Mivel azonban a könyv nincs ingyen, lelkes hősünk furábbnál furább munkákat vállal el, hogy megvehesse. Csak-hogy a könyvet ellopják, így Paddingtonra és Brownékra vár, hogy leleplezzék a tolvajt. No, de hol van itt a karácsony? Először is: az idén júniusban elhunyt Michael Bond, a Paddington-könyvek és -történetek szerzője, 1956 karácsonyán a paddingtoni vasútállomás közelében, egy üzlet polcán egy magányosnak tűnő játékmackót pillantott meg és megvette akkori feleségének. Ebből kiindulva, a mese történetében Brownék eldöntik, hogy Paddingtonnak két születésnapja lesz egy évben, mint Erzsébet királynőnek. Az egyiket június 25-én tartják, a másikat karácsonykor, mert nem tudják, hogy valójában mikor született a mackó. Másodszer: az Egyesült Királyságban az idei karácsonyi reklámok szezonja a Paddington maci és a karácsonyi látogató című rövidfilmmel indult, a bemutatását követően pedig a Paddington 2 előtt vetítik a mozikban.

Megjötték a nagypapák is

A mozik már nagyban vetítik a sztárszínészeket felsorakoztató Daddy's Home, azaz Megjött apuci második részét, amelyben Brad és Dusty (Will Ferrell és Mark Wahlberg) barátok és úgymond apatársak lettek. Minden simán megy, amíg Dusty régi motoros keménykötésű apja, Kurt (Mel Gibson) és Brad lágy érzelmű apja, Don (John Lithgow),

azaz a nagypapák meg nem érkeznek a karácsonyi ünnepekre. A nézetkülönbségek hamar megmutatkoznak, Dustynak és Bradnak pedig nagy megpróbáltatást jelent összehozni a családi karácsonyt.

Megérkeztek a nagymamák is

Az év legvarázslatosabb ünnepén, mikor minden pillanat csupa öröm és boldogság, az anyukák rohangálnak az ajándékok után, napokig főznek és disztik az otthon. Ez ellen lázad fel Amy, Kiki és Karla, akiket a Bad Moms, azaz Rossz anyák második részében, a Rossz anyák karácsonyában is Mila Kunis, Kristen Bell és Kathryn Hahn alakít. A túlhajszoltság ellen az anyukák szabadelvűségükkel válasznak, kevés erőfeszítésből önfeláldozó karácsonyi ünnepet szeretnének megvalósítani. Valamivel azonban nem számolnak: saját édesanyáik felbukkanásával. Márpedig a nagyik szerint a karácsonyt csakis a hagyományokhoz híven illik megünnepelni. Mindez természetesen nagy felfordulást okoz. A nagymamákat Susan Sarandon, Christine Baranski és Cheryl Hines alakítja.

K-pop formációk újdonságai

Dél-Korea felé vesszük az irányt és a k-pop újdonságokból merítve bemutatunk néhány olyan formációt, amely a múlt hónapban jelentette meg második lemezét vagy zenei kiadványát.

Lányok és fiúk

Dél-Koreában némileg szokatlannak számítanak a lányok és fiúk alkotta együttesek, nem is annyira népszerűek, mint a fiú- vagy a lánycsapatok. Egyebek közt ezért jelentett újdonságot a K.A.R.D idei nyári hivatalos debütálása, habár tavaly télen már bemutatkoztak a k-pop rajongóinak egy ún. elődebütálási projektum keretében. A négytagú formációt J.Seph, B.M, Jeon So-min és Jeon Ji-woo alkotja, az első középlemezük Hola Hola címmel pedig még a nyáron megjelent. A középlemez címadó zeneszáma egy igazán frissítő, trópusi, nyári dal. Hasonló hangulatú klip is készült hozzá, amelyet Los Angelesben és Las Vegasban forgattak. A debütálás jól sikerült, a K.A.R.D nagyszámú rajongóra tett szert, akik figyelemmel kísérik, hogy milyen újdonsággal jön elő a négyes. Három hónapot ugyan türelmesen kellett várniuk, nemrég viszont megjelent a formáció második középlemeze, a You & Me. A lemezen hat dal található, az Into You, a Trust Me kétféleképpen a J.Seph & Ji-woo, és a B.M & Somin verzióiban, továbbá a Push & Pull, a Because és a You In Me, amelyhez klip is készült. Mind a dal, mind a klip a szerelmes, mély érzésekről szól, egy interjúban a tagok azt mesélték, hogy a legnehezebb volt úgy tenni, mintha egymás kedvesei lennének. Ugyancsak érzelmekre sikeredett a Trust Me klipje is, amely szintén fellelhető a videómegosztókon.

Vörös és bársonyos

A Red Velvet nemrég mutatta be második stúdióalbumát Perfect Velvet címmel. Az első The Red címmel 2015-ben adták ki, ezt az Ice Cream Cake minialbumuk előzte meg, a második lemez előtt pedig a The Velvet című minialbumot adták ki. A Red Velvet 2014-ben debütált, a formációt ötven alkotják, Irene, Seulgi, Wendy, Joy és Yeri. A The Red-ről a Dumb Dumb című dal emelkedett ki, ehhez készítettek klipet is, a

Perfect Velvet-ről pedig a Peek-A-Boo, amelyet szintén egy videoklip kísér. Érdekes, hogy mindkét albumukkal a stílusukra utalnak, a The Red az élénk, a színes és merész, míg a Perfect Velvet a lágyabb, természetesebb, ugyanakkor kicsit elvontabb oldalukat mutatja be. Emiatt az egy koncepcióba foglalt megnyilvánulás királynői-

ként is emlegetik őket. Ugyanakkor a rajongóik feszült figyelemmel várják, hogy merre irányul tovább az együttes.

Ők 13-an a Seventeen

A Seventeen, illetve SVT 2013-ban már szerepelt nyilvánosság előtt, a hivatalos debütálására azonban csak 2015-ben került sor. A fiúegyüttest valójában 13-an alkotják, a csapaton belül pedig alegységek szerint dolgoznak, a hip-hop alegységet S.Coups, Wonwoo, Mingyu és Vernon alkotja, a vokális alegységet Jeonghan, Joshua, Woozi, DK és Seungkwan, míg a performance alegységet Jun, Hoshi, The8 és Dino. A Seventeen első albuma Love & Letter címmel tavaly jelent meg, nemrég pedig kiadták második stúdióalbumukat Teen, Age címmel. Az album valójában a Seventeen Project harmadik fejezete. Az első egy minialbum volt, majd az alegységek jelentkeztek új zenei anyaggal. A Teen, Age lemezzel érkezett a Clap videoklipje is, a dal pedig azonnal díjat kapott. A Seventeen második albumán tizenhárom dal található.

Anagramma

Csajkovszkij operái

1

NAGYI
NE

2

APÁM
DIKK

3

A JÓ LÓ ÚR
MESÉI

4

TALAJON

A megadott szavak betűit rakd olyan sorrendbe, hogy azokból egy-egy Csajkovszkij-opera címe alakuljon ki.

Lóugrásban

1	2	3
K O R	F GY TY	E R S
Á * Y	R * É	Z * T
N A CS	NY A E	E T E

A lóugrás szabályai szerint fejtse!

Neves kitöltő

1	A	G	D	A
2	L	O	N	A
3	L	Á	R	A
4	L	R	I	K
5	E	O	N	A
6	R	P	Á	D
7	A	N	Y	I

Pótold az első betűket úgy, hogy minden sorban egy név alakuljon ki. A megfejtés a kiemelt oszlopba kerülő nyolcadik név.

Megfejtések – Fenyőfa: KARÁCSONY ESTE VAN, MANÓK ÉS MÖKUSOK CSÖNGEGETTYÜZNEK EZÜST DÍÓVAL; Mozaikrejtvény: KINIZSI PÁL; Neves kitöltő: MIKULÁS; Lóugrásban: 1. KÁRÁCSONY, 2. GYERTYAFÉNY, 3. SZERETET; Anagramma: 1. ANYEGIN, 2. PIKK DÁMA, 3. RÖMEO ÉS JÚLIA, 4. JÓLANTA

Mozaikrejtvény

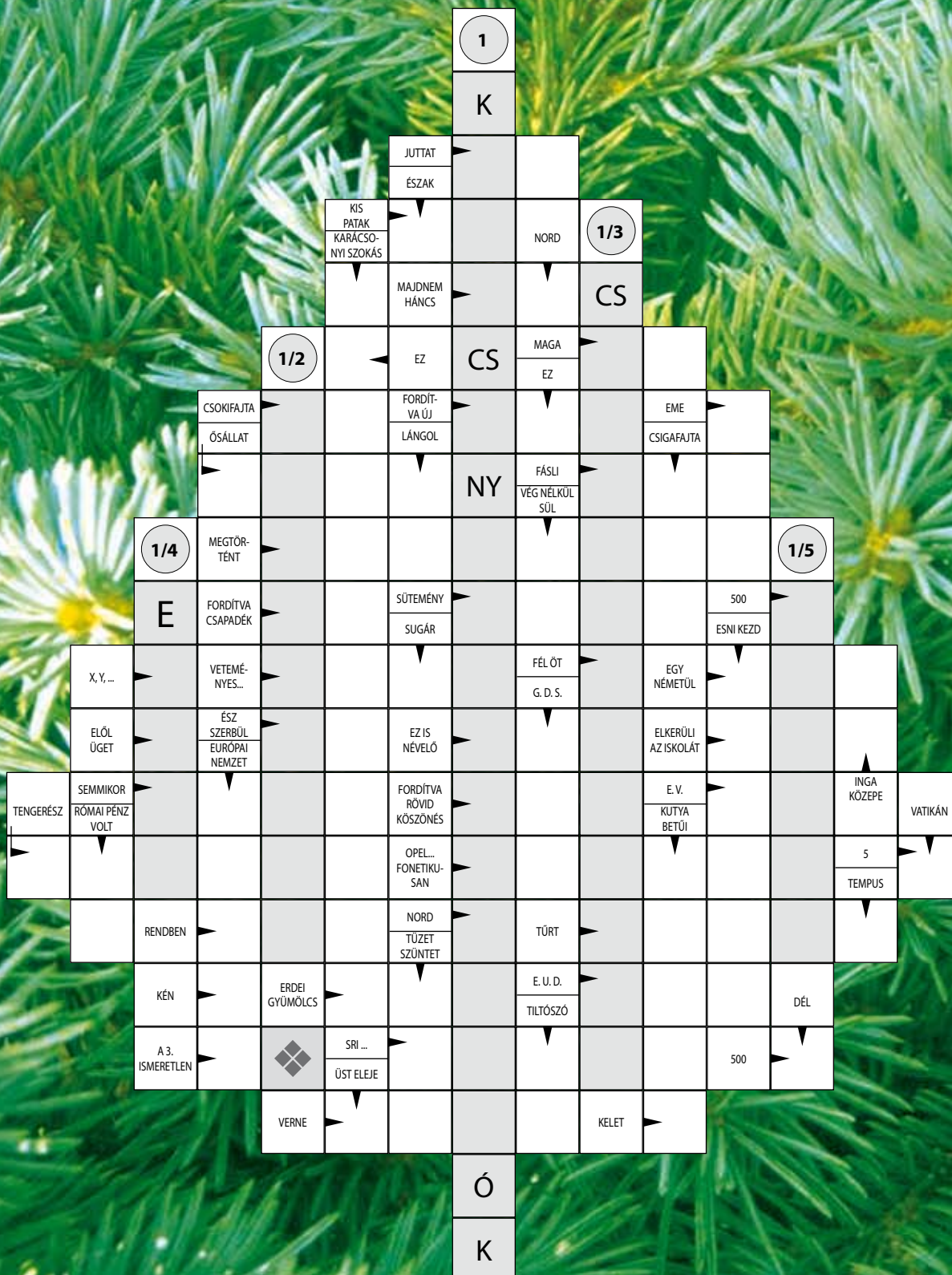
Egy kis történelem

				M	*			
				*				
N	E	M			*			
			*		O			
	*		*		*			*
						*	*	Á
			*					
	O	*	F	*	*		*	
	*					M	*	
						*		*
*	L	R		*				Y
					*			*

*	T	Á	L	E	A	V	A	N
F	*	*	*	L	R	O	L	A
É	R	E	M	É	R	L	A	G
E	M	*	N	T	Y	K	É	R
L	*	L	A	T	*	I	T	A
E	S	*	*	*	Á	N	E	M
R	A	T	I	L	A	*	I	*
E	*	T	Z	*	D	É	N	Y
G	E	*	S	Z	Á	L	T	*
R	O	L	*	P	O	I	S	N
Á	*	D	*	O	*	P	Ó	*
M	*	O	M	R	A	Á	*	V

Ki volt Mátyás király híres katonája, egész Délvidék főkapitánya? Megtudod, ha helyükre rakod a mozaiklapokat, a kiemelt sorban alakul ki a neve.

Karácsonyi keresztrejtvény

Ágh István Varázslat karácsonyra című versének három sorát
találod a rejtvényben.

Új lemezek januárban

Az alábbiakban néhány olyan együttesről szólunk, amely az új évet új lemezzel kezdi, azaz vélhetően már januárban új zenei kiadvánnyal jelentkezik.

Visszatér a Black Veil Brides

A 2006-ban alakult Black Veil Brides, illetve BVB számos változáson, tagcserén ment keresztül az elmúlt években, ennél fogva többször okozott aggodalmat a rajongóknak. Legutóbb 2014-ben, amikor az énekes Andy Biersack, Andy Black néven szólókarrierbe kezdett. Ekkor sokan úgy vélték, hogy a BVB-nek végleg befuccsolt és négy album után nincs tovább. A BVB ugyanis 2010-ben jelentette meg első lemezét *We Stitch These Wounds* címmel, utána következett 2011-ben a *Set the World on Fire*, 2013-ban a *Wretched and Divine* és 2014-ben a *Black Veil Brides IV*. Időközben kiderült, hogy aggodalomra semmi ok, legalábbis egyelőre, és késve ugyan, de készül az ötödik album is. Most már szinte bizonyos, hogy januárban meg is jelenik *Vale* címmel.

Az első szólólemez

Camila Cabello kubai származású énekesnő 2012-ben jelentkezett az amerikai X-faktorba. Az eredmény az lett, hogy a Fifth Harmony együttes tagja lett már a következő évben. Habár a lányegyüttesnek nagyszámú rajongótábora lett, Camila más terveket dédelgetett, és tavaly decemberben kilépett a Fifth Harmony-ból. Sokan megorrolták rá emiatt, de Camila eldöntötte, hogy szólókarrierbe kezd. Elmondása szerint nem igazán hittek benne, egészen addig, amíg meg nem jelentek első szólódalai. Mostanra viszont ilyen formában is sok rajongót szerzett. Nemrég két dalt ismerhettünk meg tőle, egyik a *Never Be the Same*, a másik pedig a *Real Friends*. Az is kiderült, hogy januárban megjelenteti első szólólemezét *Camila* címmel. Igaz, kezdetben a *The Hurting. The Healing. The Loving* címet adta készülő albumának, de ezt szinte az utolsó pillanatban megváltoztatta.

Második albumát adja ki

Tavaly jelent meg Charlie Puth debütáló nagylemeze *Nine Track Mind* címmel. Mondhatni ekkor került az amerikai énekes a figyelem középpontjába is, egyebek közt a Wiz Khalifával közös, Paul Walkerre emlékező *See You Again* című dalnak köszönhetően, amely a Halál-los iramban hetedik részének betétdala és sokak nagy kedvence lett. A *Nine Track Mind*-ről több dal is kiemelkedett, például a *One Call Away*, a *Dangerously*, a Meghan Trainor közreműködésével készült Martin Gaye és a *We Don't Talk Anymore*, amelyen Selena Gomez is énekel. Charlie Puth legutóbb az *Attention* és a *How Long* című dalokat mutatta be, de úgy gondolta, hogy nem sokáig várakoztatja meg a rajongóit és még a jövő év elején, mindjárt januárban új lemezt ad ki *Voicenotes* címmel.

Érkezik a hetedik lemez

A Fall Out Boy sem egy olyan együttes, amely túl sokáig várakoztatja a rajongóit. Az amerikai együttes 2001-ben alakult, 2003-ban adták ki első lemezüket *Take This To Your Grave* címmel. Eddig hat albumot adtak ki, a legutóbbit 2015-ben *American Beauty/American Psycho* címmel. Ezúttal a *Mania* című albummal jelentkeznek, amelyről négy dalt már be is mutattak. Ezek a *Young and Menace*, a *Champion*, a *The Last of the Real Ones* és a *Hold Me Tight or Don't*.

Jövőre ő lesz a Télapó

Egyes filmkészítők máris a jövő év karácsonyára gondolkodnak. Minden bizonnyal jövő télen is több karácsonyi témájú film jelenik meg, úgy tudni, az egyikben Kurt Russellt láthatjuk majd főszerepben. Állítólag a rendezői székbe Chris Columbus ül, aki korábban a Reszkessetek, betörők! első és második részét rendezte, továbbá a Mrs. Doubtfire, azaz Apa csak egy van című filmet, a Harry Potter és a bőlcsék kövét, valamint a Harry Potter és a Titkok Kamráját. Ő írta a Szörnyecskéket is. Készülő filmje két testvéréről szól, akik azt igyekeznek bebizonyítani, hogy a Télapó igenis létezik. A gyerekek megkísérlik lencsevégre kapni a nagy szakállút, de véletlenül balesetet okoznak, és emiatt kis híján elrontják a karácsonyt.

Jedik és droidok

Nemrég Hollywoodban bemutatták az új Csillagok háborúja filmet, a nyolcadik epizód címe Az utolsó Jedik. A világpremierjét Los Angelesben rendezték meg több száz birodalmi rohamosztagos és droid részvételével. Végigvonultak a vörös szőnyegen a filmsorozat legnagyobb csillagai, Luke Skywalker és a robotok C-3PO, R2-D2, az újabbak, BB-8 és BB-9E, valamint a rohamosztagosok is. A filmet Rian Johnson rendezte. Az új Star Wars ott veszi fel a fonalat, ahol az előző rész, Az ébredő erő befejeződött. Rey megtalálta Luke-ot az Ahch-To nevű bolygón, ahova száműzetésbe vonult. Előveszi a fénykardját felé nyújtja és ezután várja, hogy mi következik. Az új Star Wars némi képp emléket állít Carrie Fishernek, akit Leia hercegnőként ismerhetünk meg, de tavaly december 27-én elhunyt. Ez volt az utolsó film, amin dolgozott. A Csillagok háborúja nyolcadik részét már nálunk is nagyban vetítik, a kilencedik részre viszont 2019-ig kell várni.

Azt kívánják, hogy együtt maradjanak

A legtöbb fiúegyüttes tagjai idővel úgy döntenek, hogy külön utakon folytatják, gondoljunk csak a One Directionre vagy a By-TheWay-re. Épp emiatt a The Vamps tagjai azt kívánják karácsonyra, hogy a jövőben is együtt maradjanak. A tagok elmondása szerint a feloszlás gondolata még csak meg sem fordult a fejükben, sőt egyetértenek abban, hogy továbbra is jobban szeretnék együtt meghódítani a slágerlistákat, mint külön-külön. Erről Brad Simpson beszélt egy interjúban. Az énekes szerint húsz év múlva is együtt lesznek, mert nagyon szoros a köztük lévő kötelék, sok közös élményt és tapasztalatot szereztek és a nehézségeket is együtt küzdötték le. Elmondása szerint eleve azért alapítottak zenekart, mert együtt szerettek volna lenni, és ebbe senki sem hajszolta bele őket. A The Vamps ugyan még csak hat éve létezik, de máris fennállásának tizedik évére készül. Mint tagjai mondják, nagyon gyorsan eltelt ez a hat év, a tíz évvel pedig már félúton lesznek a húszéves fennálláshoz.

Tarja karácsonya

A Nightwish egykori énekesnője, Tarja Turunen ismét egy karácsonyi albummal örvendeztette meg a rajongóit From Spirits and Ghosts (Score for a Dark Christmas) címmel. A finn szoprán énekesnő ezúttal azokról szólt, akik valamilyen oknál fogva nem tudják élvezni az ünnepeket, és akiknek nem tölti el boldogság a szívüket. Az album előzeteseként két kislemezt adott ki, egyik az O Come, O Come, Emmanuel, a másik pedig az O Tannenbaum. Előbbihez videoklip is készült. Nemcsak ezzel készült a különleges hangú adottságokkal bíró énekesnő, egy negyven oldalból álló képregényalbumot is megjelentetett, amely valójában a lemezhez párosul, a címe pedig From Spirits and Ghosts (Novel for a Dark Christmas).

TUDOD-E?

Hogyan született a lottó?

Mikor Casanova kiszabadult, azaz hogy megszökött a hírhedt velencei ólomkamrák börtönéből, Párizsba menekült. Itt felkereste az egykori velencei francia követet, aki közben külügyminiszter lett, és támogatását kérte. A nagy úr szívesen fogadta a sima modorú kalandort, és ajánlólevelet adott neki a pénzügyminiszterhez. Desforgues báró érdeklődéssel hallgatta végig Casanova elképzeléseit. Valamiféle játéktervezetet adott elő, amely az emberek fantáziáját felgyújtva, egyben nagy jövedelmet hozna az államnak. XV. Lajos Franciaországa gazdasági nehézségekkel küzdött, így hát minden pénzszerzési lehetőség izgatta az illetékesek fantáziáját. Desforgues azonnal megbízta a kalandort, hogy dolgozzon ki részletes szabályzatot.

„Amint a miniszter szobájából kijöttem, az előteremben egy dúlt arcú férfi rohant felém. »Uram! Segítségem rajtam! Hallom, hogy ön valami szerencsejáték tervével foglalkozik. Nézzé, itt van nálam egy teljesen kidolgozott ötlet, de még annyira se tudok menni, hogy illetékes helyen szóba álljanak velem. Hetek óta itt álldogálok a miniszter előszobájában, és senki sem akar meghallgatni! Legyen könyörületes, és szövegetek velem! Önnek, amint látom, szabad bejárása van Desforgues báróhoz... Hátha egyesítené a tervét az ennyemmel?«

Megszántam a szegény embert, meg aztán nekem voltaképpen egyelőre csak az volt a pozitív tervem, hogy valami pénzt tudjak kapni a minisztertől, előlegképp az ötletre. Óvatosságnak kell azonban lenni, mert néha a leggyámoltalannabbnak látszó emberek a legravasabbak. Azért hát így feleltem a kőrő, könyörgő embernek:

– Hajlandó vagyok esetleg önnel dolgozni, de előbb meg kell látnom, komoly és jól megalapozott-e az ön terve...

A szerencsétlen flótás, aki már esztendőik óta hiába kilincsel jobbra-balra, boldogan cipelt a lakására, s ott bátyjával, egy kiváló matematikussal

együtt egy teljesen kidolgozott lottótervezetet mutatott be nekem, részletesen megmagyarázva a terno, quintero és kisebb nyeremények rendszerét. Számadatokkal bizonyította, hogy az államnak micsoda óriási haszna lehet, ha a lutrijátékot monopolizálva behozza. Másfél órai magyarázat után teljesen tisztában voltam a meglehetősen bonyolult dologgal, s pár nap múlva levélben tudattam a pénzügyminiszterrel, hogy kész vagyok a tervvel, hívja össze szakembereit javaslatom meghallgatására. Tíz pénzügyi szakértő hallgatta meg előadásomat és vizsgálta felül lottótervezetemet. Volt egy pár ellenvetés, amelyet én gyorsan legyőztem, illetőleg letorkoltam, a végén el voltak ragadtatva, és én gazdag emberré lettem. A nekem kiutalt jutalomból természetesen adtam a két szegény embernek is, akik egész életükben hálásak voltak nagylelkűségemért.”

Casanova el volt ragadtatva saját nagylelkűségétől és becsületességétől, mert a fejedelmi jutalomból az igazi feltalálónak is dobott egy kis koncot.

Ez tehát a lottó hiteles története, amelyet Casanova emlékirataiból kerestünk elő.

Humoros karácsonyi SMS-ek

* Távolság már nincsen, új idők járnak. Huncut kis angyalkák sms-ben szállnak. Szeretettel visznek, sok szép üzenetet, Boldog karácsonyt így kívánok neked!

* Karácsonyfa talpig díszben, Szalancukor sok-sok ízben, Finomságok egész hada, A csokinyuszi menjen haza!

* Három napja díszítek, csipje meg a kánya! Majdnem belefulladtam a kiömlő gyantába. Nagyzolni akartam, de látom, rosszul tettem, hogy luc helyett az idén mamutfenyőt vettem.

CSERKÉSZJÁTÉK

Játék a szavakkal

A társaság egyik tagját kiküldik, a többiek megállapodnak egy közmondásban, versben, vagy akár egy nótaszövegében, amelyet a kiküldött fiú is ismer. A szöveg minden szavát kiosztják, úgy, hogy minden játékosra jusson egy. A kint várakozó fiút most behívják. Ez mindenkire egy tetszés szerinti kérdést tesz fel, amire úgy kell válaszolni, hogy a válasz szavai között – minden rag, vagy egyéb változtatás nélkül – a kiadott szó is szerepeljen. A kérdező addig folytatja az egyes játékosok kérdésését, amíg sikerül az elrejtett szavakból a feladott közmondásra (versre, nótára) ráismernie. Akinél kitalálta, az megy ki. Ha már mindenkit végigkérdezett, és mégsem találta ki, a játékvezető határoz, kimenjen-e újra, vagy más próbáljon szerencsét.

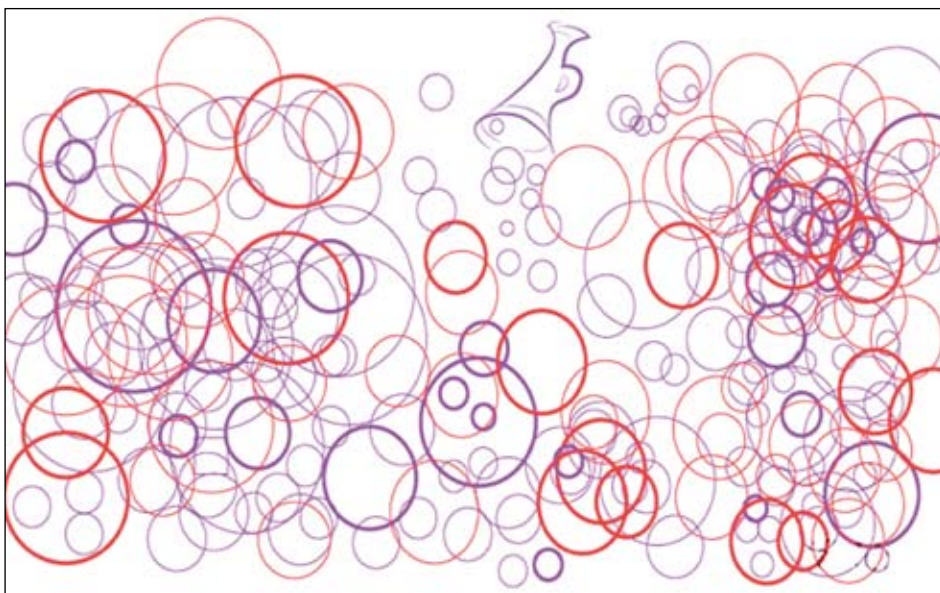
Példa:

A feladott közmondás: Aki másnak vermet ás, maga esik bele.

Ehhez hét játékos kell, mindegyikre egy szó esik. Az ötödik fiúra eső szó: „maga”. A kérdező ettől a fiútól azt kérdezi: Miért kék a nyakkendő? A válasz: „Ehhez semmi közöd, mert a nyakkendő színét mindenki maga választja meg.” (Szerepel a „maga” szó, változtatás nélkül.)

Készen állsz a következő kihívásra?
Nem lesz könnyű megtalálni a négyzetet!

(Megoldás: a bal sarokrészen keresd a két vastag lila kör között.)

Kevert szólások, közmondások

Bogozd ki, mely magvas gondolatokat kevertük össze. Ha megtalálod a megfelelő szólást vagy közmondást, gondolkozz el, mit jelent!

Előbb a munka, hamar végzi.

Ki hamar kezdi, fél siker.

Aki halad, de nyomában a szegénység.

Lassan ballag a restség, el nem marad.

Ki sokba fog, hogy milyen a gyökér.

Jó kezdet, utána a fizetség.

Az ágak mutatják meg, keveset végez.

(Helyesen: Előbb a munka, hamar végzi. Aki hamar kezdi, hamar végzi. Aki halad, de nyomában a szegénység, lassan ballag a restség, el nem marad. Ki sokba fog, hogy milyen a gyökér.)

Találós kérdések

1. Egy kis házban öt kis szoba sorakozik szépen, öt kis ember bújik oda melegedni télen.
2. Fehér pokróc egész Földön, nem is szövök, az égből jön.
3. Se oldala, se fenéke, mégis megáll a víz benne.
4. Akkor vagyok legmelegebb, amikor hideg van. Akkor vagyok leghidegebb, amikor meleg van.
5. Zöld istállóban fekete lovak piros szénát esznek.
6. Se hárfája, se gitárja, mégis szól a muzsikája.
7. Melyik út nem porzik sose?
8. Melyik kör lehet szögletes?
9. Foga van és mégsem harap.
10. Éjjel-nappal mindig jár, mégis egy helyben áll.
11. Szádba teszed, mégsem eszed, mi az?
12. Akárhova vitték, mindig fejbe verték?

(Megoldás: kesztyű, hó, felhő, pince, görögördinnye, tücsök, tejút, tükör, fész, óra, kanál, szög)

KÉPREJTVÉNY

Milyen gyorsan találod meg a zsiráfot?

(Megoldás: jobb oldalt a középtől lefelé haladva megtalálod a lilá zsiráfot.)

Örökérvényű Murphy-törvények

- A műszaki életben két embertípus teng túl: azok, akik értik, amit nem irányíthatnak, és azok, akik irányítják, amit nem értenek.

- Ha az emberek néha meghallgatnák saját magukat, kevesebbet fecsegnének.

- Ha nem muszáj dönteni, muszáj nem dönteni.

- A bizottság olyan élőlény, amelynek tizenkét gyomra van, de nincs agya.

- Mindenki hazudik, de nem baj, mert senki sem figyel.

- Ha a tények ellened szólnak, vitasd a törvényt!

Ha a törvény ellened szól, vitasd a tényeket!

Ha a törvény is, a tények is ellened szólnak, kiált segítségért!

- Csak azokban bízz, akiknek kudarc esetén legalább annyi a vesztenivalójuk, mint neked!

- Akinek csak egy órája van, tudja, mennyi az idő.

Akinek kettő van, sohasem lehet biztos benne.

- Nem lehet tudni, milyen mély a pocsolja, míg bele nem lépünk.

- Semmi sem lehetetlen annak, aki másokat ugráltat.

- A rugalmasság titka a határozatlanság.

- Az a szakértő, aki más városból érkezik.

- Aki tudja, csinálja.

Aki nem tudja, tanítja.

- Amit érdemes ma megtenni, azt tegnap is érdemes volt.

- Nehéz sasokkal szárnyalni, ha pulykákkal vagy körülvéve.

- Elsőként az alszik el, aki horkol.

- A házasság élettartama fordítottan arányos a lakodalom költségével.

- A szükség a legjobb kerítő.

- A szépség és az ész szorzata mindig állandó.

- A szépség felszíni dolog, ám a roundság csontig hatol.

- Ami jó csak akad az életben, az vagy törvényellenes, vagy erkölcstelen, vagy hivall.

- Az orvos tudása fordítottan arányos elérhetőségével.

- A házimunka olyan munka, melyet csak akkor venni észre, ha nincs elvégzve.

- Ha a test vízbe merül, megszólal a telefon.

- Amit hiszek, azt látom.

- Inkább a borzalmas vég, mint a borzalmak vég nélkül!

Reggel vagy délután

- A maga fia elég régóta nem jár iskolába.
- Nem létezik, hisz minden reggel elkísérem!
- Elhiszem, de a tanítás délután van!

Ritka állatfaj

- Pistike, mondj egy ritka Európai állatfajtát.
- Tigris.
- De Pistike, a tigrisek Ázsiában élnek.
- Éppen ezért olyan ritka Európában.

Szerencse

- Ha az egyik iskolai vécében van vécépapír: szerencséd van.
- Ha működik a vécé: még nagyobb szerencséd van.
- Ha van illatosító spray is: Tűnés azonnal a tanári vécéből!

Csizma

- Pistikét történelemórán felszólítja a tanár.
- Pistike, mondd meg, mi volt Olaszország államformája a második világháború alatt!
- Pistike nézegeti a térképet, majd bizonytalanul megszólal:
- Háááát... csizma?

Ablak

- Mi volt ma az iskolában, kisfiam?
- Anya, ma én voltam az egyetlen aki jelentkezett, amikor a tanítónéni kérdést tett fel!
- Nagyon ügyes vagy, Pistike! És mi volt a kérdés?
- Ki törte be az ablakot?

Ennyi

- A falusi iskolában olyan mondatot kell mondani, amiben benne vannak azok a szavak, hogy „mennyi”, „ennyi”, „annyi”.
- Pistike, mondj egy mondatot ezekkel a szavakkal! - kéri a tanár néni.
- Mikor anyukámék nyem voltak ottyhon, gondoltam, hogy ki kénye mennyi a disznóknak ennyi annyi.

Irodalomórán:

- Pistike, neked ki a kedvenc íród?
- A papám. Ő szokta írni az igazolásokat, amikor nem jövök iskolába.

Mázli

- Pistike lelkedezve rohan haza a bizonyítványával:
- Papa, papa, óriási mázlid van!
- Na, mesélj!
- Képzeld, jövőre nem kell új tankönyveket vennem!

Csípés

- Az iskolában Pistikének óriási piros folt van az arcán. Megkérdezi a tanárnő:
- Pistike, mitől olyan piros az arcod?
- Megcsípett egy szúnyog.
- Ne hazudj, egy szúnyogcsípéstől nem lehet olyan piros!
- Igen, de a bátyám az ásóval akarta lecsapni.

Késés

- Pistike, már megint elkéstél! Mi ennek az oka?
- Tanár úr, a közlekedési táblák!
- Na ne nevetess már! Hogy lehetne a késés oka egy tábla?
- Úgy, hogy ki volt rá írva: „Vigyázat, iskola! Lassítson!”

Iskolai dolgozatokból

- Vazul, miután megvakították, mehetett amerre látott...
- Julius Caesar magáévá tette Galliát, majd behatolt Angliába.
- A pun háborúban nagyon sok római elpusztult. Ezek mind Rómába költöztek és proletárok lettek belőlük.
- Az esztergomi püspök lett a prímás.
- A kaszt zárt társadalmi csoport, ami között csak lélekvándorlással lehet mozogni.
- Athénban azonban kitört a pestis, amelynek az idős Periklész is áldozatul esett, és ez kissé megviselte a várost.
- IV. Béla a tatárjárás után a kihalt nép pótlásáról személyesen gondoskodott.
- IV. Béla várromokat épített.
- Leonardo da Vinci két olasz földbirtokos volt a középkorban.
- Amerikában a Sziklás-hegységben rengetek Gizimedve él.
- A költők csak akkor tudnak verseket írni, ha homlokon csókolja őket egy mázsa.
- Az opera végén Othello ledöfte Desdemonát, aki erre énekelni kezdett.
- A Föld nappal a Nap, éjjel pedig a Hold körül kering...
- A víz oxigénből és folyadékból áll.

Fasírt

- Pistikét az iskolában felszólítja a tanárnő:
- Pistike, ha a nagymamád félbevág egy szelet hús, mennyi lesz belőle?
 - Kettő – feleli Pistike.
 - Remek! És ha azt is félbevágja?
 - Négy.
 - Kitűnő. És ha azt is?
 - Nyolc.
 - Igen. És ha még azt is félbevágja?
 - Fasírt!

Összeadás

Matematikatanár a gyerekhez:

- Pistike, mennyi $2000 + 3650$?
- 6000.
- Ki tanította ezt neked ezt a butaságot?
- Az apukám.
- És mi a te apád?
- Pincér.

Énekből ötös

Az apa lapozza a gyerek ellenőrzőjét.

Matek – egyes, durr egy pofon.

Olvasás – egyes, durr egy pofon.

Ének – ötös, durr egy pofon.

A gyerek méltatlankodva így szól:

- De apa, énekből ötösöm van, miért kaptam a pofont?
- Mert két egyes után még volt kedved énekelni.

Kézen fogva

Kovács meséli a kollégájának:

- A feleségem és én, tíz év házasság után, még most is kézen fogva sétálunk az utcán.
- Annyira szeretik egymást? – kérdi a kolléga.
- Nem, csak ha elengedem a kezét, mindig bemegy valamelyik boltba vásárolni.

Csend

- A tanár így szól az osztályhoz:
- Ha a hátsó padokban ülök olyan csendben kártyáznának, mint akik a középső padokban alszanak, akkor az első padokban ülők tudnának figyelni!

Jó osztály

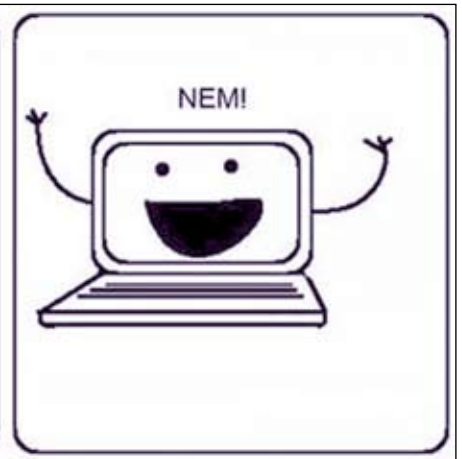
A pedagógus lelkendezve mondja kollégájának:

- Ebben a tanévben végre egy jó osztályt kaptam!
- Nocsak! Olyan kitűnő tanulóid vannak?
- Dönts el magad. Mindenesetre kettőnek az apja autószerelő, háromé kőműves, egynek a szülei baromfitenyésztésben vállalkoznak, sőt, az egyik kislány anyjának ruhaszalonja van!

Katonás

Pistike hazamegy az évfárról, megkérdezi az anyja:

- Milyen lett a bizonyítványod?
- Katonás!
- Az meg milyen?
- 1, 2, 1, 2, 1, 2.

Üzletember

A matektanár sétálgat egy áruházban, és találkozik régi tanítványával.

- Hát te, fiam, mit csinálsz erre felé?
- Tudja, tanár úr, enyém ez az áruház, meg a szemben lévő is.
- Ne viccelj velem! Háromszor buktattalak meg matematikából. Fogalmad sincs a számolásról, hogyan tudnál te egy áruházat üzemeltetni?
- Egyszerű ez tanár úr – feleli a volt diák.
- Veszek valamit, mondjuk 500 forintért, aztán eladom 1500-ért. Na, hát ez a 27% az én hasznom.

Afrikában

– Képzeld, amikor egyszer Afrikában jártam, éjszaka egy elefánt hangja riasztott fel. Felkaptam a puskámat, és úgy, pizsamában lőttem le az elefántot!

- Ez mind nagyon szép – mondja a barátja. – Csak azt nem értem, hogy miért volt az elefánt pizsamában!

Bátor nyúl

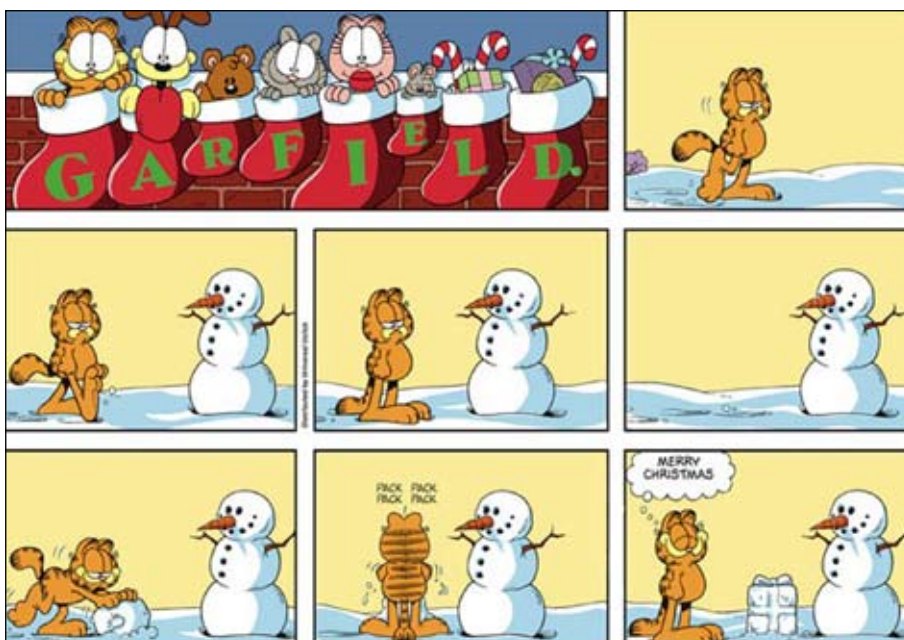
Találkozik a kismalac a bátor nyúllal.

- Szia, bátor nyuszi! Te tényleg nem félsz a rókától?
- Tényleg.
- Veled tarthatok? Hallottam, hogy pont erre vadászik, és nagyon félek.
- Gyere.
- Te bátor nyuszi, már érzem, hogy itt a róka a közelben. Biztos nem félsz?
- Biztos.
- Már látom is, ott vicsorog. Hogyhogy téged nem esz meg?
- Néhanapján viszek neki egy malacot.

Kémia

Kémiaórán a tanár ezt kérdezi:

- Na, gyerekek, ha beledobom az aranygyűrűmet a savba, szerintetek feloldódik?
- Nem, tanár úr.
- Nagyon jó! És miért nem?
- Mert akkor nem tetszene beledobni...

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 35. lapszámunkban egy gondoskodó anyáallatot mutattunk meg nektek két csöppnyi kölykével. Az anyaság szép megnyilvánulása köszön vissza a képről, a két kis aranyos pofiról nem is szólva. Kíváncsiak voltunk, mennyire vagytok tájékozottak a macskafélék világában, hisz rendkívül sok fajtájuk van a kicsitől a nagy növésűekig, a szelídtől a retentő veszélyesekig. Bízunk benne, hogy jártasak vagytok az állatok világában, és így is lett. Sok helyes választ küldtetek be, ami úgy hangzik: puma. A helyes megfejtést beküldők közül a szerencse ezúttal a **szabadkai Magyar Kinga Lillára, a Széchenyi István iskola negyedikesére** mosolygott! Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És íme újabb feladványunk. A felvételen egy közismert személy karikatúráját látjátok. Ügyes kézzel rajzolták, bizonyára könnyen felismeritek, így nem adunk semmilyen fogódzót, segítséget, azon kívül, hogy művel naponta találkoztok.

Kíváncsian várjuk megfejtéseket! Egy szerencsés válaszadó ezúttal is könyvjutalomban részesül. A választ küldjétek el mielőbb a címünkre, legkésőbb **2018. január 4-éig!** A nyertes nevét a következő félévben tesszük közzé. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

A tartományi kormány idén is díjazta a tehetségeket

A tartományi kormány évente megjutalmazza a különleges tehetséget felmutató tanulókat. Idén Luca napjára esett a fogadás, melyet a tartományi kormány hangulatos halljában rendeztek meg. A Tehetség 2017 elnevezésű rendezvényen öt, pénzjutalommal járó különoklevelet, és 72 díjat osztottak ki a tehetséges tanulóknak, és a tudomány, a művészet, a technika, vagy a nyelvek terén kifejtett sikeres mentorkodásukért 78 tanítót, tanárt jutalmaztak meg. A díjazottak között volt **Kujundzsity Tifani**, a szabadkai J. J. Zmaj iskola negyedikes tanulója, aki a képzőművészet terén elért eredményeivel érdemelte ki a rangos elismerést, melyet kevés alsós tudhat a magáénak. Sikeréhez minden bizonnyal nem csak tehetsége, szorgalma segített hozzá, hanem **Grubarov Martinek Emília** tanító néni fáradhatatlan munkálkodása is, akit ugyancsak díjazott a tartományi kormány, mint kiváló pedagógust, mentort.

Megfigyelhettük, hogy Emília tanító néni tanítványai évek óta a díjazottak között vannak, és példájukkal mutatják, hogy a tehetségeket mind jobban felfedezi a társadalom.

Tifani tanító nénijével és mentorával, Grubarov Martinek Emíliával

Búvárkarácsony

Ilyen is van! Magyarország és Ausztria határán, Hegyeshalomnál a búvárok sajátos módon ünneplik a karácsonyt. A bányatónál, magyar és osztrák résztvevőkkel, feldíszített fenyőfákat helyeztek el – nem máshol, mint – a víz alatt. A hegyeshalmi bányatóban először 2006-ban állítottak karácsonyfát, 2009-ben pedig – először – Luca-széket is faragtak a víz alatt.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeknap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvideken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs